

Dziennik Urzędowy

L 295

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Legislacja

Tom 53

12 listopada 2010

Spis treści

I Akty ustawodawcze

ROZPORZĄDZENIA

- ★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE ⁽¹⁾ 1
- ★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna ⁽¹⁾ 23
- ★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 996/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylające dyrektywę 94/56/WE ⁽¹⁾ 35

Cena: 4 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG

PL

Akty, których tytuły wydrukowano zwykłą czcionką, odnoszą się do bieżącego zarządzania sprawami rolnictwa i generalnie zachowują ważność przez określony czas.

Tytuły wszystkich innych aktów poprzedza gwiazdka, a drukuje się je czcionką pogrubioną.

II Akty o charakterze nieustawodawczym

UMOWY MIĘDZYNARODOWE

2010/669/UE:

- ★ Decyzja Rady z dnia 27 września 2010 r. dotycząca stanowiska Unii Europejskiej we Wspólnej Radzie CARIFORUM-UE ustanowionej na mocy Umowy o partnerstwie gospodarczym między państwami CARIFORUM, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony w odniesieniu do zmiany załącznika IV do Umowy, włączając zobowiązania Wspólnoty Bahamów 51

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 994/2010

z dnia 20 października 2010 r.

w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylecia dyrektywy Rady 2004/67/WE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

gazowej ze względu na brak infrastruktury połączeń z resztą Unii.

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 ust. 2,

(3) Biorąc pod uwagę znaczenie gazu w koszyku energetycznym Unii, niniejsze rozporządzenie zmierza do pokazania odbiorcom gazu, że podejmowane są wszelkie kroki niezbędne do zapewnienia nieprzerwanych dostaw, zwłaszcza w przypadku wystąpienia trudnych warunków klimatycznych lub na wypadek zakłócenia dostaw. Uznaje się, że cele te należy realizować poprzez zastosowanie najbardziej opłacalnych środków, tak aby nie zaszkodzić względnej konkurencyjności tego paliwa w porównaniu z innymi.

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

(4) Na mocy dyrektywy Rady 2004/67/WE ⁽³⁾ po raz pierwszy ustanowiono na szczeblu Wspólnoty ramy prawne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dostaw gazu oraz właściwego funkcjonowania wewnętrznego rynku gazu w przypadku zakłóceń w dostawach gazu. Dyrektywa ustanowiła Grupę Koordynacyjną ds. Gazu, która wykazała już swoją użyteczność, jeśli chodzi o wymianę informacji oraz określanie wspólnych działań podejmowanych przez państwa członkowskie, Komisję, branżę gazowniczą i odbiorców gazu. Powołana przez Radę Europejską w grudniu 2006 r. sieć korespondentów ds. bezpieczeństwa energetycznego zwiększyła możliwości gromadzenia danych i pozwoliła wcześniej zidentyfikować potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii. Nowe przepisy dotyczące wewnętrznego rynku energii, które zostały przyjęte przez Parlament Europejski i Radę w lipcu 2009 r., stanowią ważny krok w kierunku zakończenia budowy wewnętrznego rynku energii, a jednym z ich wyraźnie określonych celów jest zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii.

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Gaz ziemny (zwany dalej „gazem”) jest ważnym elementem zaopatrzenia energetycznego Unii Europejskiej, pokrywającym czwartą część zaopatrzenia w źródła energii pierwotnej i wykorzystywanym głównie do wytwarzania energii elektrycznej, ogrzewania, jako surowiec przemysłowy i jako paliwo w transporcie.

(2) Zużycie gazu w Europie gwałtownie wzrosło na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat. Wraz ze spadkiem produkcji wewnętrznej import gazu rósł jeszcze szybciej, co doprowadziło do wzrostu zależności od importu i do konieczności podjęcia kwestii związanych z bezpieczeństwem dostaw gazu. Ponadto niektóre państwa członkowskie znajdują się na tzw. wyspie

(5) Podjęte dotychczas na szczeblu Unii Europejskiej środki dotyczące bezpieczeństwa dostaw gazu nadal pozostawiają jednak państwom członkowskim dużą swobodę decydowania o wyborze środków. W przypadku wystąpienia zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw w państwie

⁽¹⁾ Opinia z dnia 20 stycznia 2010 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 21 września 2010 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 11 października 2010 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 127 z 29.4.2004, s. 92.

- członkowskim istnieje ryzyko, że podjęte jednostronnie przez to państwo środki mogą zagrażać prawidłowemu funkcjonowaniu wewnętrznego rynku gazu oraz dostawom gazu dla odbiorców. Niedawne doświadczenia wykazały, że ryzyko to jest realne. Aby umożliwić funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazu ziemnego również w przypadku niedoborów w dostawach, niezbędna jest solidarność i koordynacja działań na wypadek sytuacji kryzysowych, zarówno w zakresie działań zapobiegawczych, jak i reakcji na konkretne zakłócenia w dostawach.
- (6) Gaz niskokaloryczny dostarczany jest do niektórych regionów w Unii. Ze względu na swe właściwości gaz niskokaloryczny nie może być wykorzystywany w instalacjach wykorzystujących gaz wysokokaloryczny. W instalacjach stworzonych z myślą o gazie niskokalorycznym możliwe jest jednak stosowanie gazu wysokokalorycznego pod warunkiem przetworzenia go na gaz niskokaloryczny, na przykład poprzez dodanie azotu. Właściwości gazu niskokalorycznego należy rozpatrywać na poziomie krajowym i regionalnym oraz uwzględnić podczas oceny ryzyka oraz w odniesieniu do planu działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej na poziomie krajowym i regionalnym.
- (7) Dywersyfikacja dróg i źródeł zaopatrzenia Unii w gaz ma zasadnicze znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa dostaw do całej Unii, jak i do poszczególnych państw członkowskich. W przyszłości bezpieczeństwo dostaw uzależnione będzie od zmian w strukturze paliw, rozwoju produkcji w Unii i w zaopatrujących ją państwach trzecich oraz inwestycji w instalacje magazynowe i w dywersyfikację dróg i źródeł zaopatrzenia w gaz na terenie Unii i poza nią, w tym w instalacje do skroplonego gazu ziemnego (LNG). W związku z tym szczególną uwagę należy zwrócić na działania priorytetowe w zakresie infrastruktury określone w komunikacie Komisji z dnia 13 listopada 2008 r. zatytułowanym „Drugi strategiczny przegląd sytuacji energetycznej: plan działania dotyczący bezpieczeństwa energetycznego i solidarności energetycznej UE”, np. w odniesieniu do południowego korytarza gazowego (Nabucco, łącznik gazociągowy pomiędzy Turcją a Grecją i Włochami), zróżnicowanych i odpowiednich dostaw LNG dla Europy, skutecznego połączenia regionu bałtyckiego, Śródziemnomorskiego Pierścienia Energetycznego oraz stosownych połączeń gazowych na osi północ-południe na obszarze Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej.
- (8) W celu złagodzenia potencjalnych skutków kryzysu spowodowanego przerwaniem dostaw gazu państwa członkowskie powinny ułatwić dywersyfikację źródeł energii oraz dróg i źródeł zaopatrzenia w gaz.
- (9) Poważne zakłócenie w dostawach gazu do Unii może mieć negatywne skutki dla wszystkich państw członkowskich, Unii jako całości i państw będących stronami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Energetyczną⁽¹⁾, podpisanego w Atenach dnia 25 października 2005 r. Może ono spowodować też poważne straty w całej gospodarce Unii. Zakłócenie w dostawach gazu może mieć również poważne skutki społeczne, zwłaszcza dla grup odbiorców znajdujących się w trudnej sytuacji.
- (10) Niektórzy odbiorcy – w tym m. in. gospodarstwa domowe oraz odbiorcy świadczący podstawowe usługi społeczne, np. w zakresie opieki zdrowotnej i opieki nad dziećmi, edukacji oraz inne usługi socjalne i świadczone w interesie społecznym, jak również usługi niezbędne do funkcjonowania państwa członkowskiego – narażeni są na szczególne straty i mogą potrzebować ochrony. Szeroka definicja takich odbiorców chronionych nie powinna kolidować z europejskimi mechanizmami na rzecz solidarności.
- (11) W sprawozdaniu poświęconym realizacji europejskiej strategii bezpieczeństwa zatwierdzonym przez Radę Europejską na posiedzeniu w Brukseli w grudniu 2008 r. wskazano na rosnącą zależność od importu energii jako na znaczne dodatkowe ryzyko dla bezpieczeństwa dostaw energii do Unii, które wymieniono zarazem jako jedno z nowych wyzwań dla europejskiej polityki bezpieczeństwa. Wewnętrzny rynek gazu znacząco przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii w Unii oraz do ograniczenia zagrożeń dla poszczególnych państw członkowskich wiążących się z negatywnymi skutkami zakłóceń w dostawach gazu.
- (12) Dla należytego funkcjonowania rynku gazu kluczowe jest, by środki podejmowane w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw gazu nie zakłócały w niewłaściwy sposób konkurencji lub skutecznego funkcjonowania wewnętrznego rynku gazu.
- (13) Realny jest scenariusz awarii największej pojedynczej infrastruktury dostaw gazu, zwany zasadą N-1. Przyjęcie awarii tego rodzaju infrastruktury za wyznacznik tego, co państwa członkowskie powinny być w stanie skompensować, stanowi dobry punkt wyjścia do analizy w zakresie bezpieczeństwa dostaw w poszczególnych państwach członkowskich.
- (14) Zasadnicze znaczenie dla rozwiązania problemu zakłóceń w dostawach ma istnienie wystarczającej i zróżnicowanej infrastruktury gazowniczej w państwach członkowskich i w całej Unii, w tym w szczególności nowej infrastruktury gazowniczej łączącej obecne wydzielone systemy tworzące wyspy energetyczne z sąsiadującymi z nimi państwami członkowskimi. Opracowanie wspólnych kryteriów minimalnych dotyczących bezpieczeństwa dostaw gazu powinno zapewnić w tym zakresie równe warunki konkurencji, z uwzględnieniem specyfiki krajowej i regionalnej, oraz stworzyć istotne zachęty do budowy niezbędnej infrastruktury i do podniesienia poziomu gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej. Środki po stronie popytu, takie jak możliwość przestawienia się na paliwa alternatywne, mogą stanowić cenny wkład w zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, o ile w przypadku zakłócenia w dostawach mogą być zastosowane szybko i prowadzić do istotnego zmniejszenia zapotrzebowania. Należy w dalszym ciągu promować efektywne korzystanie z energii, zwłaszcza gdy potrzebne są środki po stronie popytu. Należy odpowiednio uwzględnić oddziaływanie na środowisko proponowanych środków związanych z popytem i podażą i w miarę możliwości skłaniać się ku środkom, które w najmniejszym stopniu oddziałują na środowisko, biorąc pod uwagę aspekty bezpieczeństwa dostaw.

(1) Dz.U. L 198 z 20.7.2006, s. 18.

- (15) Należy intensywnie wspierać inwestycje w nową infrastrukturę gazowniczą. Inwestycje takie powinny być realizowane dopiero po przeprowadzeniu stosownej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z odpowiednimi aktami prawnymi Unii. Taka nowa infrastruktura powinna przyczyniać się do poprawy bezpieczeństwa dostaw gazu, zapewniając jednocześnie prawidłowe funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazu. Inwestycje powinny być z reguły realizowane przez przedsiębiorstwa, a ich podstawą powinny być bodźce ekonomiczne. Należy odpowiednio uwzględnić potrzebę ułatwienia włączania gazu z odnawialnych źródeł energii do infrastruktury sieci gazowych. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych o charakterze transgranicznym wskazane jest ściśle zaangażowanie w dziedzinach ich kompetencji Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki („Agencji”) powołanej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009⁽¹⁾ oraz Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu („ENTSO gazu”) powołanej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego⁽²⁾, celem lepszego uwzględnienia konsekwencji transgranicznych. Przypomina się, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 713/2009 Agencja może wydawać opinie bądź zalecenia w kwestiach transgranicznych w granicach swoich kompetencji i obszaru działań. Wspólnie z pozostałymi podmiotami rynkowymi Agencja i ENTSO gazu odgrywają istotną rolę w opracowywaniu i realizacji ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, który obejmie m.in. europejskie perspektywy dotyczące adekwatności dostaw, a w odniesieniu do połączeń transgranicznych powinien on bazować na rozsądnych potrzebach różnych użytkowników sieci.
- (16) Właściwe organy lub państwa członkowskie powinny zapewnić przeprowadzenie badania rynku wśród uczestników rynku gazu jako jeden z koniecznych kroków w ramach procesu prowadzącego do osiągnięcia zgodności ze standardem w zakresie infrastruktury.
- (17) Podczas wykonywania zadań wyszczególnionych w niniejszym rozporządzeniu właściwe organy powinny ściśle współpracować z innymi odpowiednimi organami krajowymi, w szczególności z krajowymi organami regulacyjnymi, w odpowiedni sposób i bez uszczerbku dla ich zakresu kompetencji, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego⁽³⁾.
- (18) W przypadku gdy niezbędne jest utworzenie nowych transgranicznych połączeń wzajemnych lub rozbudowa już istniejących, zainteresowane państwa członkowskie, właściwe organy oraz krajowe organy regulacyjne, jeżeli nie są one właściwymi organami, powinny nawiązać ścisłą współpracę na wczesnym etapie.
- (19) Na potrzeby wsparcia państw członkowskich w finansowaniu niezbędnych inwestycji w produkcję, infrastrukturę i w działania zapewniające efektywność energetyczną na szczeblu regionalnym i lokalnym dostępne są różne źródła finansowania unijnego, w szczególności pożyczki i gwarancje Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz środki finansowe z funduszy rozwoju regionalnego, strukturalnych i spójności. Europejski Bank Inwestycyjny, a także unijne instrumenty pomocy zewnętrznej, takie jak europejski instrument sąsiedztwa i partnerstwa, instrument pomocy przedakcesyjnej i instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju, mogą również finansować działania w państwach trzecich celem zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii.
- (20) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwić przedsiębiorstwom gazowym i odbiorcom gazu poleganie jak najdłużej na mechanizmach rynkowych w przypadku wystąpienia zakłóceń. Powinno także przewidywać mechanizmy awaryjne, stosowane w przypadku gdy same mechanizmy rynkowe nie są w stanie należycie funkcjonować w sytuacji zakłóceń w dostawach gazu. Również w sytuacji nadzwyczajnej instrumenty oparte na mechanizmach rynkowych powinny mieć pierwszeństwo przy łagodzeniu skutków zakłócenia w dostawach.
- (21) W następstwie wejścia w życie nowych przepisów dotyczących wewnętrznego rynku energii, przyjętych w lipcu 2009 r., wejdą w życie nowe przepisy dotyczące branży gazowniczej, wprowadzające przejrzysty podział ról i odpowiedzialności państw członkowskich, krajowych organów regulacyjnych, operatorów systemów przesyłowych i Agencji oraz zwiększające przejrzystość rynku w celu poprawy jego funkcjonowania, bezpieczeństwa dostaw oraz ochrony konsumentów.
- (22) Stworzenie wewnętrznego rynku gazu i skutecznej konkurencji na tym rynku zapewnią Unii najwyższy poziom bezpieczeństwa dostaw do wszystkich państw członkowskich, pod warunkiem że rynek będzie mógł w pełni funkcjonować w przypadku zakłócenia w dostawach obejmującego część Unii, niezależnie od jego przyczyn. W tym celu niezbędne jest kompleksowe i skuteczne wspólne podejście w zakresie bezpieczeństwa dostaw, obejmujące w szczególności przejrzystość, solidarność i niedyskryminacyjną politykę zgodną z zasadami rynku wewnętrznego, która nie prowadzi do zakłóceń w jego funkcjonowaniu ani do ingerencji w reakcje rynku na zakłócenia w dostawach.
- (23) Współodpowiedzialność za bezpieczeństwo dostaw gazu spoczywa na przedsiębiorstwach gazowych, państwach członkowskich, w szczególności za pośrednictwem właściwych organów tych państw członkowskich oraz Komisji w granicach zakresu działalności i kompetencji każdego z tych podmiotów. W stosownych przypadkach krajowe organy regulacyjne, o ile nie są one właściwymi organami, również powinny przyczyniać się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu w granicach zakresu działalności i kompetencji tych podmiotów zgodnie z dyrektywą 2009/73/WE. Ponadto odbiorcy wykorzystujący gaz do wytwarzania energii elektrycznej lub w celach przemysłowych również mogą odegrać istotną rolę w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu ze względu na swą zdolność do reagowania na sytuacje kryzysowe poprzez środki po stronie popytu, np. poprzez umowy na usługi przerywane oraz możliwość przestawiania się na paliwa alternatywne, jako że ma to bezpośrednie oddziaływanie na równowagę pomiędzy popytą a popytem.

⁽¹⁾ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36.

⁽³⁾ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94.

- (24) Zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania wewnętrznego rynku gazu, zwłaszcza w przypadku zakłóceń w dostawach i w sytuacjach kryzysowych, ma zatem dokładne określenie ról i odpowiedzialności wszystkich przedsiębiorstw gazowych i właściwych organów. Takie role i zakres odpowiedzialności należy określić w taki sposób, aby zagwarantować przestrzeganie podejścia trójpoziomego, co wiązałoby się najpierw z zaangażowaniem odnośnych przedsiębiorstw gazowych i sektora gazu ziemnego, następnie państw członkowskich na szczeblu krajowym i regionalnym, a dopiero potem Unii. W przypadku kryzysu dostaw podmioty działające na rynku powinny mieć zapewnione wystarczające możliwości reakcji na sytuację za pośrednictwem środków rynkowych. Jeżeli reakcje podmiotów rynkowych nie są wystarczające, państwa członkowskie i ich właściwe organy powinny podjąć środki zmierzające do usunięcia bądź złagodzenia skutków kryzysu w zakresie dostaw. Tylko jeżeli środki te okażą się niewystarczające, należy przyjąć środki na szczeblu regionalnym lub unijnym w celu usunięcia lub złagodzenia skutków kryzysu w zakresie dostaw. W miarę możliwości należy poszukiwać rozwiązań regionalnych.
- (25) W duchu solidarności – celem wdrożenia niniejszego rozporządzenia, tak aby zoptymalizować korzyści płynące z koordynacji środków służących łagodzeniu zidentyfikowanych czynników ryzyka oraz by wdrożyć najbardziej opłacalne dla zainteresowanych stron środki – organy publiczne i przedsiębiorstwa gazowe będą współpracować na szeroką skalę.
- (26) Uwzględniając obowiązek świadczenia usługi publicznej oraz środki ochrony odbiorcy, o których mowa w art. 3 dyrektywy 2009/73/WE, należy ustanowić wystarczająco zharmonizowane standardy w zakresie bezpieczeństwa dostaw, obejmujące co najmniej sytuację, jaka miała miejsce w styczniu 2009 r., z uwzględnieniem różnic między państwami członkowskimi. Takie bezpieczeństwo związane ze standardami dotyczącymi dostaw powinno być stabilne, tak aby zapewnić konieczną pewność prawną, powinno być jasno zdefiniowane i nie powinno powodować przy tym nieuzasadnionego i nadmiernego obciążenia przedsiębiorstw gazowych, w tym nowych uczestników rynku i małych przedsiębiorstw, ani też odbiorców końcowych. Standardy te powinny także gwarantować równy dostęp przedsiębiorstw gazowych w Unii do odbiorców krajowych. Środki niezbędne do zapewnienia zgodności ze standardem w zakresie dostaw mogą obejmować dodatkowe zdolności i pojemności magazynowania, kompresyjne magazynowanie gazu w gazociągach (linepack), umowy dostawy, umowy na usługi przerywane lub wszelkie pozostałe środki o podobnych skutkach, jak również środki techniczne niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu.
- (27) Dla prawidłowego funkcjonowania rynku gazu zasadnicze znaczenie ma to, aby niezbędne inwestycje w produkcję krajową i infrastrukturę, np. w połączenia wzajemne, zwłaszcza połączenia zapewniające dostęp do sieci gazowej Unii, urzędnienia umożliwiające fizyczny przepływ gazu w obu kierunkach w gazociągach, jak również instalacje magazynowe i instalacje regazyfikacji LNG, dokonywane były przez przedsiębiorstwa gazowe w odpowiednim czasie, z uwzględnieniem możliwości wystąpienia zakłóceń w dostawach podobnych do zakłóceń ze stycznia 2009 r. Podczas prognozowania środków finansowych potrzebnych na infrastrukturę gazowniczą w ramach instrumentów unijnych, jeśli wymagają tego okoliczności, Komisja powinna nadać priorytetowy charakter takim projektom w zakresie infrastruktury, które wspierają integrację wewnętrznego rynku gazu oraz bezpieczeństwo dostaw gazu.
- (28) Operatorzy systemów przesyłowych powinni mieć możliwość wzięcia pod uwagę sytuacji, w której inwestycje umożliwiające fizyczną zdolność dwustronnego transportu gazu (zdolność przepływu w obu kierunkach) na transgranicznych połączeniach wzajemnych z państwami trzecimi mogłyby przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa dostaw, zwłaszcza w przypadku państw trzecich, które umożliwiają przepływy tranzytowe pomiędzy dwoma państwami członkowskimi.
- (29) W przypadku gdy rynek nie jest w stanie dostarczać gazu, istotne jest utrzymanie ciągłości jego dostaw, zwłaszcza do gospodarstw domowych i ograniczonej grupy innych odbiorców, zwłaszcza odbiorców świadczących podstawowe usługi publiczne, którą to grupę mogą określić zainteresowane państwa członkowskie. Konieczne jest by środki na wypadek sytuacji kryzysowej były określone zanim taka sytuacja wystąpi i były zgodne z wymogami w zakresie bezpieczeństwa, w tym w przypadkach gdy chronieni odbiorcy podłączeni są do tych samych sieci dystrybucyjnych, co pozostali odbiorcy. W przypadkach ograniczenia dostępu do infrastruktury z powodów technicznych środki te mogą obejmować ograniczenia proporcjonalne do zarezerwowanych zdolności przesyłowych.
- (30) Co do zasady właściwe organy powinny stosować się do swoich planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej. W należycie uzasadnionych okolicznościach nadzwyczajnych mogą one podejmować działania odbiegające od tych planów.
- (31) Do dyspozycji jest duży wybór instrumentów umożliwiających zastosowanie się do wymogów w zakresie bezpieczeństwa dostaw. Instrumenty te należy stosować odpowiednio na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym, aby uzyskane rezultaty były spójne i opłacalne.
- (32) Związane z bezpieczeństwem dostaw aspekty długofalowego planowania inwestycji w odpowiednie transgraniczne zdolności przesyłowe i w inną infrastrukturę, zapewniające długookresową zdolność systemu do zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw i zaspokojenia rozsądnego zapotrzebowania, zostały uwzględnione w dyrektywie 2009/73/WE. Spełnienie standardów w zakresie bezpieczeństwa dostaw może wymagać okresu przejściowego, umożliwiającego realizację niezbędnych inwestycji. Podstawowym narzędziem identyfikacji inwestycji niezbędnych na szczeblu unijnym między innymi celem wdrożenia wymogów infrastrukturalnych określonych w niniejszym rozporządzeniu jest dziesięcioletni ogólnounijny plan rozwoju sieci sporządzony przez ENTSO gazu i nadzorowany przez Agencję.
- (33) ENTSO gazu i Agencja jako członkowie Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu powinny być w pełni zaangażowane, w ramach swoich zakresów odpowiedzialności, w proces współpracy i konsultacji na szczeblu unijnym.

- (34) Grupa Koordynacyjna ds. Gazu to podstawowy organ, z którym Komisja konsultuje się w zakresie opracowywania planów działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej. Przypomina się, że konsultacje będą prowadzone też z ENTSO gazu oraz Agencją będącymi członkami Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu.
- (35) W celu zapewnienia jak najwyższego poziomu gotowości na wypadek zakłóceń w dostawach właściwe organy powinny opracować plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej po zasięgnięciu opinii przedsiębiorstw gazowych. Plany takie powinny być ze sobą spójne na poziomie krajowym, regionalnym i unijnym. Plany powinny być przygotowane na podstawie najlepszych rozwiązań sprawdzonych w istniejących planach oraz powinny zawierać precyzyjne określenie roli i odpowiedzialności wszystkich przedsiębiorstw gazowych i właściwych organów, których dotyczą. W miarę możliwości i potrzeby należy opracować wspólne plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu regionalnym.
- (36) Celem wzmocnienia solidarności między państwami członkowskimi w przypadku wystąpienia stanu nadzwyczajnego w Unii, a w szczególności celem wsparcia państw członkowskich dysponujących mniej korzystnymi warunkami geograficznymi lub geologicznymi, państwa członkowskie powinny opracować środki służące zapewnieniu solidarności. Przedsiębiorstwa gazowe powinny opracować takie środki, jak umowy handlowe, które mogą obejmować zwiększenie eksportu gazu lub stopnia wykorzystania zapasów magazynowych. Ważne jest zachęcanie do zawierania umów pomiędzy przedsiębiorstwami gazowymi. W stosownych przypadkach działania w ramach planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej powinny objąć mechanizmy zapewniające sprawiedliwe i odpowiednie odszkodowanie dla przedsiębiorstw gazowych. Środki solidarności mogą być szczególnie przydatne między tymi państwami członkowskimi, w przypadku których Komisja zaleca ustanowienie wspólnych planów działań zapobiegawczych lub planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu regionalnym.
- (37) W kontekście niniejszego rozporządzenia Komisja ma do odegrania ważną rolę w przypadku sytuacji nadzwyczajnej zarówno na poziomie unijnym, jak i regionalnym.
- (38) W ramach solidarności europejskiej Unia i państwa członkowskie powinny również w miarę potrzeby udzielać pomocy w zakresie ochrony ludności. Pomoc taką powinien ułatwiać i koordynować wspólnotowy mechanizm ochrony ludności ustanowiony decyzją Rady 2007/779/WE, Euratom⁽¹⁾.
- (39) Niniejsze rozporządzenie nie narusza suwerennych praw państw członkowskich do zasobów energetycznych znajdujących się na ich terytorium.
- (40) Dyrektywa Rady 2008/114/WE z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony⁽²⁾ określa proces mający na celu poprawę bezpieczeństwa wskazanej europejskiej infrastruktury krytycznej, w tym określonej infrastruktury gazowniczej, na terytorium Unii. Wraz z niniejszym rozporządzeniem dyrektywa 2008/114/WE przyczynia się do wypracowania kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa energetycznego Unii.
- (41) Plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej powinny być regularnie aktualizowane i publikowane. Powinny być także przedmiotem wzajemnej oceny i powinny być testowane.
- (42) Grupa Koordynacyjna ds. Gazu powinna pełnić rolę doradcą przy Komisji celem ułatwienia koordynacji środków na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw w stanie nadzwyczajnym w Unii. Grupa ta powinna także monitorować adekwatność środków podejmowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia.
- (43) Celem niniejszego rozporządzenia jest powierzenie przedsiębiorstwom gazowym i właściwym organom państw członkowskich zadania zagwarantowania skutecznego funkcjonowania rynku gazu przez jak najdłuższy czas w przypadku zakłóceń w dostawach, zanim właściwy organ podejmie środki mające zaradzić sytuacji, w której rynek nie jest w stanie dłużej zapewnić wymaganych dostaw gazu. Tego rodzaju środki nadzwyczajne powinny być w pełni zgodne z przepisami unijnymi i powinny zostać zgłoszone Komisji.
- (44) Ponieważ dostawy gazu z państw trzecich mają zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw gazu w Unii, Komisja powinna koordynować działania dotyczące państw trzecich, współpracując z państwami trzecimi będącymi producentami oraz państwami tranzytu nad uzgodnieniami na wypadek sytuacji kryzysowych, zapewniającymi stabilny przepływ gazu do Unii. Komisja powinna być upoważniona do zwołania grupy zadaniowej ds. monitorowania przepływu gazu do Unii w sytuacjach kryzysowych, w porozumieniu z państwami trzecimi, których to dotyczy, oraz, jeżeli kryzys wynika z problemów w państwie trzecim, do powierzenia jej funkcji pośrednika i mediatora.
- (45) Ważne jest, by warunki dostaw z państw trzecich nie zakłócały konkurencji i były zgodne z zasadami rynku wewnętrznego.
- (46) Jeżeli istnieją wiarygodne dane na temat sytuacji poza terytorium Unii, która zagraża bezpieczeństwu dostaw do jednego lub kilku państw członkowskich i która może uruchomić mechanizm wczesnego ostrzegania pomiędzy Unią a państwem trzecim, Komisja powinna niezwłocznie powiadomić o tym Grupę Koordynacyjną ds. Gazu, a Unia powinna podjąć stosowne kroki, aby spróbować załagodzić sytuację.

⁽¹⁾ Dz.U. L 314 z 1.12.2007, s. 9.

⁽²⁾ Dz.U. L 345 z 23.12.2008, s. 75.

- (47) W lutym 2009 r. Rada stwierdziła, że należy zwiększyć przejrzystość i wiarygodność poprzez rzeczową wymianę informacji między Komisją i państwami członkowskimi na temat stosunków w zakresie energii z państwami trzecimi, w tym długoterminowych uzgodnień dotyczących dostaw, przy jednoczesnym zachowaniu poufnego charakteru informacji stanowiących tajemnicę handlową.
- (48) Podczas gdy postanowienia Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności dotyczące konkurencji, mają zastosowanie do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, o ile stosowanie takich zasad nie utrudni świadczenia takich usług, państwa członkowskie korzystają z szerokiej swobody przy określaniu i organizowaniu obowiązków świadczenia usług publicznych oraz przy zamawianiu takich usług.
- (49) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, to jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw gazu w Unii, nie może zostać osiągnięty w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie działające samodzielnie, natomiast z uwagi na skalę i skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie unijnym, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określonej w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (50) Należy uchylić dyrektywę 2004/67/WE,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się przepisy służące zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw gazu, dzięki zagwarantowaniu prawidłowego i ciągłego funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu ziemnego (zwanego dalej „gazem”) poprzez umożliwienie wprowadzenia środków wyjątkowych w przypadku gdy same mechanizmy rynkowe nie są już w stanie zapewnić wymaganych dostaw gazu, poprzez przejrzyste określenie i podział odpowiedzialności pomiędzy przedsiębiorstwa gazowe, państwa członkowskie i Unię w zakresie działań zapobiegawczych oraz reakcji na konkretne zakłócenia w dostawach. W niniejszym rozporządzeniu określa się również przejrzyste mechanizmy koordynacji planowania i reagowania – w duchu solidarności – na szczeblu państw członkowskich, a także regionalnym i unijnym, w przypadku stanu nadzwyczajnego.

Artykuł 2

Definicje

Na użytek niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają definicje przewidziane w dyrektywie 2009/73/WE, w rozporządzeniu (WE) nr 713/2009 oraz w rozporządzeniu (WE) nr 715/2009.

Dodatkowo zastosowanie mają następujące definicje:

1) „odbiorcy chronieni” oznaczają wszystkich odbiorców będących gospodarstwami domowymi, którzy są już podłączeni do sieci dystrybucyjnej gazu, a oprócz tego – o ile tak postanowi dane państwo członkowskie – termin ten może obejmować również:

- a) małe i średnie przedsiębiorstwa, pod warunkiem że są one podłączone do sieci dystrybucyjnej gazu, a także podmioty świadczące podstawowe usługi socjalne, pod warunkiem że są one podłączone do dystrybucyjnej lub przesyłowej sieci gazowej, a także pod warunkiem że na wszystkich tych dodatkowych odbiorców przypada najwyżej do 20 % ostatecznego zużycia gazu; lub
- b) instalacje systemów ciepłowniczych, o ile dostarczają energię ciepłą odbiorcom prywatnym oraz odbiorcom, o których mowa w lit. a), pod warunkiem że instalacje te nie są w stanie przełączyć się na inne paliwa i są podłączone to sieci dystrybucji lub przesyłu gazu.

Możliwie jak najszybciej, nie później niż dnia 3 grudnia 2011 r. państwa członkowskie powiadamiają Komisję, czy zamierzają uwzględnić podmioty wymienione w lit. a) lub b) w swojej definicji odbiorców chronionych;

2) „właściwy organ” oznacza krajowy organ centralnej administracji publicznej lub krajowy organ regulacyjny wyznaczony przez każde państwo członkowskie jako odpowiedzialny za zapewnienie wdrożenia środków określonych w niniejszym rozporządzeniu. Nie narusza to możliwości wydania przez państwa członkowskie zgody na delegowanie szczegółowych zadań określonych w niniejszym rozporządzeniu innym podmiotom. Takie delegowane zadania muszą być wykonywane pod nadzorem właściwego organu i być określone w planach, o których mowa w art. 4.

Artykuł 3

Odpowiedzialność za bezpieczeństwo dostaw gazu

1. Współodpowiedzialność za bezpieczeństwo dostaw gazu spoczywa na przedsiębiorstwach gazowych, państwach członkowskich, w szczególności za pośrednictwem ich właściwych organów oraz Komisji w granicach działalności i kompetencji każdego z tych podmiotów. Taka wspólna odpowiedzialność wymaga ścisłej współpracy pomiędzy nimi.

2. Możliwie jak najszybciej, nie później niż dnia 3 grudnia 2011 r. każde państwo członkowskie wyznacza właściwy organ, który zapewnia wprowadzenie w życie przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu środków. W stosownych przypadkach, dopóki właściwy organ nie zostanie formalnie wyznaczony, podmioty krajowe odpowiedzialne obecnie za bezpieczeństwo dostaw gazu stosują środki, które winny zostać wdrożone przez właściwy organ w świetle niniejszego rozporządzenia. Do środków tych należą dokonywana zgodnie z postanowieniami art. 9 ocena ryzyka i opracowanie na podstawie tej oceny ryzyka planu działań zapobiegawczych, planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej oraz regularne

monitorowanie bezpieczeństwa dostaw gazu na szczeblu krajowym. Właściwe organy współpracują ze sobą w staraniach mających zapobiegać zakłóceniom w dostawach i ograniczać szkody w razie wystąpienia takich zakłóceń. Nie ma przeszkód dla przyjęcia przez państwa członkowskie – gdyby zaszła taka potrzeba – przepisów wykonawczych w celu zapewnienia zgodności z wymogami niniejszego rozporządzenia.

3. Każde państwo członkowskie niezwłocznie przekazuje Komisji nazwę wyznaczonego właściwego organu i – jeżeli to konieczne – nazwy krajowych podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo dostaw gazu pełniących tymczasowo obowiązki właściwego organu zgodnie z ust. 2. Każde państwo członkowskie podaje informacje o takich wyznaczeniach do wiadomości publicznej.

4. Wdrażając środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, właściwy organ określa role i obowiązki poszczególnych zaangażowanych podmiotów w taki sposób, aby zagwarantować przestrzeganie podejścia trójpoziomowego, co wiąże się najpierw z zaangażowaniem odnośnych przedsiębiorstw i sektora, następnie państw członkowskich na szczeblu krajowym i regionalnym, a dopiero potem Unii.

5. Komisja zapewnia, w razie konieczności, koordynację działań właściwych organów na szczeblu regionalnym i unijnym, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, między innymi w ramach Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu, o której mowa w art. 12, lub grupy ds. zarządzania kryzysowego, o której mowa w art. 11 ust. 4, w szczególności w sytuacji stanu nadzwyczajnego w Unii lub w danym regionie, zgodnie z art. 11 ust. 1.

6. Środki na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw zawarte w planach działań zapobiegawczych i planach na wypadek sytuacji nadzwyczajnej muszą być jasno określone, przejrzyste, proporcjonalne, pozbawione cech dyskryminacji i weryfikowalne, nie mogą w niewłaściwy sposób zakłócać konkurencji ani skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu i nie mogą zagrażać bezpieczeństwu dostaw gazu do innych państw członkowskich lub Unii jako całości.

Artykuł 4

Opracowanie planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej

1. Właściwy organ każdego państwa członkowskiego, po skonsultowaniu się z przedsiębiorstwami gazowymi, odpowiednimi organizacjami reprezentującymi interesy gospodarstw domowych i przemysłowych odbiorców gazu oraz krajowym organem regulacyjnym (o ile nie jest nim właściwy organ), opracowuje na szczeblu krajowym bez uszczerbku dla ust. 3:

- a) plan działań zapobiegawczych, obejmujący środki niezbędne do wyeliminowania lub ograniczenia wskazanych zagrożeń, zgodnie z oceną ryzyka przeprowadzoną na podstawie art. 9; oraz
- b) plan na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, obejmujący środki podejmowane w celu usunięcia lub ograniczenia skutków zakłóceń w dostawach gazu zgodnie z art. 10.

2. Przed przyjęciem planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu krajowym właściwe organy przekazują sobie w terminie do dnia 3 czerwca 2012 r. projekty swoich planów działań zapobiegawczych oraz planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej i przeprowadzą konsultacje między sobą na odpowiednim szczeblu regionalnym oraz z Komisją w celu zapewnienia, by projekty planów i środków były zgodne z planami działań zapobiegawczych i planami na wypadek sytuacji nadzwyczajnej innych państw członkowskich oraz by były zgodne z niniejszym rozporządzeniem oraz innymi przepisami unijnymi. Takie konsultacje przeprowadza się w szczególności pomiędzy sąsiednimi państwami członkowskimi, zwłaszcza pomiędzy odizolowanymi systemami tworzącymi wyspy energetyczne i sąsiadującymi z nimi państwami członkowskimi, i mogą one objąć na przykład te państwa członkowskie, które określono w orientacyjnym wykazie w załączniku IV.

3. W oparciu o konsultacje, o których mowa w ust. 2, oraz możliwe zalecenia Komisji zainteresowane właściwe organy mogą podjąć decyzję o opracowaniu wspólnych planów działań zapobiegawczych na szczeblu regionalnym („wspólne plany działań zapobiegawczych”) i wspólnych planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu regionalnym („wspólne plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej”), dodatkowo w stosunku do planów opracowanych na szczeblu krajowym. W przypadku wspólnych planów zainteresowane właściwe organy podejmują wysiłki, o ile to konieczne, w celu zawarcia porozumień mających wprowadzić współpracę regionalną w życie. W razie potrzeby porozumienia te są formalnie zatwierdzane przez państwa członkowskie.

4. Przy ustanawianiu i wdrażaniu planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu krajowym lub regionalnym właściwy organ należycie uwzględni bezpieczne funkcjonowanie systemu gazowniczego w każdej sytuacji oraz omawia i określa w tych planach techniczne ograniczenia, które mogą wpływać na działanie sieci, w tym względy techniczne i względy bezpieczeństwa, które mogą prowadzić do ograniczenia przepływów w razie wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej.

5. W terminie do dnia 3 grudnia 2012 r. plany działań zapobiegawczych i plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, w tym – jeżeli zajdzie taka potrzeba – wspólne plany, zostają przyjęte i upublicznione. O planach tych niezwłocznie powiadamia się Komisję. Komisja informuje Grupę Koordynacyjną ds. Gazu. Właściwy organ zapewnia regularne monitorowanie wdrażania takich planów.

6. W terminie trzech miesięcy po powiadomieniu przez właściwe organy o planach, o których mowa w ust. 5:

- a) Komisja ocenia plany, zgodnie z lit. b); w tym celu Komisja konsultuje plany z Grupą Koordynacyjną ds. Gazu i należycie uwzględni jej opinię; Komisja przedstawia sprawozdanie z oceny planów Grupie Koordynacyjnej ds. Gazu; oraz

b) w przypadku gdy Komisja w oparciu o te konsultacje:

- (i) ocenia plan działań zapobiegawczych lub plan na wypadek sytuacji nadzwyczajnej jako nieodpowiedni dla złagodzenia ryzyka określonego w ocenie ryzyka, może ona zalecić właściwemu organowi lub zainteresowanym właściwym organom zmianę odpowiedniego planu;
- (ii) uznaje plan działań zapobiegawczych lub plan na wypadek sytuacji nadzwyczajnej za niespójny ze scenariuszami ryzyka lub planami innego właściwego organu lub za niezgodny z przepisami niniejszego rozporządzenia lub innymi przepisami unijnymi, może ona zażądać zmiany odpowiedniego planu;
- (iii) uznaje, że plan działań zapobiegawczych zagraża bezpieczeństwu dostaw gazu do innych państw członkowskich lub Unii jako całości, musi ona zdecydować o wezwaniu właściwego organu do dokonania przeglądu planu działań zapobiegawczych i może przedstawić dokładne zalecenia dotyczące kierunku zmian; Komisja w sposób szczegółowy uzasadnia swoją decyzję.

7. Właściwy organ, którego to dotyczy, wprowadza zmiany w swoim planie działań zapobiegawczych lub planie na wypadek sytuacji nadzwyczajnej i przekazuje zmieniony plan Komisji lub informuje Komisję, dlaczego nie zgadza się z jej żądaniem, o którym mowa w ust. 6 lit. b) pkt (ii), w terminie czterech miesięcy od jego otrzymania. W przypadku braku zgody Komisja może, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania odpowiedzi właściwego organu, wycofać swoje żądanie lub zwołać zainteresowane właściwe organy i – jeżeli Komisja uzna to za stosowne – Grupę Koordynacyjną ds. Gazu celem omówienia danej kwestii. Komisja opracowuje szczegółowe uzasadnienie swojego żądania dotyczącego zmian planu. Właściwy organ w pełni bierze pod uwagę stanowisko Komisji. Jeżeli ostateczna decyzja właściwego organu odbiega od stanowiska Komisji, właściwy organ przedstawia i upublicznia, wraz ze swoją decyzją i stanowiskiem Komisji, uzasadnienie decyzji w terminie dwóch miesięcy od otrzymania stanowiska Komisji. W stosownych przypadkach właściwy organ upublicznia niezwłocznie zmieniony plan.

8. Właściwy organ, którego to dotyczy, wprowadza zmiany w swoim planie działań zapobiegawczych i przekazuje zmieniony plan Komisji lub informuje Komisję, dlaczego nie zgadza się z jej decyzją, o której mowa w ust. 6 lit. b) pkt (iii), w terminie trzech miesięcy od jej otrzymania. W przypadku rozbieżności zdań Komisja, w terminie dwóch miesięcy od odpowiedzi właściwego organu, postanawia o zmianie lub wycofaniu swojego żądania. Jeżeli Komisja podtrzyma swoje żądanie, zainteresowany właściwy organ zmienia plan w terminie dwóch miesięcy od otrzymania decyzji Komisji, uwzględniając w możliwie największym zakresie zalecenia Komisji, o których mowa w ust. 6 lit. b) pkt (iii), oraz powiadamia o tym Komisję.

Komisja informuje Grupę Koordynacyjną ds. Gazu i należycie bierze pod uwagę jej zalecenia przy opracowywaniu opinii na

temat zmienionego planu, która winna zostać przedstawiona w terminie dwóch miesięcy od daty powiadomienia właściwego organu. Zainteresowany właściwy organ uwzględni w możliwie największym zakresie opinię Komisji i w terminie dwóch miesięcy od otrzymania opinii Komisji przyjmuje i upublicznia odpowiednio zmieniony plan.

9. Zachowana musi być poufność informacji istotnych ze względów handlowych.

Artykuł 5

Zawartość krajowych i wspólnych planów działań zapobiegawczych

1. Krajowe i wspólne plany działań zapobiegawczych zawierają:

- a) wyniki oceny ryzyka, o której mowa w art. 9;
- b) pomiary, ilości, zdolności i ramy czasowe potrzebne do spełnienia standardów w zakresie infrastruktury i dostaw, zgodnie z art. 6 i 8, w tym – jeżeli zajdzie taka potrzeba – zakres, w jakim środki po stronie popytu mogą w wystarczający sposób i w odpowiednim czasie zrównoważyć zakłócenia w dostawach, o których mowa w art. 6 ust. 2, określenie pojedynczej największej infrastruktury gazowniczej służącej wspólnym interesem w przypadku zastosowania art. 6 ust. 3 oraz każdego podwyższonego standardu w zakresie dostaw zgodnie z art. 8 ust. 2;
- c) obowiązki nałożone na przedsiębiorstwa gazowe i inne odpowiednie podmioty, w tym w zakresie bezpiecznego funkcjonowania systemu gazowniczego;
- d) inne środki zapobiegające zidentyfikowanym zagrożeniom, jak na przykład środki dotyczące potrzeby ulepszenia połączeń wzajemnych pomiędzy sąsiednimi państwami członkowskimi i – w odpowiednich przypadkach – możliwości dywersyfikacji źródeł i dróg dostaw gazu, tak aby w możliwie największym zakresie zapewnić utrzymanie dostaw gazu dla wszystkich odbiorców;
- e) mechanizmy wykorzystywane przy współpracy z innymi państwami członkowskimi w związku z przygotowaniem i wdrażaniem wspólnych planów działań zapobiegawczych i wspólnych planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, o których mowa w art. 4 ust. 3, w przypadkach gdy mają one zastosowanie;
- f) informacje na temat obecnych i przyszłych połączeń wzajemnych, w tym tych zapewniających dostęp do sieci gazowej Unii, przepływów transgranicznych, transgranicznego dostępu do instalacji magazynowych oraz fizycznej możliwości transportu gazu w obu kierunkach („zdolność przepływu w obu kierunkach”), w szczególności w wypadku sytuacji nadzwyczajnej;
- g) informacje na temat wszystkich zobowiązań do świadczenia usług publicznych, które mają związek z bezpieczeństwem dostaw gazu.

2. Krajowe oraz wspólne plany działań zapobiegawczych, a w szczególności opis działań na rzecz realizacji standardu w zakresie infrastruktury, o którym mowa w art. 6, muszą brać pod uwagę dziesięcioletni plan rozwoju sieci o zasięgu ogólnounijnym, który zostanie opracowany przez ENTSO gazu zgodnie z art. 8 ust. 10 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.

3. Krajowe oraz wspólne plany działań zapobiegawczych opierają się przede wszystkim na środkach rynkowych i uwzględniają wpływ na gospodarkę, efektywność i skuteczność środków, wpływ na funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii oraz oddziaływanie na środowisko i na konsumentów, oraz nie mogą nadmiernie obciążać przedsiębiorstw gazowych ani negatywnie wpływać na funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazu.

4. Krajowe oraz wspólne plany działań zapobiegawczych podlegają aktualizacji co dwa lata, chyba że okoliczności wymagają częstszej aktualizacji, i uwzględniają uaktualnioną ocenę ryzyka. Przed przyjęciem zaktualizowanego planu przeprowadza się konsultacje między właściwymi organami przewidziane w art. 4 ust. 2.

Artykuł 6

Standard w zakresie infrastruktury

1. Państwa członkowskie lub – jeżeli taka jest decyzja państwa członkowskiego – właściwe organy zapewnią podjęcie koniecznych środków, tak aby w terminie do dnia 3 grudnia 2014 r. w przypadku zakłóceń w funkcjonowaniu największej pojedynczej infrastruktury gazowniczej pozostała infrastruktura (określona zgodnie z formułą standardu N-1, zgodnie z pkt 2 załącznika I) posiadała zdolność, bez uszczerbku dla ust. 2 niniejszego artykułu, dostarczania ilości gazu niezbędnej do zaspokojenia całkowitego zapotrzebowania na gaz na obszarze analizowanym w dniu nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania na gaz występującego z prawdopodobieństwem statystycznym raz na 20 lat. Pozostaje to bez uszczerbku, w stosownych przypadkach i w razie konieczności, dla odpowiedzialności operatorów systemu w zakresie realizacji odpowiednich inwestycji i dla obowiązków operatorów systemów przesyłowych określonych w dyrektywie 2009/73/WE i rozporządzeniu (WE) nr 715/2009.

2. Obowiązek zapewnienia zdolności zaspokojenia przez pozostałą infrastrukturę zapotrzebowania na gaz zgodnie z ust. 1 uznaje się również za spełniony, jeżeli w planie działań zapobiegawczych właściwy organ wykaże, iż zakłócenie w dostawach może być w wystarczającym stopniu i w odpowiednim czasie zrównoważone odpowiednimi rynkowymi środkami w zakresie zarządzania popytem. W tym celu wykorzystuje się wzór, o którym mowa w pkt 4 załącznika I.

3. W odpowiednich przypadkach, zgodnie z oceną ryzyka, o której mowa w art. 9, zainteresowane właściwe organy mogą zdecydować, że obowiązek określony w ust. 1 niniejszego artykułu ma zostać spełniony na szczeblu regionalnym, a nie krajowym. W takim przypadku opracowuje się wspólne plany

działań zapobiegawczych zgodnie z art. 4 ust. 3. Zastosowanie ma pkt 5 załącznika I.

4. Każdy właściwy organ po konsultacji z odpowiednimi przedsiębiorstwami gazowymi niezwłocznie informuje Komisję o wszelkich przypadkach niespełnienia wymogu określonego w ust. 1 oraz informuje Komisję o powodach niespełnienia.

5. Operatorzy systemów przesyłowych udostępnią stałą zdolność przepływu w obu kierunkach na wszystkich transgranicznych połączeniach międzysystemowych pomiędzy państwami członkowskimi możliwie jak najszybciej i nie później niż dnia 3 grudnia 2013 r., z wyjątkiem:

a) przypadków takich jak podłączenia do instalacji produkcyjnych, instalacji LNG i sieci dystrybucji; lub

b) przypadku przyznania odstępstwa zgodnie z art. 7.

W terminie do dnia 3 grudnia 2013 r. operatorzy systemów przesyłowych gazu dostosowują funkcjonowanie części lub całości systemów przesyłowych, aby umożliwić fizyczny dwukierunkowy przepływ gazu na połączeniach transgranicznych.

6. W przypadku gdy zdolność przepływu w obu kierunkach na danym transgranicznym połączeniu wzajemnym już istnieje lub jest w trakcie budowy, dotyczący tych połączeń obowiązek, o którym mowa w ust. 5 akapit pierwszy, uznaje się za spełniony, z wyjątkiem sytuacji, w której zwiększenia zdolności przesyłowej żąda jedno lub więcej państw członkowskich ze względu na bezpieczeństwo dostaw. W przypadku skierowania takiego żądania o zwiększenie zdolności przesyłowej zastosowanie ma procedura określona w art. 7.

7. Państwo członkowskie lub właściwy organ, jeżeli taka jest decyzja państwa członkowskiego, zapewnia, by na pierwszym etapie następowało badanie rynku w sposób przejrzysty, szczegółowy i pozbawiony cech dyskryminacji celem sprawdzenia, czy wymaga on inwestycji w infrastrukturę potrzebnych do spełnienia wymogów określonych w ust. 1 oraz 5.

8. W celu zapewnienia odpowiednich bodźców krajowe organy regulacyjne uwzględniają faktycznie poniesione koszty spełnienia wymogów określonych w ust. 1 oraz koszty wdrożenia stałej zdolności przepływu w obu kierunkach przy ustalaniu lub zatwierdzaniu taryf lub metodologii, w przejrzysty i szczegółowy sposób, zgodnie z art. 41 ust. 8 dyrektywy 2009/73/WE oraz art. 13 rozporządzenia (WE) nr 715/2009. O ile rynek nie wymaga inwestycji dla uzyskania zdolności przepływu w obu kierunkach i w przypadku gdy inwestycja ta pociąga za sobą koszty w większej liczbie państw członkowskich lub w jednym państwie członkowskim na korzyść jednego lub większej liczby państw członkowskich, o podziale kosztów wspólnie zdecydowały krajowe organy regulacyjne wszystkich państw członkowskich, których to dotyczy, przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji inwestycyjnej. Przy podziale kosztów w szczególności uwzględnia się rozkład korzyści płynących z inwestycji w infrastrukturę na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa dostaw do zainteresowanych państw członkowskich. Stosuje się art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 713/2009.

9. Właściwy organ zapewnia, aby każda nowa infrastruktura przesyłowa przyczyniała się do zwiększenia bezpieczeństwa dostaw poprzez rozwinięcie dobrze połączonej sieci, w tym w razie potrzeby poprzez zapewnienie wystarczającej liczby transgranicznych punktów wejścia i punktów wyjścia zgodnie z popytem na rynku i zidentyfikowanymi czynnikami ryzyka. W razie potrzeby właściwy organ określa w ocenie ryzyka, gdzie zlokalizowane są wewnętrzne „wąskie gardła” oraz czy krajowe punkty wejścia i infrastruktura, w szczególności sieci przesyłowe, umożliwiają krajowe przepływy gazu na wypadek wystąpienia zakłóceń największej pojedynczej infrastruktury gazowniczej określonej w ocenie ryzyka.

10. W ramach wyjątku Luksemburg, Słowenia i Szwecja nie są związane wymogiem przewidzianym w ust. 1 niniejszego artykułu, ale dokładają starań, aby go spełnić, przy zapewnianiu dostaw gazu do odbiorców chronionych zgodnie z art. 8. Wyjątek ten ma zastosowanie dopóki:

- a) w przypadku Luksemburga: posiada on przynajmniej dwa połączenia z innymi państwami członkowskimi, co najmniej dwa różne źródła dostaw i nie posiada urządzeń do składowania gazu lub instalacji LNG na swoim terytorium;
- b) w przypadku Słowenii: posiada ona przynajmniej dwa połączenia z innymi państwami członkowskimi, co najmniej dwa różne źródła dostaw i nie posiada urządzeń do składowania gazu lub instalacji LNG na swoim terytorium;
- c) w przypadku Szwecji: nie posiada ona na swoim terytorium sieci przesyłowej do innego państwa członkowskiego, roczne wewnętrzne zużycie gazu brutto wynosi mniej niż 2 Mtoe i mniej niż 5 % całkowitego zużycia energii pierwotnej pochodzi z gazu.

Te trzy państwa członkowskie zapewniają w sposób przejrzysty, szczegółowy i pozbawiony cech dyskryminacji regularne badania rynku na potrzeby inwestycji w infrastrukturę i upubliczniają wyniki tych badań.

Państwa członkowskie, o których mowa w akapicie pierwszym, informują Komisję o wszystkich zmianach dotyczących określonych w tym akapicie warunków. Wyjątek określony w akapicie pierwszym przestaje obowiązywać, jeżeli przynajmniej jeden z tych warunków przestanie być spełniany.

Do dnia 3 grudnia 2018 r. każde z państw członkowskich, o których mowa w akapicie pierwszym, przekazuje Komisji sprawozdanie opisujące sytuację w zakresie odpowiednich warunków określonych w tym akapicie oraz perspektywy dotyczące spełnienia wymogu określonego w ust. 1, biorąc pod uwagę gospodarczy wpływ spełnienia standardu w zakresie infrastruktury, wyniki badania rynku i rozwój rynku gazu oraz projekty infrastruktury gazowniczej w regionie. Na podstawie tego sprawozdania i jeżeli odpowiednie warunki określone w akapicie pierwszym niniejszego ustępu są nadal spełnione, Komisja może zdecydować o dalszym stosowaniu wyjątku określonego w akapicie pierwszym przez kolejne cztery lata. W przypadku pozytywnej decyzji procedurę określoną w niniejszym akapicie powtarza się po czterech latach.

Artykuł 7

Procedura wdrażania zdolności przepływu w obu kierunkach lub ubiegania się o zastosowanie odstępstwa

1. W przypadku każdego transgranicznego połączenia wzajemnego między państwami członkowskimi, z wyjątkiem połączeń objętych odstępstwem na mocy art. 6 ust. 5 lit. a), i przypadków, w których zdolność przepływu w obu kierunkach już istnieje lub jest w trakcie budowy oraz w których jedno lub więcej państw członkowskich nie wystąpiło o zwiększenie zdolności przesyłowej ze względów bezpieczeństwa, operatorzy systemu przesyłowego w terminie do dnia 3 marca 2012 r. przedkładają swoim państwom członkowskim lub, jeżeli państwa członkowskie tak postanowią, swoim właściwym organom lub organom regulacyjnym (zwanym dalej łącznie w niniejszym artykule „odnośnymi organami”), po konsultacji ze wszystkimi innymi odnośnymi operatorami systemu przesyłowego:

- a) propozycję wdrożenia zdolności przepływu w obu kierunkach odnoszącą się do przepływu w kierunku przeciwnym do głównego („zdolność odwrócenia przepływu”); lub
- b) wniosek o przyznanie odstępstwa od obowiązku wdrożenia zdolności przepływu w obu kierunkach.

2. Propozycja wdrożenia zdolności odwrócenia przepływu lub wniosek o przyznanie odstępstwa, o których mowa w ust. 1, opierają się na ocenie zapotrzebowania rynkowego, prognoz dotyczących popytu i podaży, warunków technicznych, kosztów związanych ze zdolnością odwrócenia przepływu, w tym związanego z nią wzmocnienia systemu przesyłowego, oraz korzyści dla bezpieczeństwa dostaw, przy uwzględnieniu również, w odpowiednich przypadkach, ewentualnego wpływu zdolności odwrócenia przepływu i innych możliwych środków na standard w zakresie infrastruktury, o którym mowa w art. 6, w przypadku państw członkowskich, którym zastosowanie odwrócenia przepływu przyniosłoby korzyści.

3. Odnośny organ, który otrzymał propozycję wdrożenia zdolności odwrócenia przepływu lub wniosek o przyznanie odstępstwa, powiadamia niezwłocznie odnośne organy pozostałych państw członkowskich, które na podstawie oceny ryzyka mogłyby również czerpać korzyści z powstałych w wyniku odwrócenia przepływu zdolności przesyłowych, oraz Komisję o otrzymaniu takiej propozycji lub takiego wniosku. Dany odnośny organ umożliwia wyżej wymienionym odnośnym organom oraz Komisji wydanie opinii w okresie czterech miesięcy od daty otrzymania tego powiadomienia.

4. W ciągu dwóch miesięcy od zakończenia okresu, o którym mowa w ust. 3, odnośny organ na podstawie kryteriów określonych w ust. 2 i oceny ryzyka przeprowadzonej zgodnie z art. 9, a także dokładnie uwzględniając opinie otrzymane zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu i biorąc pod uwagę kwestie, które nie są natury ściśle gospodarczej, takie jak bezpieczeństwo dostaw gazu i przyczynienie się do rozwoju wewnętrznego rynku gazu:

- a) przyznaje odstępstwo, jeżeli zdolność odwrócenia przepływu nie zwiększa znacząco bezpieczeństwa dostaw do żadnego państwa członkowskiego lub regionu lub jeżeli koszty inwestycji znacząco przewyższałyby ewentualne korzyści dla bezpieczeństwa dostaw; lub
- b) przyjmuje propozycję wdrożenia zdolności odwrócenia przepływu; lub
- c) zwraca się do operatora systemu przesyłowego o zmianę propozycji.

Odnośny organ bezzwłocznie powiadamia o swojej decyzji Komisję, podając wszystkie istotne informacje uzasadniające decyzję i załączając opinie otrzymane zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu. Odnośne organy dokładają starań, aby zapewnić, by decyzje, które są ze sobą powiązane i dotyczą tych samych połączeń wzajemnych lub gazociągów wzajemnie połączonych, nie były ze sobą sprzeczne.

5. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania tego powiadomienia i w przypadku wystąpienia rozbieżności pomiędzy decyzjami odnośnego organu a opiniami innych odnośnych organów Komisja może zażądać od odnośnego organu zmiany jego decyzji. Okres ten może być przedłużony o jeden dodatkowy miesiąc, jeżeli Komisja zażąda dodatkowych informacji. Wszelkie propozycje Komisji zawierające żądanie zmiany decyzji odnośnego organu przedstawiane są na podstawie elementów i kryteriów określonych w ust. 2 i ust. 4 lit. a) i biorą pod uwagę powody decyzji odnośnego organu. Odnośny organ spełnia żądanie, zmieniając swoją decyzję w terminie czterech tygodni. W wypadku gdy Komisja nie podejmie działań w tym dwumiesięcznym terminie, uważa się, że nie zgłasza ona zastrzeżeń do decyzji odnośnego organu.

6. Jeżeli potrzebna jest dodatkowa zdolność odwrócenia przepływu zgodnie z wynikami oceny ryzyka przeprowadzonej zgodnie z art. 9, procedura określona w ust. 1–5 niniejszego artykułu zostaje powtórzona na wniosek operatora systemu przesyłowego, odnośnego organu lub Komisji.

7. Komisja i odnośne organy zachowują zawsze poufność informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie.

Artykuł 8

Standard w zakresie dostaw

1. Właściwy organ zobowiązuje określone przez siebie przedsiębiorstwa gazowe do podjęcia środków w celu zapewnienia dostaw gazu odbiorcom chronionym z danego państwa członkowskiego w następujących przypadkach:

- a) ekstremalnych temperatur w siedmiodniowym okresie szczytowego zapotrzebowania, występującym z prawdopodobieństwem statystycznym raz na 20 lat;
- b) każdego przynajmniej trzydziestodniowego okresu nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania na gaz występującego z prawdopodobieństwem statystycznym raz na 20 lat; oraz
- c) przynajmniej trzydziestodniowego okresu w przypadku wystąpienia zakłóceń w największej pojedynczej infrastrukturze gazowniczej w przeciętnych warunkach w okresie zimowym.

Właściwy organ określa przedsiębiorstwa gazowe, o których mowa w akapicie pierwszym, w terminie do dnia 3 czerwca 2012 r.

2. Każdy podwyższony standard w zakresie dostaw przekraczający 30 dni dla okresów, o których mowa w ust. 1 lit. b) i c), lub każdy dodatkowy wymóg nałożony ze względu na bezpieczeństwo dostaw gazu opierają się na ocenie ryzyka, o której mowa w art. 9, znajdując odzwierciedlenie w planie działań zapobiegawczych oraz:

- a) są zgodne z art. 3 ust. 6;
- b) nie zakłócają nadmiernie konkurencji ani nie utrudniają funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu;
- c) nie wpływają niekorzystnie na zdolność każdego innego państwa członkowskiego do zaopatrywania swoich odbiorców chronionych zgodnie z niniejszym artykułem w przypadku sytuacji nadzwyczajnej w skali kraju, regionu lub Unii; oraz
- d) są zgodne z kryteriami określonymi w art. 11 ust. 5 w przypadku sytuacji nadzwyczajnej w Unii lub w regionie.

W duchu solidarności właściwy organ określa w planie działań zapobiegawczych i planie na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, w jaki sposób podwyższony standard w zakresie dostaw lub dodatkowy wymóg nałożony na przedsiębiorstwa gazowe mogą zostać tymczasowo obniżone w przypadku sytuacji nadzwyczajnej w Unii lub w regionie.

3. Po upływie okresów określonych przez właściwy organ zgodnie z ust. 1 i 2 lub na bardziej rygorystycznych warunkach niż określone w ust. 1 właściwy organ i przedsiębiorstwa gazowe starają się zapewnić jak najdłuższą ciągłość dostaw, w szczególności, do odbiorców chronionych.

4. Nałożone na przedsiębiorstwa gazowe obowiązki związane ze spełnieniem określonych w niniejszym artykule standardów w zakresie dostaw muszą być pozbawione cech dyskryminacji i nie mogą stanowić nadmiernego obciążenia dla tych przedsiębiorstw.

5. Stosownie do okoliczności przedsiębiorstwa gazowe mogą spełnić te wymogi na szczeblu regionalnym lub unijnym. Właściwy organ nie wymaga, aby standardy określone w niniejszym artykule były spełnione na bazie infrastruktury znajdującej się wyłącznie na obszarze jego właściwości.

6. Właściwy organ zapewnia, by warunki dostaw do odbiorców chronionych nie naruszały prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu, a cena odpowiadała wartości rynkowej dostaw.

Artykuł 9

Ocena ryzyka

1. W terminie do dnia 3 grudnia 2011 r. każdy właściwy organ dokonuje w oparciu o następujące wspólne elementy pełnej oceny ryzyka związanego z bezpieczeństwem dostaw gazu w jego państwie członkowskim:

- a) z zastosowaniem standardów określonych w art. 6 i 8, wskazując wzór obliczenia N-1, przyjęte założenia, w tym założenia dla wzoru obliczenia N-1 na szczeblu regionalnym, oraz dane niezbędne do tego obliczenia;
- b) z uwzględnieniem wszystkich stosownych okoliczności krajowych i regionalnych, w szczególności wielkości rynku, układu sieci, rzeczywistych przepływów, w tym przepływów wyjściowych z danego państwa członkowskiego, możliwości fizycznego przepływu gazu w dwóch kierunkach, w tym wynikającej stąd ewentualnej potrzeby wzmocnienia systemu przesyłowego, możliwości produkcyjnych i magazynowych oraz roli gazu w koszyku energetycznym, w szczególności w odniesieniu do systemów ciepłowniczych i produkcji energii elektrycznej oraz funkcjonowania przemysłu, a także aspektów bezpieczeństwa i jakości gazu;
- c) przewidując różne scenariusze nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania na gaz i zakłóceń w dostawach, takie jak awaria głównej infrastruktury przesyłowej, instalacji magazynowych lub terminali LNG oraz zakłócenia w dostawach z państw trzecich, z uwzględnieniem historii wydarzeń tego typu, ich prawdopodobieństwa, pory roku, częstotliwości i długości ich trwania, a także, w stosownych przypadkach, zagrożeń geopolitycznych, oraz oceniając prawdopodobne skutki tych scenariuszy;
- d) analizując wzajemne oddziaływanie i korelację zagrożeń z innymi państwami członkowskimi, w tym między innymi dotyczące połączeń wzajemnych, dostaw transgranicznych,

transgranicznego dostępu do instalacji magazynowych oraz zdolności przepływu w obu kierunkach;

- e) biorąc pod uwagę maksymalną przepustowość połączeń wzajemnych w każdym granicznym punkcie wejścia i punkcie wyjścia.

2. W przypadku stosowania art. 4 ust. 3 właściwe organy, których to dotyczy, dokonują również wspólnej oceny ryzyka na szczeblu regionalnym.

3. Przedsiębiorstwa gazowe, odbiorcy przemysłowi gazu, odpowiednie organizacje reprezentujące interesy gospodarstw domowych i odbiorców przemysłowych gazu, a także państwa członkowskie oraz krajowy organ regulacyjny (o ile nie jest nim właściwy organ) współpracują z właściwym organem i na żądanie przekazują mu wszystkie niezbędne informacje na potrzeby oceny ryzyka.

4. Ocenę ryzyka uaktualnia się po raz pierwszy najpóźniej 18 miesięcy po przyjęciu planów działań zapobiegawczych oraz planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, o których mowa w art. 4, a następnie co dwa lata, przed dniem 30 września danego roku, chyba że okoliczności wymagają częstszej oceny. W ocenie ryzyka uwzględnia się postępy inwestycji niezbędnych do sprostania standardowi w zakresie infrastruktury określonego w art. 6 oraz specyficzne dla danego państwa problemy, jakie wystąpiły w trakcie wdrażania nowych alternatywnych rozwiązań.

5. Ocena ryzyka, łącznie z jej uaktualnionymi wersjami, jest niezwłocznie udostępniana Komisji.

Artykuł 10

Plan na wypadek sytuacji nadzwyczajnej i stany kryzysowe

1. Krajowe oraz wspólne plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej:

- a) oparte są na stanach kryzysowych określonych w ust. 3;
- b) zawierają określenie ról i odpowiedzialności przedsiębiorstw gazowych i odbiorców przemysłowych gazu, w tym odpowiednich producentów energii elektrycznej, z uwzględnieniem różnego stopnia, w jakim są dotknięte w przypadku zakłóceń w dostawach gazu, oraz ich współpracy z właściwymi organami i – w stosownych przypadkach – z krajowymi organami regulacyjnymi w każdym ze stanów kryzysowych określonych w ust. 3;
- c) zawierają określenie ról i odpowiedzialności właściwych organów oraz pozostałych podmiotów, którym powierzono zadania określone w art. 2 ust. 2, w każdym ze stanów kryzysowych określonych w ust. 3 niniejszego artykułu;

- d) zapewniają przedsiębiorstwom gazowym i odbiorcom przemysłowym gazu wystarczające możliwości reagowania w każdym ze stanów kryzysowych;
- e) określają w stosownych przypadkach środki i działania, jakie mają zostać podjęte w celu złagodzenia możliwego wpływu zakłócenia w dostawie gazu na działanie sieci ciepłowniczych oraz na dostawę energii elektrycznej wytwarzanej z gazu;
- f) zawierają określenie szczegółowych procedur postępowania i środków jakie mają być powzięte w przypadku poszczególnych stanów kryzysowych, w tym odpowiednie schematy obiegu informacji;
- g) zawierają wskazanie podmiotu lub zespołu zarządzającego w sytuacji kryzysowej i określenie jego roli;
- h) zawierają określenie udziału środków rynkowych, w szczególności wyszczególnionych w załączniku II, w opanowaniu sytuacji w stanie alarmowym i w opanowaniu sytuacji w stanie nadzwyczajnym;
- i) zawierają określenie udziału środków nierynkowych, planowanych lub przewidzianych do wdrożenia dla stanu nadzwyczajnego, w szczególności wyszczególnionych w załączniku III, oraz ocenę, na ile rozwiązanie sytuacji kryzysowej wymaga zastosowania takich środków nierynkowych, oszacowanie ich skutków oraz określenie procedur ich wdrożenia, uwzględniając fakt, że środki nierynkowe stosuje się jedynie wtedy, gdy same mechanizmy rynkowe nie są już w stanie zapewnić dalszych dostaw, w szczególności do odbiorców chronionych;
- j) zawierają opis mechanizmów współpracy z innymi państwami członkowskimi dla poszczególnych stanów kryzysowych;
- k) zawierają szczegółowy opis nałożonych na przedsiębiorstwa gazowe obowiązków w zakresie sprawozdawczości w sytuacjach stanu alarmowego i stanu nadzwyczajnego;
- l) ustalają wykaz określonych z góry działań na rzecz zapewnienia dostępności gazu w przypadku sytuacji nadzwyczajnej, w tym umów handlowych pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w takich działaniach oraz w stosownych przypadkach mechanizmów kompensacyjnych dla przedsiębiorstw gazowych, z należyтым uwzględnieniem poufności danych szczególnie chronionych. Działania takie mogą obejmować umowy transgraniczne pomiędzy państwami członkowskimi lub przedsiębiorstwami gazowymi.
2. Krajowe oraz wspólne plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej podlegają aktualizacji co dwa lata, chyba że okoliczności wymagają częstszej aktualizacji, i uwzględniają uaktualnioną ocenę ryzyka. Przed przyjęciem zaktualizowanych planów przeprowadza się konsultacje między właściwymi organami przewidziane w art. 4 ust. 2.
3. Określa się następujące trzy podstawowe stany kryzysowe:
- a) stan wczesnego ostrzeżenia: gdy istnieją konkretne, poważne i wiarygodne informacje, że może dojść do zdarzenia, które prawdopodobnie doprowadzi do znacznego pogorszenia sytuacji w zakresie dostaw i prawdopodobnie doprowadzi do wywołania stanu alarmowego lub stanu nadzwyczajnego; stan wczesnego ostrzeżenia może zostać aktywowany poprzez mechanizm wczesnego ostrzegania;
- b) stan alarmowy: gdy wystąpi zakłócenie w dostawach lub nadzwyczajnie wysokie zapotrzebowanie na gaz, które prowadzi do znacznego pogorszenia sytuacji w zakresie dostaw, ale rynek nadal jest w stanie poradzić sobie z tym zakłóceniem lub sprostać zapotrzebowaniu bez potrzeby stosowania środków nierynkowych;
- c) stan nadzwyczajny: w przypadku nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania na gaz lub znacznego zakłócenia w dostawach, lub innego znacznego pogorszenia sytuacji w zakresie dostaw oraz w przypadku gdy zastosowano wszystkie stosowne środki rynkowe, ale dostawy gazu są niewystarczające do zaspokojenia pozostałego zapotrzebowania na gaz, tak że jest konieczne wprowadzenie dodatkowo środków nierynkowych, aby zabezpieczyć dostawy gazu, w szczególności do odbiorców chronionych, zgodnie z art. 8.
4. Krajowe i wspólne plany na wypadek sytuacji nadzwyczajnej gwarantują utrzymanie transgranicznego dostępu do infrastruktury zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 715/2009, na ile jest to możliwe pod względem technicznym i ze względów bezpieczeństwa, w przypadku sytuacji nadzwyczajnej. Plany te muszą być zgodne z art. 3 ust. 6 niniejszego rozporządzenia i nie mogą wprowadzać żadnych środków w niewłaściwy sposób ograniczających przepływ gazu przez granice.
5. W przypadku ogłoszenia przez właściwy organ jednego ze stanów kryzysowych, o których mowa w ust. 3, niezwłocznie powiadamia on Komisję i przekazuje jej wszystkie niezbędne informacje, w szczególności informacje dotyczące działań, które zamierza podjąć. W przypadku sytuacji nadzwyczajnej, która może doprowadzić do zwrócenia się o pomoc do Unii i państw członkowskich, właściwy organ danego państwa członkowskiego niezwłocznie powiadamia Centrum Monitorowania i Informacji w zakresie Ochrony Ludności w Komisji.
6. W przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego właściwy organ realizuje określone z góry działania zgodnie z planem na wypadek sytuacji nadzwyczajnej i niezwłocznie powiadamia Komisję w szczególności o działaniach, które zamierza podjąć zgodnie z ust. 1. W należytych uzasadnionych nadzwyczajnych okolicznościach właściwy organ może podjąć działanie odbiegające od planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej. Właściwy organ niezwłocznie powiadamia Komisję o wszelkich takich działaniach i przedstawia ich uzasadnienie.

7. Państwa członkowskie, a w szczególności właściwe organy zapewniają, by:

- a) w żadnym momencie nie wprowadzano środków w nieuprawniony sposób ograniczających przepływ gazu w ramach rynku wewnętrznego;
- b) nie wprowadzano środków, które mogłyby poważnie zagrozić zaopatrzeniu w gaz w innym państwie członkowskim; oraz
- c) został utrzymany transgraniczny dostęp do infrastruktury zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 715/2009, na ile jest to możliwe pod względem technicznym i ze względów bezpieczeństwa, zgodnie z planem na wypadek sytuacji nadzwyczajnej.

8. Komisja możliwie jak najszybciej, a każdym razie w ciągu pięciu dni od otrzymania informacji, o której mowa w ust. 5, od właściwego organu weryfikuje, czy ogłoszenie stanu nadzwyczajnego jest uzasadnione zgodnie z ust. 3 lit. c) i czy podjęte środki są w możliwie jak największym stopniu zgodne z działaniami wymienionymi w planie na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, i czy nie nakładają nieuzasadnionych obciążeń na przedsiębiorstwa gazowe oraz czy są zgodne z ust. 7. Komisja może na wniosek właściwego organu, przedsiębiorstwa gazowego lub z inicjatywy własnej zwrócić się do właściwego organu o modyfikację środków sprzecznych z warunkami określonymi w ust. 7 i w zdaniu pierwszym niniejszego ustępu. Komisja może zażądać od właściwego organu odwołania stanu nadzwyczajnego, jeśli uzna, że jego ogłoszenie nie jest on lub przestało być uzasadnione zgodnie z ust. 3 lit. c).

W terminie trzech dni od powiadomienia go o żądaniu Komisji właściwy organ dokonuje zmiany podjętych środków i informuje o tym Komisję lub informuje Komisję, dlaczego nie zgadza się z jej żądaniem. W takim przypadku Komisja może w ciągu trzech dni zmienić lub wycofać swój wniosek lub zwołać celem omówienia danej kwestii posiedzenie właściwego organu lub, w stosownych przypadkach, właściwych organów, których to dotyczy, oraz, jeżeli Komisja uzna to za stosowne, Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu. Komisja przedstawia szczegółowe uzasadnienie żądania dokonania zmiany działania. Właściwy organ w pełni bierze pod uwagę stanowisko Komisji. Jeżeli ostateczna decyzja właściwego organu odbiega od stanowiska Komisji, właściwy organ przedstawia uzasadnienie tej decyzji.

Artykuł 11

Reakcje Unii i reakcje na szczeblu regionalnym w sytuacji nadzwyczajnej

1. Na wniosek jednego z właściwych organów, który ogłosił stan nadzwyczajny, oraz po weryfikacji zgodnie z art. 10 ust. 8 Komisja może ogłosić stan nadzwyczajny w Unii lub stan nadzwyczajny w regionie w odniesieniu do szczególnie dotknię-

tego regionu geograficznego. Na wniosek co najmniej dwóch właściwych organów, które ogłosiły stan nadzwyczajny, oraz po weryfikacji zgodnie z art. 10 ust. 8 i jeżeli przyczyny ogłoszenia tych stanów nadzwyczajnych są powiązane, Komisja ogłasza, stosownie do okoliczności, stan nadzwyczajny w Unii lub w regionie. We wszystkich przypadkach korzystając ze środków komunikacji najbardziej odpowiednich do sytuacji, Komisja zbiera opinie i należyście uwzględnia wszystkie istotne informacje otrzymane od pozostałych właściwych organów. Jeżeli Komisja oceni, że stan faktyczny, który wcześniej powodował konieczność ogłoszenia stanu nadzwyczajnego w Unii lub stanu nadzwyczajnego w regionie nie uzasadnia już utrzymania stanu nadzwyczajnego, Komisja ogłasza jego zakończenie w Unii lub w regionie. We wszystkich przypadkach Komisja uzasadnia swoją decyzję i informuje o niej Radę.

2. Natychmiast po ogłoszeniu stanu nadzwyczajnego w Unii lub stanu nadzwyczajnego w regionie Komisja zwołuje posiedzenie Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu. W okresie stanu nadzwyczajnego w Unii lub w regionie, na wniosek co najmniej trzech państw członkowskich Komisja może ograniczyć uczestnictwo w całym posiedzeniu Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu lub w jego części do przedstawicieli państw członkowskich i właściwych organów.

3. Podczas stanu nadzwyczajnego w Unii lub stanu nadzwyczajnego w regionie, o których mowa w ust. 1, Komisja zapewnia koordynację działań właściwych organów, w pełni uwzględniając istotne informacje uzyskane w ramach i w wyniku konsultacji z Grupą Koordynacyjną ds. Gazu. W szczególności Komisja:

- a) zapewnia wymianę informacji;
- b) zapewnia, aby działania podejmowane na szczeblu państw członkowskich i na szczeblu regionalnym były spójne i skuteczne w stosunku do szczebla unijnego; oraz
- c) koordynuje działania dotyczące państw trzecich.

4. Komisja może zwołać grupę ds. zarządzania kryzysowego, w której skład wchodzi podmioty zarządzania kryzysowego, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. g), z państw członkowskich dotkniętych sytuacją nadzwyczajną. W porozumieniu z podmiotami zarządzającymi w sytuacji kryzysowej Komisja może zwrócić się o uczestnictwo do innych odpowiednich podmiotów. Komisja zapewnia regularne informowanie Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu o pracach podjętych przez grupę ds. zarządzania kryzysowego.

5. Państwa członkowskie, a w szczególności właściwe organy zapewniają, by:

- a) w żadnym momencie nie wprowadzano środków w nieuprawniony sposób ograniczających przepływ gazu w ramach rynku wewnętrznego, zwłaszcza przepływ gazu na dotknięte rynki;

b) nie wprowadzano środków, które mogłyby poważnie zagrozić zaopatrzeniu w gaz w innym państwie członkowskim; oraz

c) utrzymany został transgraniczny dostęp do infrastruktury zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 715/2009, na ile jest to możliwe pod względem technicznym i ze względów bezpieczeństwa, zgodnie z planem na wypadek sytuacji nadzwyczajnej.

6. Jeżeli na wniosek właściwego organu lub przedsiębiorstwa gazowego, lub z inicjatywy własnej Komisja uznaje, że w sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu Unii lub regionu działania podjęte przez państwo członkowskie lub właściwy organ lub postępowanie przedsiębiorstwa gazowego są sprzeczne z ust. 5, Komisja zwraca się do tego państwa członkowskiego lub właściwego organu o zmianę tych działań lub o podjęcie działań w celu zapewnienia zgodności z ust. 5, podając uzasadnienie. W każdym momencie należy uwzględnić konieczność zapewnienia bezpiecznego działania systemu gazowniczego.

W terminie trzech dni od powiadomienia go o żądaniu Komisji państwo członkowskie lub właściwy organ dokonuje zmiany podjętych działań i informuje o tym Komisję lub uzasadnia, dlaczego nie zgadza się z jej żądaniem. W takim przypadku Komisja może w ciągu trzech dni zmodyfikować lub wycofać swoje żądanie lub zwołać posiedzenie przedstawicieli państwa członkowskiego lub właściwego organu oraz, jeżeli Komisja uzna to za konieczne, Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu celem omówienia kwestii. Komisja przedstawia szczegółowe uzasadnienie żądania dokonania zmiany działania. Państwo członkowskie lub właściwy organ w pełni biorą pod uwagę stanowisko Komisji. Jeżeli ostateczna decyzja właściwego organu lub państwa członkowskiego odbiega od stanowiska Komisji, właściwy organ lub państwo członkowskie przedstawiają uzasadnienie tej decyzji.

7. Komisja, po skonsultowaniu się z Grupą Koordynacyjną ds. Gazu, sporządza stałą listę rezerwową członków grupy zadaniowej ds. monitorowania, na której znajdą się eksperci branżowi oraz przedstawiciele Komisji. Grupa ta może zostać zwołana w razie potrzeby poza terytorium Unii, a jej zadaniem jest monitorowanie przepływu gazu do Unii oraz przedstawianie sprawozdań na ten temat, we współpracy z państwami trzecimi będącymi dostawcami i państwami tranzytu.

8. Właściwy organ przekazuje Centrum Monitorowania i Informacji w zakresie Ochrony Ludności w Komisji informacje o ewentualnym zapotrzebowaniu na pomoc. Centrum Monitorowania i Informacji w zakresie Ochrony Ludności dokonuje oceny sytuacji ogólnej i przedstawia porady dotyczące pomocy, jakiej należy udzielić najbardziej dotkniętym państwom członkowskim oraz – w stosownych przypadkach – państwom trzecim.

Artykuł 12

Grupa Koordynacyjna ds. Gazu

1. W celu ułatwienia koordynacji środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw gazu ustanawia się Grupę Koordynacyjną ds. Gazu. Grupa składa się z przedstawicieli państw członkowskich, w szczególności ich właściwych organów, a także Agencji, ENTSO gazu i organizacji reprezentujących interesy przedmiotowej branży i zainteresowanych odbiorców. Komisja w porozumieniu z państwami członkowskimi decyduje o składzie grupy przy zachowaniu jej pełnej reprezentatywności. Komisja przewodniczy grupie. Grupa określa swój regulamin wewnętrzny.

2. Zgodnie z niniejszym rozporządzeniem z Grupą Koordynacyjną ds. Gazu przeprowadza się konsultacje oraz wspiera ona Komisję zwłaszcza w następujących kwestiach:

- a) bezpieczeństwo dostaw gazu w każdym czasie, a w szczególności w sytuacjach nadzwyczajnych;
- b) wszelkie informacje istotne dla bezpieczeństwa dostaw gazu na szczeblach krajowym, regionalnym i unijnym;
- c) sprawdzone rozwiązania i ewentualne wytyczne dla wszystkich zaangażowanych stron;
- d) poziom bezpieczeństwa dostaw, poziomy odniesienia i metody oceny;
- e) scenariusze krajowe, regionalne i unijne oraz testowanie poziomu gotowości;
- f) ocena planów działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej oraz wdrażanie środków przewidzianych w tych planach;
- g) koordynacja środków na wypadek stanu nadzwyczajnego w Unii, z państwami trzecimi będącymi stronami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Energetyczną oraz z innymi państwami trzecimi;
- h) pomoc, jakiej należy udzielić najbardziej dotkniętym państwom członkowskim.

3. Komisja regularnie zwołuje posiedzenia Grupy Koordynacyjnej ds. Gazu i dzieli się z nią informacjami uzyskanymi od właściwych organów, zachowując przy tym poufność informacji istotnych ze względów handlowych.

Artykuł 13

Wymiana informacji

1. Jeżeli państwa członkowskie przewidują obowiązki świadczenia usług publicznych związane z bezpieczeństwem dostaw gazu, ogłaszają je w terminie do dnia 3 stycznia 2011 r. Wszelkie późniejsze aktualizacje lub dodatkowe obowiązki świadczenia usług publicznych związane z bezpieczeństwem dostaw gazu są również podawane do wiadomości publicznej niezwłocznie po ich przyjęciu przez państwa członkowskie.

2. W trakcie stanu nadzwyczajnego przedsiębiorstwa gazowe, których to dotyczy, codziennie udostępniają właściwemu organowi w szczególności następujące informacje:

- a) dzienne prognozy wielkości zapotrzebowania na gaz i dostaw gazu na kolejne trzy dni;
- b) wielkość dziennego przepływu gazu we wszystkich transgranicznych punktach wejścia i punktach wyjścia, a także we wszystkich punktach przyłączenia instalacji produkcyjnej, instalacji magazynowej lub terminala LNG do sieci w mln m³/dobę;
- c) wyrażony w dniach okres, przez który zgodnie z szacunkami mogą być zapewnione dostawy gazu odbiorcom chronionym.

3. W przypadku stanu nadzwyczajnego w Unii lub w regionie Komisja ma prawo zażądać od właściwego organu niezwłocznego przedstawienia co najmniej:

- a) informacji określonych w ust. 2;
- b) informacji na temat środków, jakie właściwy organ planuje podjąć i już podjął w celu złagodzenia skutków stanu nadzwyczajnego, oraz informacje na temat ich skuteczności;
- c) informacji na temat przekazanych innym właściwym organom wniosków o podjęcie dodatkowych środków;
- d) informacji na temat środków podjętych na wniosek innych właściwych organów.

4. Właściwe organy i Komisja zachowują poufność informacji istotnych ze względów handlowych.

5. Po zakończeniu stanu nadzwyczajnego właściwy organ najszybciej jak to możliwe, a najpóźniej sześć tygodni po odwo-

łaniu stanu nadzwyczajnego, przedstawia Komisji szczegółową ocenę tego stanu oraz skuteczności podjętych środków, w tym ocenę skutków gospodarczych stanu nadzwyczajnego, wpływu na branżę elektroenergetyczną oraz pomocy udzielonej Unii i państwu członkowskiemu lub od nich uzyskanej. Ocena ta jest udostępniana Grupie Koordynacyjnej ds. Gazu i jest uwzględniana w uaktualnieniach planów działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej.

Komisja dokonuje analizy ocen właściwych organów i informuje państwa członkowskie, Parlament Europejski oraz Grupę Koordynacyjną ds. Gazu o wynikach tej analizy w zbiorczej formie.

6. W celu umożliwienia Komisji dokonania oceny sytuacji w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu na szczeblu unijnym:

- a) w terminie do dnia 3 grudnia 2011 r. państwa członkowskie przekazują Komisji istniejące umowy międzyrządowe zawarte z państwami trzecimi, które mają wpływ na rozwój infrastruktury gazowniczej i dostawy gazu. Przy zawieraniu nowych umów międzyrządowych z państwami trzecimi, które mają taki wpływ, państwa członkowskie informują Komisję;
- b) w przypadku istniejących umów, jak również nowych umów oraz zmian do istniejących umów, w terminie do dnia 3 grudnia 2011 r. przedsiębiorstwa gazowe przekazują zainteresowanym właściwym organom następujące informacje na temat umów zawartych z dostawcami z państw trzecich na okres ponad jednego roku:
 - (i) okres obowiązywania umowy;
 - (ii) łączne ilości gazu będące przedmiotem umowy, w skali roku oraz średnio miesięcznie;
 - (iii) w przypadku stanu alarmowego lub stanu nadzwyczajnego, maksymalne dzienne ilości gazu będące przedmiotem umowy;
 - (iv) określone w umowie punkty dostawy.

Właściwy organ przekazuje te dane Komisji w postaci zbiorczej. W przypadku zawierania nowych umów lub zmian w obowiązujących umowach przekazywany jest regularnie ponownie pełny zbiór danych, również w postaci zbiorczej. Właściwy organ i Komisja zapewniają poufność tych informacji.

Artykuł 14**Monitorowanie przez Komisję**

Komisja stale monitoruje środki na rzecz bezpieczeństwa dostaw gazu i prowadzi sprawozdawczość na ten temat, zwłaszcza poprzez roczną ocenę sprawozdań, o których mowa w art. 5 dyrektywy 2009/73/WE, informacje związane z wdrażaniem art. 11 i art. 52 ust. 1 tej dyrektywy, a także informacje zawarte w ocenie ryzyka i planach działań zapobiegawczych i planach na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, które mają zostać opracowane zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, w momencie kiedy będą one dostępne.

W terminie do dnia 3 grudnia 2014 r. Komisja, w oparciu o sprawozdanie, o którym mowa w art. 4 ust. 6, i po konsultacji z Grupą Koordynacyjną ds. Gazu:

- a) opracuje wnioski dotyczące możliwych sposobów poprawy bezpieczeństwa dostaw gazu na szczeblu Unii, możliwości przeprowadzenia ocen ryzyka i opracowania planów działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu Unii i przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z wykonania niniejszego rozporządzenia, zawierające między innymi informacje na temat postępów poczynionych w zakresie wzajemnych połączeń rynkowych; oraz
- b) przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące ogólnej spójności planów działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej państw członkowskich oraz ich wkład w przestrzeganie zasady solidarności i zapewnienie poziomu gotowości z punktu widzenia Unii.

Sprawozdanie zawierać będzie w stosownych przypadkach zalecenia w sprawie poprawy niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 15**Uchylenie**

Bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji i stosowania dyrektywy 2004/67/WE dyrektywa ta traci moc z dniem 2 grudnia 2010 r. z wyjątkiem art. 4 ust. 1 i 2 tej dyrektywy, które mają zastosowanie do czasu określenia przez zainteresowane

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 20 października 2010 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

J. BUZEK

Przewodniczący

państwa członkowskie odbiorców chronionych zgodnie z art. 2 ust. 1 niniejszego rozporządzenia i określenia przedsiębiorstw gazowych zgodnie z art. 8 ust. 1 niniejszego rozporządzenia.

Niezależnie od akapitu pierwszego niniejszego artykułu art. 4 ust. 1 i 2 dyrektywy 2004/67/WE nie stosuje się po dniu 3 czerwca 2012 r.

Artykuł 16**Odstępstwo**

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do Malty i Cypru, dopóki na ich odpowiednie terytoria nie jest dostarczany gaz. W odniesieniu do Malty i Cypru terminy wynikające z art. 2 akapit drugi pkt 1, art. 3 ust. 2, art. 4 ust. 2 i 5, art. 6 ust. 1 i 5, art. 8 ust. 1, art. 9 ust. 1 i art. 13 ust. 6 lit. a) i b) zaczną obowiązywać po upływie następujących okresów:

- a) art. 2 akapit drugi pkt 1, art. 3 ust. 2, art. 9 ust. 1, art. 13 ust. 6 lit. a) i b): 12 miesięcy;
- b) art. 4 ust. 2 i art. 8 ust. 1: 18 miesięcy;
- c) art. 4 ust. 5: 24 miesięcy;
- d) art. 6 ust. 5: 36 miesięcy;
- e) art. 6 ust. 1: 48 miesięcy;

od rozpoczęcia dostaw gazu na ich odpowiednie terytoria.

Artykuł 17**Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 6 ust. 8, art. 10 ust. 4 zdanie pierwsze, art. 10 ust. 7 lit. c) i art. 11 ust. 5 lit. c) wchodzi w życie z dniem 3 marca 2011 r.

ZAŁĄCZNIK I

OBLICZENIE WZORU N-1

1. Definicja wzoru N-1

Wzór N-1 opisuje zdolność techniczną infrastruktury gazowniczej do zaspokojenia całkowitego zapotrzebowania na gaz na obszarze analizowanym w przypadku zakłóceń w funkcjonowaniu pojedynczej największej infrastruktury gazowej w dniu nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania, występującym statystycznie raz na 20 lat.

Infrastruktura gazownicza obejmuje sieć przesyłową gazu, w tym połączenia wzajemne, jak również instalacje produkcyjne, LNG i magazynowe przyłączone do obszaru analizowanego.

Zdolność techniczna⁽¹⁾ całej pozostałej dostępnej infrastruktury gazowniczej w przypadku zakłóceń w funkcjonowaniu pojedynczej największej infrastruktury gazowniczej powinna być co najmniej równa sumie całkowitego dziennego zapotrzebowania na gaz na obszarze analizowanym w dniu nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania na gaz, występującym statystycznie raz na 20 lat.

Wyniki uzyskane zgodnie z poniższym wzorem N-1 powinny wynosić co najmniej 100 %.

2. Metoda obliczania wzoru N-1

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

3. Definicje parametrów stosowanych we wzorze N-1:

„Obszar analizowany” oznacza obszar geograficzny, dla którego oblicza się wzór N-1, określony przez właściwy organ.

Definicje po stronie popytu

„D_{max}” – całkowite dzienne zapotrzebowanie na gaz (w mln m³/dobę) na obszarze analizowanym w dniu nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania na gaz, występującym statystycznie raz na 20 lat.

Definicje po stronie podaży

„EP_m” : zdolność techniczna punktów wejścia (w mln m³/dobę) poza instalacjami produkcyjnymi, LNG i magazynowymi, których dotyczą parametry P_m, S_m i LNG_m, oznacza sumę wartości zdolności technicznej wszystkich granicznych punktów wejścia zdolnych do zaopatrzenia w gaz obszaru analizowanego;

„P_m” : maksymalna techniczna zdolność produkcyjna (w mln m³/dobę) oznacza sumę maksymalnych wartości technicznej dziennej zdolności produkcyjnej wszystkich instalacji produkcyjnych, którą można dostarczyć do punktów wejścia na obszarze analizowanym;

„S_m” : maksymalna techniczna zdolność odbioru z instalacji magazynowych (w mln m³/dobę) oznacza sumę wartości maksymalnej technicznej dziennej zdolności odbioru ze wszystkich instalacji magazynowych, która może być dostarczona do punktów wejścia na obszarze analizowanym, z uwzględnieniem ich poszczególnych właściwości fizycznych;

„LNG_m” : maksymalna techniczna zdolność obioru z instalacji LNG (w mln m³/dobę) oznacza sumę wartości maksymalnej technicznej dziennej zdolności wysyłkowej wszystkich instalacji LNG na obszarze analizowanym, z uwzględnieniem elementów krytycznych, takich jak rozładunek, usługi pomocnicze, tymczasowe magazynowanie i regazyfikacja LNG oraz techniczna zdolność wysyłkowa do systemu;

„I_m” : zdolność techniczna pojedynczej największej infrastruktury gazowniczej (w mln m³/dobę) mającej największą zdolność zaopatrzenia obszaru analizowanego w gaz. Kiedy kilka infrastruktur gazowniczych jest połączonych ze wspólną infrastrukturą gazowniczą zintegrowaną w górę w kierunku zaopatrzenia lub w dół w kierunku rynku i nie mogą funkcjonować osobno, uważa się je za jedną infrastrukturę gazowniczą.

⁽¹⁾ Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 „zdolność techniczna” oznacza maksymalną zdolność ciągłą, jaką operator systemu przesyłowego może zaoferować użytkownikom sieci, biorąc pod uwagę integralność systemu i wymagania eksploatacyjne sieci przesyłowej.

4. Obliczanie wzoru N-1 przy użyciu środków po stronie popytu

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max} - D_{eff}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Definicje po stronie popytu

„D_{eff}” część (w mln m³/dobę) D_{max}, którą w razie zakłócenia w dostawach można skutecznie i na czas pokryć za pomocą rynkowych środków po stronie popytu zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. a) oraz art. 6 ust. 2.

5. Obliczanie wzoru N-1 na poziomie regionalnym

W odpowiednich przypadkach obszar analizowany, o którym mowa w pkt 3, rozszerza się na odpowiedni poziom regionalny określony przez właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich. Do obliczenia wzoru N-1 na poziomie regionalnym używa się pojedynczej największej infrastruktury gazowniczej służącej wspólnym interesom. Pojedyncza największa infrastruktura gazownicza służąca wspólnym interesom danego regionu oznacza największą infrastrukturę gazowniczą w tym regionie, która uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio w dostawach gazu do państw członkowskich tego regionu i jest zdefiniowana we wspólnym planie działań zapobiegawczych.

Obliczenia wzoru N-1 na poziomie regionalnym mogą zastąpić obliczenia wzoru N-1 na poziomie krajowym wyłącznie wtedy, gdy ze wspólnej oceny ryzyka wynika, że największa pojedyncza infrastruktura gazownicza służąca wspólnym interesom ma zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia w gaz wszystkich zainteresowanych państw członkowskich.

ZAŁĄCZNIK II

WYKAZ RYNKOWYCH ŚRODKÓW ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA DOSTAW GAZU

Przy opracowywaniu planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej właściwy organ uwzględni wykaz środków określonych w niniejszym załączniku, które ma charakter orientacyjny i niewyczerpujący. Przy opracowywaniu planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej właściwy organ należy uwzględnić oddziaływanie proponowanych środków na środowisko oraz, na tyle, na ile to możliwe, obejmuje priorytetem środki o najmniejszym oddziaływaniu na środowisko, biorąc pod uwagę aspekty bezpieczeństwa dostaw.

Środki dotyczące strony podaźowej:

- zwiększenie elastyczności produkcji,
- zwiększenie elastyczności importu,
- ułatwienie włączenia gazu z odnawialnych źródeł energii do infrastruktury sieci gazowych,
- komercyjne składowanie gazu – zdolność odbioru i ilość zmagazynowanego gazu,
- zdolność terminali LNG i maksymalna zdolność wysyłkowa,
- dywersyfikacja źródeł gazu i dróg dostawy gazu,
- odwrócenie przepływu,
- skoordynowane sterowanie ruchem sieciowym przez operatorów systemów przesyłowych,
- stosowanie umów krótko- i długoterminowych,
- inwestycje w infrastrukturę, w tym zapewnienie zdolności przepływu w obu kierunkach,
- postanowienia umowne mające zapewnić bezpieczeństwo dostaw gazu.

Środki dotyczące strony popytowej:

- stosowanie umów na usługi przerywane,
 - możliwość przestawienia się na inne paliwa, w tym wykorzystywanie paliw alternatywnych w elektrowniach przemysłowych i zakładach energetycznych,
 - dobrowolne zmniejszanie obciążenia (load shedding),
 - poprawa efektywności energetycznej,
 - większe wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.
-

ZAŁĄCZNIK III

WYKAZ NIERYNKOWYCH ŚRODKÓW ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA DOSTAW GAZU

Przy opracowywaniu planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej właściwy organ uwzględni rolę następujących środków, zawartych w poniższym wykazie, który ma charakter orientacyjny i niewyczerpujący, wyłącznie dla stanu nadzwyczajnego:

Środki dotyczące strony podaźowej:

- wykorzystywanie rezerw strategicznych gazu,
- obowiązek wykorzystania zapasów paliw alternatywnych (np. zgodnie z dyrektywą Rady 2009/119/WE z dnia 14 września 2009 r. nakładającą na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych ⁽¹⁾),
- obowiązek wykorzystania energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł innych niż gaz,
- obowiązek zwiększenia poziomu produkcji,
- obowiązkowy odbiór z instalacji magazynowych.

Środki dotyczące strony popytowej:

- różne kroki obowiązkowego zmniejszania popytu, w tym:
 - obowiązek zamiany paliwa,
 - obowiązek stosowania umów na usługi przerywane, tam gdzie nie stosuje się ich w pełni w ramach środków rynkowych,
 - obowiązkowe zmniejszania obciążenia (*load shedding*).

⁽¹⁾ Dz.U. L 265 z 9.10.2009, s. 9.

ZAŁĄCZNIK IV

WSPÓŁPRACA REGIONALNA

Zgodnie z art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i jak podkreślono w art. 6 dyrektywy 2009/73/WE oraz art. 12 rozporządzenia (WE) nr 715/2009 współpraca regionalna jest przejawem zasady solidarności, a także koncepcją leżącą u podstaw niniejszego rozporządzenia. Współpraca regionalna jest wymagana szczególnie przy opracowywaniu oceny ryzyka (art. 9), planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej (art. 4, 5 i 10), standardów w zakresie infrastruktury i dostaw (art. 6 i 8) oraz przepisów dotyczących reakcji w sytuacji nadzwyczajnej na szczeblu unijnym i regionalnym (art. 11).

Na mocy niniejszego rozporządzenia współpraca regionalna opiera się na istniejącej współpracy regionalnej obejmującej przedsiębiorstwa gazowe, państwa członkowskie i krajowe organy regulacyjne w celu poprawy m.in. bezpieczeństwa dostaw oraz integracji wewnętrznego rynku energii, na przykład trzech regionalnych rynków gazu w ramach regionalnej inicjatywy na rzecz gazu, platformy na rzecz gazu, grupy wysokiego szczebla ds. planu działań związanych z połączeniami międzysystemowymi na rynku energii państw bałtyckich oraz grupy koordynacyjnej ds. bezpieczeństwa dostaw Wspólnoty Energetycznej. Jednak szczególne wymogi w zakresie bezpieczeństwa dostaw mogą przyczynić się do wspierania nowych ram współpracy, natomiast istniejące obszary współpracy wymagają dostosowania w celu zagwarantowania ich jak największej efektywności.

W związku z coraz większym powiązaniem rynków i coraz większą ich współzależnością oraz wprowadzeniem wewnętrznego rynku gazu współpraca m.in. następujących państw członkowskich, w tym współpraca obszarów sąsiedzkich w państwach członkowskich, może zwiększyć ich indywidualne i wspólne bezpieczeństwo dostaw gazu:

— Polska i trzy państwa bałtyckie (Estonia, Łotwa i Litwa),

— Półwysep Iberyjski (Hiszpania i Portugalia) i Francja,

— Irlandia i Zjednoczone Królestwo,

— Bułgaria, Grecja i Rumunia,

— Dania i Szwecja,

— Słowenia, Włochy, Austria, Węgry i Rumunia,

— Polska i Niemcy,

— Francja, Niemcy, Belgia, Niderlandy i Luksemburg,

— Niemcy, Republika Czeska i Słowacja,

— inne.

Tam gdzie to niezbędne i wskazane, współpracę regionalną pomiędzy państwami członkowskimi można rozszerzyć w celu zacieśnienia współpracy z sąsiednimi państwami członkowskimi, w szczególności w przypadku wysp gazowych, zwłaszcza w celu wzmocnienia połączeń wzajemnych. Państwa członkowskie mogą również przyłączać się do różnych grup współpracy.

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 995/2010**z dnia 20 października 2010 r.****ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
w szczególności jego art. 192 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Lasy przynoszą różnorodne korzyści środowisku, gospodarce i społeczeństwu, między innymi dostarczają drewno i inne niedrzewne produkty leśne oraz pełnią funkcje związane z ochroną środowiska, które są niezbędne dla ludzkości, takie jak utrzymywanie różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemu, a także ochrona systemu klimatycznego.
- (2) W związku z rosnącym popytem na drewno i produkty z drewna na całym świecie oraz ze względu na słabości instytucjonalne i słabości w zarządzaniu, które występują w sektorze leśnym w wielu krajach będących producentami drewna, coraz większe obawy budzi zjawisko nielegalnego pozyskiwania drewna i związanego z nim handlu.
- (3) Nielegalne pozyskiwanie drewna jest powszechnym problemem o międzynarodowym znaczeniu. Stanowi ono znaczące zagrożenie dla lasów, gdyż jest częścią procesu wylesiania i degradacji lasów, będącego przyczyną około 20 % światowych emisji CO₂, zagraża różnorodności biologicznej i szkodzi zrównoważonej gospodarce leśnej i rozwojowi lasów, a także opłacalności rynkowej podmiotów działających zgodnie

z mającym zastosowanie ustawodawstwem. Przyczynia się ono również do pustynnienia i erozji gleby oraz może potęgować ekstremalne zjawiska pogodowe i powodzie. Ponadto nielegalne pozyskiwanie drewna ma skutki społeczne, polityczne i gospodarcze, stanowiące często przeszkodę w dokonywaniu postępów na drodze ku ładowi administracyjnemu oraz zagrażające źródłu utrzymania lokalnych społeczności zależnych od lasów, a także może być powiązane z konfliktami zbrojnymi. Zwalczanie problemu nielegalnego pozyskiwania drewna w kontekście niniejszego rozporządzenia ma w założeniu przyczynić się do realizacji starań Unii mających na celu łagodzenie zmiany klimatu w sposób efektywny pod względem kosztów i należy je postrzegać jako uzupełnienie działań i zobowiązań Unii w kontekście Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu.

- (4) W decyzji nr 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiającej szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego ⁽³⁾ jako działanie priorytetowe wskazuje się zbadanie możliwości podjęcia aktywnych środków w celu zapobiegania handlowi nielegalnie pozyskiwanym drewnem i zwalczania go oraz kontynuowanie aktywnego uczestnictwa Unii i państw członkowskich we wdrażaniu wydawanych lub zawieranych na poziomie światowym i regionalnym rezolucji i porozumień dotyczących kwestii związanych z lasami.
- (5) W komunikacie Komisji z dnia 21 maja 2003 r. zatytułowanym „Egzekwowanie prawa, zarządzanie i handel w dziedzinie leśnictwa (FLEGT): wniosek w sprawie planu działania UE” zaproponowano pakiet środków służących wspieraniu międzynarodowych wysiłków na rzecz rozwiązania problemu nielegalnego pozyskiwania drewna i związanego z nim handlu w kontekście ogólnych starań Unii na rzecz osiągnięcia zrównoważonej gospodarki leśnej.
- (6) Parlament Europejski i Rada z zadowoleniem przyjęły ten komunikat i uznały, że konieczne jest włączenie się Unii w światowe działania na rzecz rozwiązania problemu nielegalnego pozyskiwania drewna.
- (7) Zgodnie z określonym w komunikacie celem, jakim jest zapewnienie przywozu do Unii wyłącznie tych produktów z drewna, które zostały wyprodukowane zgodnie z ustawodawstwem krajowym kraju będącego producentem drewna, Unia prowadzi z krajami będącymi producentami drewna („krajami partnerskimi”) negocjacje w sprawie dobrowolnych umów o partnerstwie („FLEGT VPA”), które nakładają na strony prawnie wiążący obowiązek wdrożenia systemu zezwoleń oraz uregulowania handlu drewnem i produktami z drewna określonymi w tych umowach FLEGT VPA.

⁽¹⁾ Dz.U. C 318 z 23.12.2009, s. 88.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 22 kwietnia 2009 r. (Dz.U. C 184 E z 8.7.2010, s. 145), stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 1 marca 2010 r. (Dz.U. C 114 E z 4.5.2010, s. 17) oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lipca 2010 r. (dotychczas niepublikowane w Dzienniku Urzędowym).

⁽³⁾ Dz.U. L 242 z 10.9.2002, s. 1.

- (8) Z uwagi na znaczny wymiar i pilny charakter problemu konieczne jest aktywne wsparcie międzynarodowej walki z nielegalnym pozyskiwaniem drewna i związanym z nim handlem, tak by uzupełnić i wzmocnić inicjatywę zawierania umów FLEGT VPA, oraz poprawa synergii między strategiami politycznymi mającymi na celu ochronę lasów i osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony środowiska, w tym walkę ze zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej.
- (9) Należy uwzględnić starania krajów, które zawarły umowy FLEGT VPA z Unią, oraz zawarte w nich zasady, w szczególności w odniesieniu do definicji legalnie wyprodukowanego drewna, a także należy nadal zachęcać kraje do zawierania umów FLEGT VPA. Należy również wziąć pod uwagę, że w ramach systemu zezwoleń FLEGT do Unii wywożone jest wyłącznie drewno pozyskane zgodnie ze stosownym ustawodawstwem krajowym oraz pochodzące z niego produkty. Dlatego drewno zawarte w produktach z drewna wymienionych w załącznikach II i III do rozporządzenia Rady (WE) nr 2173/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia systemu zezwoleń na przywóz drewna do Wspólnoty Europejskiej FLEGT⁽¹⁾, pochodzące z krajów partnerskich wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Rady (WE) nr 2173/2005, powinno być uznawane za legalnie pozyskane, pod warunkiem że produkty te spełniają wymogi tego rozporządzenia i wszelkich przepisów wykonawczych.
- (10) Należy również uwzględnić fakt, że na mocy Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES), jedynie jej strony są uprawnione do przyznawania zezwolenia eksportowego CITES, jeśli gatunki objęte tą konwencją zostały pozyskane, między innymi, zgodnie z ustawodawstwem kraju wywozu. Dlatego drewno pochodzące z gatunków wymienionych w załącznikach A, B lub C do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi⁽²⁾ powinno być uznawane za legalnie pozyskane, pod warunkiem że spełnia ono wymogi tego rozporządzenia i wszelkich przepisów wykonawczych.
- (11) Mając na uwadze, że należy zachęcać do wykorzystywania drewna uzyskanego z recyklingu oraz że włączenie takich produktów w zakres niniejszego rozporządzenia stanowiłoby nieproporcjonalne obciążenie dla podmiotów, zużyte drewno oraz produkty z drewna, których cykl życia zakończył się i które w innym przypadku zostałyby usunięte jako odpady, należy wyłączyć z zakresu niniejszego rozporządzenia.
- (12) Wprowadzanie po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna lub pochodzących z niego produktów powinno być zakazane na mocy jednego z przepisów niniejszego rozporządzenia. Biorąc pod uwagę złożoność problemu nielegalnego pozyskiwania drewna, przyczyny leżące u jego podstaw oraz jego skutki, należy podjąć konkretne środki, takie jak na przykład środki oddziałujące na postępowanie podmiotów.
- (13) W kontekście planu działań FLEGT Komisja oraz – w stosownych przypadkach – państwa członkowskie mogą wspierać oraz prowadzić analizy i badania dotyczące poziomów i charakteru nielegalnego pozyskiwania drewna w różnych krajach oraz udostępniać takie informacje publicznie, a także przyczynić się do zapewnienia podmiotom praktycznego doradztwa w zakresie mającego zastosowanie ustawodawstwa w krajach będących producentami drewna.
- (14) W związku z brakiem definicji uzgodnionej na poziomie międzynarodowym podstawą dla definicji zjawiska nielegalnego pozyskiwania drewna powinno być ustawodawstwo kraju, w którym drewno zostało pozyskane, w tym również rozporządzenia, a także wdrożone stosowne umowy międzynarodowe, których kraj ten jest stroną.
- (15) Wiele produktów z drewna poddawanych jest licznym procesom przed ich wprowadzeniem po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym lub po ich wprowadzeniu do obrotu na rynku wewnętrznym. W celu uniknięcia wszelkich niepotrzebnych obciążeń administracyjnych tylko podmioty, które po raz pierwszy wprowadzają drewno i produkty z drewna do obrotu na rynku wewnętrznym powinny podlegać systemowi zasad należytej staranności, podczas gdy podmioty handlowe w łańcuchu dostaw powinny mieć obowiązek podawania podstawowych informacji o swoim dostawcy oraz o swoim odbiorcy, aby umożliwić identyfikowalność drewna i produktów z drewna.
- (16) Zgodnie z podejściem systemowym podmioty wprowadzające po raz pierwszy drewno i produkty z drewna do obrotu na rynku wewnętrznym powinny podjąć odpowiednie kroki, aby upewnić się, że nielegalnie pozyskane drewno i pochodzące z niego produkty nie są wprowadzane do obrotu na rynku wewnętrznym. W tym celu podmioty powinny postępować z należyłą starannością, stosując system środków i procedur w celu zminimalizowania ryzyka wprowadzenia do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna i produktów pochodzących z takiego drewna.
- (17) System zasad należytej staranności obejmuje trzy elementy właściwe dla zarządzania ryzykiem: dostęp do informacji, ocenę ryzyka i ograniczanie stwierdzonego ryzyka. System zasad należytej staranności powinien zapewniać dostęp do informacji o źródłach oraz o dostawcach drewna i produktów z drewna wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym, w tym do stosownych informacji dotyczących na przykład zgodności z mającym zastosowanie ustawodawstwem, kraju pozyskania, gatunku, ilości oraz, w stosownych przypadkach, regionu w danym kraju i zezwolenia na pozyskanie. Na podstawie tych informacji podmioty powinny przeprowadzić ocenę ryzyka. W przypadku gdy ryzyko zostanie stwierdzone, podmioty powinny je ograniczyć w sposób proporcjonalny do stwierdzonego ryzyka w celu zapobiegania wprowadzaniu do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna i produktów z takiego drewna.

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 30.12.2005, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 61 z 3.3.1997, s. 1.

- (18) Aby uniknąć zbędnych obciążeń administracyjnych, od podmiotów, które już stosują systemy lub procedury spełniające wymogi niniejszego rozporządzenia, nie należy wymagać ustanawiania nowych systemów.
- (19) W celu uznania wzorcowych rozwiązań w sektorze leśnictwa w procedurze oceny ryzyka można wykorzystywać certyfikację lub inne systemy zweryfikowane przez strony trzecie, przewidujące weryfikację zgodności z mającym zastosowanie ustawodawstwem.
- (20) Sektor drewna ma istotne znaczenie dla gospodarki Unii. Ważnym jego elementem są organizacje skupiające podmioty, gdyż reprezentują one interesy sektora na szeroką skalę i współdziałają z różnymi zainteresowanymi stronami. Organizacje te dysponują również wiedzą specjalistyczną i potencjałem, które umożliwiają analizowanie stosownego ustawodawstwa i służą swoim członkom pomocą w ich przestrzeganiu, ale nie powinny wykorzystywać swoich kompetencji, aby dominować na rynku. Aby ułatwić wdrożenie niniejszego rozporządzenia oraz przyczynić się do wypracowania wzorcowych rozwiązań, należy uznać organizacje, które określiły wymogi zasad należytej staranności, spełniające wymogi niniejszego rozporządzenia. Uznawanie organizacji monitorujących i wycofywanie tego uznania powinny odbywać się w sposób uczciwy i przejrzysty. Wykaz takich uznanych organizacji powinien zostać podany do publicznej wiadomości, aby umożliwić podmiotom korzystanie z ich usług.
- (21) Właściwe organy powinny przeprowadzać kontrole organizacji monitorujących w regularnych odstępach czasu celem sprawdzenia, czy skutecznie wypełniają obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto właściwe organy powinny starać się przeprowadzać kontrole w przypadku posiadania stosownych informacji, w tym uzasadnionych zastrzeżeń stron trzecich.
- (22) Właściwe organy powinny monitorować, czy podmioty skutecznie spełniają obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu. W tym celu właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach w oparciu o plan, przeprowadzać urzędowe kontrole, które mogą obejmować również kontrole na terenie danych podmiotów i kontrole w terenie, oraz powinny mieć możliwość wymagania od podmiotów podjęcia – w razie konieczności – działań zaradczych. Ponadto właściwe organy powinny starać się przeprowadzać kontrole w przypadku posiadania stosownych informacji, w tym uzasadnionych zastrzeżeń stron trzecich.
- (23) Właściwe organy powinny prowadzić zapisy z kontroli i udostępniać stosowne informacje zgodnie z dyrektywą 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska ⁽¹⁾.
- (24) Ze względu na międzynarodowy charakter zjawiska, jakim jest nielegalne pozyskiwanie drewna i związany z nim handel, właściwe organy powinny współpracować ze sobą oraz z organami administracyjnymi państw trzecich oraz z Komisją.
- (25) Aby ułatwić podmiotom wprowadzającym drewno i produkty z drewna do obrotu na rynku wewnętrznym spełnianie wymogów niniejszego rozporządzenia, przy uwzględnieniu sytuacji małych i średnich przedsiębiorstw, państwa członkowskie, w stosownych przypadkach przy pomocy Komisji, powinny zapewniać podmiotom pomoc techniczną oraz inne wsparcie, a także ułatwiać wymianę informacji. Pomoc taka nie powinna zwalniać podmiotów z obowiązku zachowania należytej staranności.
- (26) Podmioty handlowe i organizacje monitorujące powinny powstrzymać się od działań, które mogłyby zagrozić osiągnięciu celu niniejszego rozporządzenia.
- (27) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby stosowano skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje za naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia, w tym przez podmioty, podmioty handlowe i organizacje monitorujące. Przepisy krajowe mogą przewidywać, że po nałożeniu skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji za naruszenia zakazu wprowadzania do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna lub pochodzących z niego produktów takie drewno lub produkty z drewna nie powinny być konieczne niszczone, lecz mogą zostać wykorzystane lub rozdysponowane w celach zgodnych z interesem publicznym.
- (28) Komisja powinna zostać uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych, zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), dotyczących procedur uznawania oraz cofania uznania organizacji monitorujących, dalszych właściwych kryteriów oceny ryzyka, które mogą być niezbędne do zastąpienia kryteriów już przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, oraz dotyczących wykazu drewna i produktów z drewna, do których ma zastosowanie niniejsze rozporządzenie. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym z ekspertami.
- (29) Aby zapewnić jednolite warunki dla wdrażania, należy przyznać Komisji uprawnienia wykonawcze do przyjmowania szczegółowych przepisów dotyczących częstotliwości i charakteru kontroli organizacji monitorujących przez właściwe organy, a także systemów zasad należytej staranności, z wyjątkiem tych odnoszących się do dalszych stosownych kryteriów oceny ryzyka. Zgodnie z art. 291 TFUE przepisy i zasady ogólne dotyczące mechanizmów kontroli dokonywanej przez państwa członkowskie w odniesieniu do wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji należy określić z wyprzedzeniem za pomocą rozporządzenia przyjętego w trybie zwykłej procedury ustawodawczej. Do chwili

⁽¹⁾ Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26.

przyjęcia nowego rozporządzenia w dalszym ciągu ma zastosowanie decyzja Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiająca warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽¹⁾, z wyjątkiem procedury regulacyjnej połączonej z kontrolą, która nie ma zastosowania.

- (30) Podmiotom i właściwym organom należy pozostawić rozsądny okres czasu, w celu umożliwienia im przygotowania się do spełniania wymogów niniejszego rozporządzenia.
- (31) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie wspieranie walki z nielegalnym pozyskiwaniem drewna i związanym z nim handlem, nie może zostać osiągnięty indywidualnie przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia obowiązki podmiotów wprowadzających drewno i produkty z drewna po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym, a także obowiązki podmiotów handlowych.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „drewno i produkty z drewna” oznaczają drewno i produkty z drewna określone w załączniku, z wyjątkiem produktów z drewna lub części składowych takich produktów wytworzonych z drewna lub z produktów z drewna, których cykl życia zakończył się i w innym przypadku zostałyby one usunięte jako odpady, jak określono w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów ⁽²⁾;
- b) „wprowadzanie do obrotu” oznacza dostarczenie odpłatnie lub nieodpłatnie – dowolnym sposobem i niezależnie od stosowanej techniki sprzedaży – drewna lub produktów z drewna po raz pierwszy na rynek wewnętrzny do celów dystrybucji lub wykorzystania w ramach działalności handlowej. Termin ten obejmuje także dostawę przy zastosowaniu środków porozumiewania się na odległość określonych w dyrektywie 97/7/WE Parlamentu Europejskiego

i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość ⁽³⁾. Dostarczanie na rynek wewnętrzny produktów z drewna wytworzonych z drewna lub produktów z drewna już wprowadzonych do obrotu na rynku wewnętrznym nie stanowi „wprowadzania do obrotu”;

- c) „podmiot” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która wprowadza drewno lub produkty z drewna do obrotu;
- d) „podmiot handlowy” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która w ramach działalności handlowej zbywa lub nabywa na rynku wewnętrznym drewno lub produkty z drewna już wprowadzone do obrotu na rynku wewnętrznym;
- e) „kraj pozyskania” oznacza kraj lub terytorium, gdzie zostały pozyskane drewno lub drewno wchodzące w skład produktów z drewna;
- f) „legalnie pozyskane” oznacza pozyskane zgodnie z mającym zastosowanie ustawodawstwem kraju pozyskania;
- g) „nielegalnie pozyskane” oznacza pozyskane z naruszeniem mającego zastosowanie ustawodawstwa kraju pozyskania;
- h) „mające zastosowanie ustawodawstwo” oznacza ustawodawstwo obowiązujące w kraju pozyskania i dotyczące następujących zagadnień:
- praw do pozyskiwania drewna w prawnie wytyczonych granicach,
 - opłat za uzyskanie praw do pozyskiwania drewna, opłat za drewno, w tym należności związanych z pozyskiwaniem drewna,
 - pozyskiwania drewna, w tym ustawodawstwo dotyczące środowiska i lasów, w tym również gospodarki leśnej i zachowania różnorodności biologicznej, w przypadku gdy jest ono bezpośrednio związane z pozyskiwaniem drewna,
 - praw stron trzecich dotyczących użytkowania i posiadania, na które wpływa pozyskiwanie drewna, oraz
 - handlu i ceł w zakresie, w jakim dotyczą one sektora leśnictwa.

Artykuł 3

Status drewna i produktów z drewna objętych FLEGT i CITES

Do celów niniejszego rozporządzenia za legalnie pozyskane uważa się drewno zawarte w produktach z drewna wymienionych w załącznikach II i III do rozporządzenia (WE) nr 2173/2005 pochodzące z krajów partnerskich wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia oraz spełniające przepisy tego rozporządzenia i przepisy wykonawcze do niego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, s. 23.

⁽²⁾ Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3.

⁽³⁾ Dz.U. L 144 z 4.6.1997, s. 19.

Do celów niniejszego rozporządzenia za legalnie pozyskane uważa się drewno pochodzące z gatunków wymienionych w załącznikach A, B lub C do rozporządzenia (WE) nr 338/97 oraz spełniające przepisy tego rozporządzenia i przepisy wykonawcze do niego.

Artykuł 4

Obowiązki podmiotów

1. Wprowadzanie do obrotu nielegalnie pozyskanego drewna lub produktów pochodzących z takiego drewna jest zabronione.

2. Podmioty postępują z należytą starannością, wprowadzając do obrotu drewno lub produkty z drewna. W tym celu stosują one zestaw procedur i środków zwany dalej „systemem zasad należytej staranności”, określony w art. 6.

3. Każdy podmiot utrzymuje i regularnie ocenia stosowany przez siebie system zasad należytej staranności, z wyjątkiem sytuacji, w której dany podmiot korzysta z systemu zasad należytej staranności ustanowionego przez organizację monitorującą, o której mowa w art. 8. Jako podstawę dla systemu zasad należytej staranności można wykorzystać istniejący na mocy ustawodawstwa krajowego nadzór oraz wszelkie dobrowolne mechanizmy kontrolne, które spełniają wymogi niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 5

Obowiązek identyfikowalności

Podmioty handlowe muszą być w stanie zidentyfikować następujące elementy w łańcuchu dostaw:

- a) operatorów lub podmioty handlowe, którzy(-e) dostarczyli(-ły) drewno i produkty z drewna; oraz
- b) w stosownych przypadkach – podmioty handlowe, którym dostarczyły drewno i produkty z drewna.

Podmioty handlowe przechowują informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, przez co najmniej pięć lat i przekazują te informacje właściwym organom na ich wniosek.

Artykuł 6

Systemy zasad należytej staranności

1. System zasad należytej staranności, o którym mowa w art. 4 ust. 2, obejmuje następujące elementy:

- a) środki i procedury zapewniające dostęp do następujących informacji dotyczących dostarczania przez dany podmiot drewna lub produktów z drewna wprowadzanych do obrotu:

— opis, w tym nazwa handlowa i rodzaj produktu, jak również nazwa zwyczajowa gatunków drzew oraz, w stosownych przypadkach, pełna nazwa naukowa,

— kraj pozyskania oraz, w stosownych przypadkach:

- (i) region pozyskania drewna w danym kraju; i
- (ii) zezwolenie na pozyskanie,

— ilość (objętość, waga lub liczba jednostek),

— nazwa i adres dostawcy dostarczającego drewno podmiotowi,

— nazwa i adres podmiotu handlowego, któremu dostarczono drewno i produkty z drewna,

— dokumenty lub inne informacje potwierdzające, że drewno to i produkty z drewna spełniają wymogi mającego zastosowanie ustawodawstwa;

- b) procedury oceny ryzyka umożliwiające podmiotowi analizę i ocenę, czy istnieje ryzyko, że nielegalnie pozyskane drewno lub produkty pochodzące z takiego drewna zostaną wprowadzone do obrotu.

W takich procedurach uwzględnia się informacje wymienione w lit. a), oraz odpowiednie kryteria oceny ryzyka, w tym:

— zapewnienie zgodności z mającym zastosowanie ustawodawstwem, co może obejmować certyfikację lub systemy zweryfikowane przez strony trzecie dotyczące zgodności z mającym zastosowanie ustawodawstwem,

— powszechność nielegalnego pozyskiwania poszczególnych gatunków drzew,

— powszechność nielegalnego pozyskiwania lub nielegalnych praktyk w kraju pozyskania lub regionie pozyskania drewna w danym kraju, w tym analizę powszechności konfliktu zbrojnego,

— sankcje nałożone przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Radę Unii Europejskiej w odniesieniu do zakazu przywozu i wywozu drewna,

— złożoność łańcucha dostaw drewna i produktów z drewna;

- c) z wyjątkiem sytuacji, w których ryzyko określone w trakcie procedur oceny ryzyka, o których mowa w lit. b), jest nieistotne, procedury ograniczania ryzyka obejmują zestaw odpowiednich i proporcjonalnych środków i procedur, mające na celu skuteczne zminimalizowanie tego ryzyka i mogą dotyczyć konieczności przekazania dodatkowych informacji lub dokumentów lub poddania weryfikacji przez stronę trzecią.

2. Szczegółowe przepisy niezbędne do zapewnienia jednolitego wykonania ust. 1, z wyjątkiem dalszych właściwych kryteriów oceny ryzyka, o których mowa w ust. 1 lit. b) zdanie drugie niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa w art. 18 ust. 2. Przepisy te przyjmuje się do dnia 3 czerwca 2012 r.

3. Uwzględniając zmiany sytuacji na rynku i doświadczenie zdobyte w czasie wdrażania niniejszego rozporządzenia, a w szczególności poprzez wymianę informacji, o których mowa w art. 13, oraz w czasie składania sprawozdań, o których mowa w art. 20 ust. 3, Komisja może przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 290 TFUE w zakresie dalszych właściwych kryteriów oceny ryzyka, które mogą być niezbędne do uzupełnienia kryteriów, o których mowa w ust. 1 lit. b) zdanie drugie niniejszego artykułu, w celu zapewnienia skuteczności systemu zasad należytej staranności.

W odniesieniu do aktów delegowanych, o których mowa w niniejszym ustępie, zastosowanie mają procedury ustanowione w art. 15, 16 i 17.

Artykuł 7

Właściwe organy

1. Każde państwo członkowskie wyznacza właściwy organ lub właściwe organy odpowiedzialne za stosowanie niniejszego rozporządzenia.

Do dnia 3 czerwca 2011 r. państwa członkowskie przekazują Komisji nazwy i adresy właściwych organów. Państwa członkowskie poinformują Komisję o wszelkich zmianach nazw i adresów właściwych organów.

2. Komisja podaje do wiadomości publicznej, w tym także w Internecie, wykaz właściwych organów. Wykaz ten jest regularnie aktualizowany.

Artykuł 8

Organizacje monitorujące

1. Organizacja monitorująca:

a) utrzymuje i regularnie ocenia system zasad należytej staranności określony w art. 6 i przyznaje podmiotom prawo do stosowania tego systemu;

b) weryfikuje, czy podmioty te właściwie stosują system zasad należytej staranności;

c) w przypadku gdy podmiot nie stosuje właściwie swojego systemu zasad należytej staranności, podejmuje odpowiednie działania, w tym powiadamia właściwe organy, jeżeli podmiot ten znacząco lub wielokrotnie uchybił swoim obowiązkom.

2. Organizacja może wystąpić o to, by uznano ją za organizację monitorującą, jeżeli spełnia ona następujące wymogi:

a) ma osobowość prawną, i prowadzi zgodną z prawem działalność na terytorium Unii;

b) posiada odpowiednią wiedzę specjalistyczną i jest zdolna do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1; oraz

c) zapewnia, aby przy wykonywaniu swoich zadań nie zaistniały jakiegokolwiek konflikty interesów.

3. Po zasięgnięciu opinii odnośnego państwa członkowskiego (odnośnych państw członkowskich) Komisja uznaje za organizację monitorującą wnioskodawcę, który spełnia wymogi określone w ust. 2.

Komisja przekazuje decyzję o uznaniu organizacji monitorującej właściwym organom wszystkich państw członkowskich.

4. Właściwe organy przeprowadzają regularne kontrole w celu sprawdzenia, czy organizacje monitorujące działające pod ich jurysdykcją nadal wykonują zadania określone w ust. 1 i spełniają wymogi określone w ust. 2. Kontrole mogą być przeprowadzane także w przypadku gdy właściwe organy państw członkowskich są w posiadaniu informacji, w tym uzasadnionych zastrzeżeń stron trzecich, lub gdy odnotowały niedociągnięcia we wdrażaniu przez podmioty systemu zasad należytej staranności ustanowionego przez organizację monitorującą. Sprawozdanie z kontroli udostępnia się zgodnie z dyrektywą 2003/4/WE.

5. Jeżeli właściwy organ stwierdza, że organizacja monitorująca nie wykonuje już zadań określonych w ust. 1 lub nie spełnia już wymogów określonych w ust. 2, niezwłocznie informuje Komisję.

6. Komisja cofa uznanie organizacji monitorującej, w szczególności w oparciu o informacje dostarczone na mocy ust. 5, gdy stwierdzi, że organizacja monitorująca nie wykonuje już zadań określonych w ust. 1 lub nie spełnia już wymogów określonych w ust. 2. Przed cofnięciem uznania organizacji monitorującej Komisja informuje państwa członkowskie, których to dotyczy.

Komisja przekazuje decyzję o cofnięciu uznania organizacji monitorującej właściwym organom wszystkich państw członkowskich.

7. Aby uzupełnić zasady proceduralne w odniesieniu do uznawania i cofania uznawania organizacji monitorujących oraz, jeśli wymaga tego doświadczenie, aby je zmienić, Komisja może przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 290 TFUE, zapewniając przy tym, aby uznawanie i wycofywanie uznawania dokonywało się w uczciwy i przejrzysty sposób.

W odniesieniu do aktów delegowanych, o których mowa w niniejszym ustępie, zastosowanie mają procedury ustanowione w art. 15, 16 i 17. Akty te przyjmuje się do dnia 3 marca 2012 r.

8. Szczegółowe przepisy dotyczące częstotliwości i charakteru kontroli, o których mowa w ust. 4, niezbędnych do zapewnienia skutecznego nadzoru nad organizacjami monitorującymi i jednolitego wykonania tego ustępu, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa w art. 18 ust. 2. Przepisy te przyjmuje się do dnia 3 czerwca 2012 r.

Artykuł 9

Wykaz organizacji monitorujących

Komisja publikuje wykaz organizacji monitorujących w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* serii C oraz udostępnia go na swojej stronie internetowej. Wykaz ten jest regularnie aktualizowany.

Artykuł 10

Kontrola podmiotów

1. Właściwe organy przeprowadzają kontrole w celu sprawdzenia, czy podmioty spełniają wymogi określone w art. 4 i 6.

2. Kontrole, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się zgodnie z poddawanym okresowym przeglądom planem

w oparciu o podejście uwzględniające ryzyko. Ponadto kontrole mogą być również przeprowadzane w przypadku gdy właściwy organ jest w posiadaniu stosownych informacji, w tym uzasadnionych zastrzeżeń dostarczonych przez strony trzecie, dotyczących spełnienia wymogów niniejszego rozporządzenia przez podmiot.

3. Kontrole, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować między innymi:

a) analizę systemu zasad należytej staranności, w tym ocenę ryzyka i procedury ograniczania ryzyka;

b) analizę dokumentacji i zapisów, wykazujących właściwe funkcjonowanie systemu zasad należytej staranności i procedur;

c) kontrole wrywkowe, w tym kontrole w terenie.

4. Podmioty udzielają wszelkiej pomocy koniecznej do ułatwienia przeprowadzenia kontroli, o których mowa w ust. 1, w szczególności w zakresie dostępu do budynków i przedstawiania dokumentacji lub zapisów.

5. Bez uszczerbku dla art. 19, w przypadku gdy w następstwie kontroli, o których mowa w ust. 1, stwierdzono niedociągnięcia, właściwe organy mogą wezwać podmiot do podjęcia działań zaradczych. Ponadto w zależności od charakteru stwierdzonych niedociągnięć, państwa członkowskie mogą podjąć natychmiastowe środki tymczasowe obejmujące między innymi:

a) konfiskatę drewna i produktów z drewna;

b) zakaz wprowadzania do obrotu drewna i produktów z drewna.

Artykuł 11

Zapisy z kontroli

1. Właściwe organy prowadzą zapisy z kontroli, o których mowa w art. 10 ust. 1, wskazując w szczególności ich charakter i wyniki, a także wszelkie powiadomienia o działaniach zaradczych wydane na mocy art. 10 ust. 5. Zapisy ze wszystkich kontroli są przechowywane przez co najmniej pięć lat.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są udostępniane zgodnie z dyrektywą 2003/4/WE.

Artykuł 12

Współpraca

1. Właściwe organy współpracują ze sobą, z organami administracyjnymi państw trzecich i z Komisją w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem.

2. Właściwe organy wymieniają z właściwymi organami innego państwa członkowskiego lub innych państw członkowskich oraz z Komisją informacje o poważnych niedociągnięciach stwierdzonych w trakcie kontroli, o których mowa w art. 8 ust. 4 oraz art. 10 ust. 1, oraz o rodzajach sankcji nałożonych zgodnie z art. 19.

Artykuł 13

Pomoc techniczna, doradztwo i wymiana informacji

1. Bez uszczerbku dla obowiązku podmiotu w zakresie postępowania z należytą starannością zgodnie z art. 4 ust. 2, państwa członkowskie, w stosownych przypadkach przy wsparciu Komisji, mogą zapewniać pomoc techniczną i inne wsparcie oraz doradztwo na rzecz podmiotów, z uwzględnieniem sytuacji małych i średnich przedsiębiorstw, tak aby ułatwić podmiotom osiągnięcie zgodności z wymogami niniejszego rozporządzenia, w szczególności w związku z wdrażaniem systemu zasad należytej staranności zgodnie z art. 6.

2. Państwa członkowskie, w stosownych przypadkach przy wsparciu Komisji, mogą ułatwiać wymianę i rozpowszechnianie stosownych informacji na temat nielegalnego pozyskiwania drewna, w szczególności w celu wsparcia podmiotów w ocenie ryzyka, jak określono w art. 6 ust. 1 lit. b), oraz na temat najlepszych praktyk dotyczących wdrażania niniejszego rozporządzenia.

3. Pomoc jest zapewniana w sposób, który nie prowadzi do narażenia na szwank zadań właściwych organów i zachowuje ich niezależność w egzekwowaniu niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 14

Zmiany w załączniku

Aby uwzględnić, z jednej strony, doświadczenie zdobyte w ramach wdrażania niniejszego rozporządzenia, w szczególności zdobyte podczas składania sprawozdań, o których mowa w art. 20 ust. 3 i 4, oraz poprzez wymianę informacji, o których mowa w art. 13, oraz, z drugiej strony, w związku ze zmianami właściwości technicznych, użytkowników końcowych i procesów produkcji drewna i produktów z drewna, Komisja może przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 290 TFUE poprzez zmianę i uzupełnianie wykazu drewna i produktów z drewna zamieszczonego w załączniku. Takie akty nie mogą stwarzać nieproporcjonalnego obciążenia podmiotów.

W odniesieniu do aktów delegowanych, o których mowa w niniejszym artykule, zastosowanie mają procedury ustanowione w art. 15, 16 i 17.

Artykuł 15

Wykonywanie oddelegowanych uprawnień

1. Uprawnienie do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 6 ust. 3, art. 8 ust. 7 i art. 14, przysługuje Komisji przez okres siedmiu lat od dnia 2 grudnia 2010 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące oddelegowanych uprawnień nie później niż trzy miesiące przed upływem okresu trzech lat od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada cofnie je zgodnie z art. 16.

2. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja zgłasza go jednocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

3. Uprawnienie do przyjmowania aktów delegowanych powierzone Komisji podlegają warunkom określonym w art. 16 i 17.

Artykuł 16

Odwołanie delegacji uprawnień

1. Delegacja uprawnień, o których mowa w art. 6 ust. 3, art. 8 ust. 7 i art. 14, może zostać w każdej chwili odwołana przez Parlament Europejski lub przez Radę.

2. Instytucja, która wszczęła procedurę wewnętrzną mającą na celu podjęcie decyzji o ewentualnym odwołaniu delegacji uprawnień, dokłada starań, aby poinformować drugą instytucję i Komisję w rozsądnym czasie przed podjęciem ostatecznej decyzji, określając, które oddelegowane uprawnienia mogłyby zostać odwołane, i wskazując ewentualne przyczyny odwołania.

3. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie uprawnień określonych w tej decyzji. Ma ona skutek natychmiastowy lub staje się skuteczna od późniejszej daty w niej określonej. Nie wpływa na ważność już obowiązujących aktów delegowanych. Zostaje opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 17

Sprzeciw wobec aktów delegowanych

1. Parlament Europejski lub Rada mogą wyrazić sprzeciw wobec aktu delegowanego w terminie dwóch miesięcy od daty powiadomienia. Z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady termin ten wydłuża się o dwa miesiące.

2. Jeżeli po upływie tego terminu Parlament Europejski ani Rada nie wyrażą sprzeciwu wobec aktu delegowanego, zostaje on opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i wchodzi w życie z dniem w nim określonym.

Akt delegowany może zostać opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i wejść w życie przed upływem tego terminu, jeżeli zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie zamierzają wyrażać sprzeciwu.

3. Jeżeli Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się aktowi delegowanemu, akt ten nie wchodzi w życie. Instytucja, która się sprzeciwiła, wskazuje powody sprzeciwu wobec aktu delegowanego.

Artykuł 18

Komitety

1. Komisję wspomaga Komitet ds. Egzekwowania Prawa, Zarządzania i Handlu w Dziedzinie Leśnictwa (FLEGT) ustanowiony na mocy art. 11 rozporządzenia (WE) nr 2173/2005.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, stosuje się art. 5 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem art. 8 tej decyzji.

Okres przewidziany w art. 5 ust. 6 decyzji 1999/468/WE ustala się na trzy miesiące.

Artykuł 19

Sankcje

1. Państwa członkowskie określają zasady dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia i podejmują wszelkie środki niezbędne do ich wdrożenia.

2. Przewidziane sankcje administracyjne muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające i mogą obejmować między innymi:

a) grzywny proporcjonalne do szkód dla środowiska, do wartości drewna lub produktów z drewna, których to dotyczy, oraz do strat w zakresie podatków i strat gospodarczych wynikających z naruszenia; poziom takich grzywien wylicza się w taki sposób, aby zapewnić skuteczne pozbawienie podmiotów, które są odpowiedzialne za naruszenia, korzyści ekonomicznych uzyskanych w wyniku dopuszczenia się przez nich poważnych naruszeń, bez uszczerbku dla uznanego prawa do wykonywania zawodu, oraz stopniowo zwiększa się poziom takich grzywien w przypadku ponownego poważnego naruszenia;

b) konfiskatę drewna i produktów z drewna, których to dotyczy;

c) natychmiastowe zawieszenie zezwolenia na prowadzenie działalności handlowej.

3. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach i przekazują niezwłocznie informacje o wszelkich późniejszych zmianach dotyczących tych przepisów.

Artykuł 20

Składanie sprawozdań

1. Począwszy od dnia 3 marca 2013 r., co dwa lata do dnia 30 kwietnia państwa członkowskie przedkładają Komisji sprawozdania ze stosowania niniejszego rozporządzenia w poprzednich dwóch latach.

2. Na podstawie tych sprawozdań Komisja sporządza sprawozdania przedstawiane co dwa lata Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Opracowując sprawozdanie, Komisja uwzględnia postęp w zakresie zawierania i funkcjonowania FLEGT VTA zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2173/2005 oraz ich wkład w zminimalizowanie obecności nielegalnie pozyskanego drewna i pochodzących z niego produktów na rynku wewnętrznym.

3. Do dnia 3 grudnia 2015 r., a następnie co sześć lat, Komisja na podstawie sprawozdań i doświadczeń w stosowaniu niniejszego rozporządzenia będzie przeprowadzać przegląd jego funkcjonowania i skuteczności, w tym również w zapobieganiu wprowadzaniu do obrotu nielegalnie pozyskanego drewna lub pochodzących z niego produktów. W szczególności rozważy ona konsekwencje administracyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz dla zakresu produktów. Sprawozdaniom mogą towarzyszyć, w razie potrzeby, odpowiednie wnioski ustawodawcze.

4. Pierwsze sprawozdania, o którym mowa w ust. 3, obejmują ocenę obecnej sytuacji gospodarczej i handlowej Unii w odniesieniu do produktów wymienionych w rozdziale 49 Nomenklatury scalonej, uwzględniając w szczególności konkurencyjność odnośnych sektorów, aby rozważyć ich ewentualne ujęcie w wykazie drewna i produktów z drewna, jak określono w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Sprawozdanie, o którym mowa w pierwszym akapicie, obejmuje również ocenę skuteczności zakazu wprowadzania do obrotu nielegalnie pozyskanego drewna i pochodzących z niego produktów, jak określono w art. 4 ust. 1, a także systemów zasad należytej staranności, określonych w art. 6.

Artykuł 21

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 3 marca 2013 r. Jednakże art. 6 ust. 2, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 7 oraz art. 8 ust. 8 stosuje się od dnia 2 grudnia 2010 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 20 października 2010 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
J. BUZEK
Przewodniczący

W imieniu Rady
O. CHASTEL
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Drewno i produkty z drewna, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, sklasyfikowane w Nomenklaturze scalonej określonej w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 ⁽¹⁾

- 4401 Drewno opałowe w postaci kłód, szczap, gałęzi, wiązek chrustu lub w podobnych postaciach; drewno w postaci wiórów lub kawałków; trociny, drewno odpadowe i ścinki drewniane, nawet aglomerowane w kłody, brykiety, granulki lub w podobne formy
 - 4403 Drewno surowe, nawet pozbawione kory lub bieli, lub zgrubnie obrobione
 - 4406 Podkłady kolejowe lub tramwajowe, z drewna
 - 4407 Drewno przetarte lub strugane wzdłużnie, skrawane warstwami lub okorowane, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo, o grubości przekraczającej 6 mm
 - 4408 Arkusze na forniry (włącznie z otrzymanymi przez cięcie drewna warstwowego), na sklejkę lub na podobne drewno warstwowe i inne drewno, przetarte wzdłużnie, skrawane warstwami lub okorowane, nawet strugane, szlifowane, łączone na długość lub łączone stykowo, o grubości nieprzekraczającej 6 mm
 - 4409 Drewno (włącznie z klepkami i listwami na parkiet, niepołączonymi), kształtowane w sposób ciągły (z wypustem, rowkiem, ze ściętymi krawędziami, zaokrąglone, ze złączami w jaskółczy ogon i podobne) wzdłuż dowolnej krawędzi, końców lub powierzchni, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo
 - 4410 Płyta wiórowa, płyta o wiórach zorientowanych („oriented strand board” OSB) i podobna płyta (na przykład płyta płatkowa (płyta ze średniodużych wiórów „waferboard”) z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet aglomerowanych żywicami lub innymi organicznymi substancjami wiążącymi
 - 4411 Płyta pilśniowa, z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet związana za pomocą żywic lub innych substancji organicznych
 - 4412 Sklejka, płyty fornirowane i podobne drewno warstwowe
 - 4413 00 Drewno utwardzone w postaci bloków, płyt, desek lub kształowników profilowanych
 - 4414 00 Ramy do obrazów, fotografii, lusterek lub podobnych przedmiotów, drewniane
 - 4415 Skrzynie, pudła, klatki, bębny i podobne opakowania, z drewna; bębny do kabli, z drewna; palety, palety skrzyniowe i pozostałe platformy ładunkowe, z drewna; nadstawki do palet płaskich, z drewna
- (Materiały nie przeznaczone do pakowania stosowane wyłącznie jako materiał do pakowania w celu wspierania, ochrony lub transportu innych produktów wprowadzanych na rynek)
- 4416 00 00 Beczki, baryłki, kadzie, cebry i pozostałe wyroby bednarskie oraz ich części, z drewna, włącznie z klepkami
 - 4418 Wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa, z drewna, włącznie z drewnianymi płytami komórkowymi, połączonymi płytami parkietowymi, dachówkami i gontami

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 256 z 7.9.1987, s. 1).

- Ścier z drewna i papier określone w rozdziałach 47 i 48 Nomenklatury scalonej, z wyjątkiem produktów z bambusa i produktów z odzysku (makulatura i odpady)

 - 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60 i 9403 90 30 meble drewniane

 - 9406 00 20 Budynki prefabrykowane
-

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 996/2010**z dnia 20 października 2010 r.****w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylające dyrektywę 94/56/WE****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 100 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

uwzględniając opinię Europejskiego Inspektora Ochrony Danych ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Należy zapewnić ogólnie wysoki poziom bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym w Europie, a także należy podjąć wszelkie działania w celu ograniczenia liczby wypadków i incydentów, aby zapewnić zaufanie publiczne do transportu lotniczego.
- (2) Szybkie przeprowadzanie badania zdarzeń lotniczych w lotnictwie cywilnym poprawia stan bezpieczeństwa lotniczego i pomaga zapobiegać występowaniu wypadków i incydentów.
- (3) Składanie raportów z wyników badań incydentów związanych z bezpieczeństwem oraz analiza i rozpowszechnianie tych wyników mają podstawowe znaczenie dla poprawienia stanu bezpieczeństwa

lotnictwa. W związku z tym Komisja powinna do dnia 31 grudnia 2011 r. przedstawić wniosek zmieniający dyrektywę 2003/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie zgłaszania zdarzeń w lotnictwie cywilnym ⁽⁴⁾.

- (4) Jedynym celem takiego badania powinno być zapobieganie wypadkom i incydentom w przyszłości bez orzekania co do winy lub odpowiedzialności.
- (5) Należy wziąć pod uwagę Konwencję o międzynarodowym lotnictwie cywilnym podpisaną w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. („konwencja chicagowska”), która przewiduje podejmowanie działań niezbędnych dla zapewnienia bezpiecznej eksploatacji statków powietrznych. W szczególności należy uwzględnić załącznik 13 do konwencji chicagowskiej, z późniejszymi zmianami, w którym określono międzynarodowe normy oraz zalecane metody i zasady postępowania stosowane przy badaniu wypadków i incydentów statków powietrznych, a także rozumienie stosowanych w nim terminów państwa rejestracji, państwa operatora, państwa konstruktora, państwa producenta i państwa miejsca zdarzenia.
- (6) Zgodnie z międzynarodowymi normami oraz zaleconymi metodami i zasadami postępowania zawartymi w załączniku 13 do konwencji chicagowskiej badanie wypadków i poważnych incydentów powinno być prowadzone na odpowiedzialność państwa, w którym nastąpił wypadek lub poważny incydent, lub państwa rejestracji, jeśli miejsce wypadku lub poważnego incydentu nie może być definitywnie przypisane do terytorium jakiegokolwiek państwa. Dane państwo może przekazać zadanie prowadzenia badania innemu państwu lub zwrócić się do niego o pomoc. Badanie zdarzeń lotniczych w Unii powinno odbywać się w podobny sposób.
- (7) Doświadczenie wyniesione z wdrażania dyrektywy Rady 94/56/WE z dnia 21 listopada 1994 r. ustanawiającej podstawowe zasady regulujące postępowanie w dochodzeniu przyczyn wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym ⁽⁵⁾ powinno być wykorzystywane w celu poprawy skuteczności badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im w Unii.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 27 maja 2010 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Dz.U. C 132 z 21.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 21 września 2010 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 11 października 2010 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 167 z 4.7.2003, s. 23.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 319 z 12.12.1994, s. 14.

- (8) Należy wziąć pod uwagę zmiany, którym uległy ramy instytucjonalne i prawne regulujące bezpieczeństwo lotnictwa cywilnego w Unii od momentu przyjęcia dyrektywy 94/56/WE; w szczególności należy uwzględnić ustanowienie Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego („EASA”). Należy również uwzględnić wymiar unijny zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, ponieważ bezpieczeństwo lotnicze podlega w coraz większym zakresie uregulowaniom na poziomie unijnym.
- (9) EASA realizuje w imieniu państw członkowskich funkcje i zadania państwa konstruktora, państwa producenta i państwa rejestracji związane z zatwierdzaniem projektu, zgodnie z konwencją chicagowską i załącznikami do niej. Zatem EASA, zgodnie z załącznikiem 13 do konwencji chicagowskiej, powinna być zaproszona do uczestniczenia w badaniu zdarzeń lotniczych, aby przyczynić się, w ramach jej kompetencji, do jego skuteczności i zapewnić bezpieczeństwo projektu statku powietrznego, jednak nie naruszając niezależności badania. Krajowe organy lotnictwa cywilnego powinny być w podobny sposób zapraszane do uczestniczenia w badaniu zdarzeń lotniczych.
- (10) Ze względu na ich zakres odpowiedzialności osoby wyznaczone przez EASA, a także przez krajowe organy lotnictwa cywilnego, powinny mieć dostęp do informacji istotnych dla oceny skuteczności wymogów bezpieczeństwa.
- (11) W celu zapewnienia lepszego zapobiegania wypadkom i incydentom lotniczym, EASA, we współpracy z właściwymi organami państw członkowskich, powinna także brać udział w wymianie informacji w ramach systemów zgłaszania zdarzeń zgodnie z dyrektywą 2003/42/WE, unikając jednocześnie wszelkich konfliktów interesów. Informacje te powinny być odpowiednio chronione przed bezprawnym wykorzystaniem lub ujawnieniem.
- (12) Uznaje się, że uczestniczenie EASA i właściwych organów państw członkowskich w wymianie i analizie informacji objętych dyrektywą 2003/42/WE byłoby z korzyścią dla badania zdarzeń lotniczych poprzez dostęp elektroniczny do istotnych informacji dotyczących bezpieczeństwa zawartych w centralnym archiwum informacji o zdarzeniach w lotnictwie cywilnym.
- (13) Zakres badania zdarzeń lotniczych powinien być określany na podstawie wniosków, które można z nich wyciągnąć i które mogą mieć znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa lotniczego, zwłaszcza uwzględniając konieczność efektywnego pod względem kosztów wykorzystywania zasobów przeznaczonych na takie badania w Unii.
- (14) Badanie wypadków i incydentów powinno być prowadzone przez niezależny organ ds. badania zdarzeń lotniczych lub pod jego kontrolą, co pozwoli uniknąć wszelkich konfliktów interesów oraz przypadków ewentualnej interwencji z zewnątrz w procesie ustalania przyczyn badanych zdarzeń.
- (15) Organy ds. badania zdarzeń lotniczych zajmują kluczową pozycję w procesie badania zdarzenia lotniczego. Ich praca ma zasadnicze znaczenie dla określenia przyczyn wypadku lub incydentu. Muszą one zatem móc prowadzić badania przy zachowaniu pełnej niezależności oraz również dysponować niezbędnymi środkami finansowymi i zasobami ludzkimi umożliwiającymi prowadzenie wydajnych i skutecznych badań.
- (16) Należy wzmocnić potencjał organów ds. badania zdarzeń lotniczych w państwach członkowskich; konieczna jest także współpraca między tymi organami, która przyczyni się do zwiększenia w Unii skuteczności badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im.
- (17) Należy uznać i umocnić w wymiarze europejskim koordynacyjną funkcję organów ds. badania zdarzeń lotniczych w celu zapewnienia rzeczywistych korzyści w dziedzinie bezpieczeństwa lotniczego, opierając się na już istniejącej współpracy pomiędzy tymi organami oraz zasobami badawczymi dostępnymi w państwach członkowskich, które należy wykorzystywać w najbardziej efektywny ze względu na koszty sposób. Najlepszym sposobem na osiągnięcie takiego uznania i umocnienia może być ustanowienie Europejskiej Sieci Organów ds. Badania Zdarzeń Lotniczych („Sieć”), wraz z wyraźnie zdefiniowaną rolą i zadaniami.
- (18) Sieć powinna realizować swoje zadania koordynacyjne w sposób przejrzysty i niezależny, a Unia powinna ją aktywnie wspierać.
- (19) Cele niniejszego rozporządzenia mogą być lepiej zrealizowane na drodze współpracy z państwami trzecimi, którym można by umożliwić udział, w charakterze obserwatorów, w pracach Sieci.
- (20) Ponieważ ma to kluczowe znaczenie dla zapewnienia jasno określonych praw w odniesieniu do badania zdarzeń lotniczych, państwa członkowskie powinny – zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem dotyczącym uprawnień organów odpowiedzialnych za prowadzenie postępowania karnego oraz, w stosownych przypadkach, w ścisłej współpracy z nimi – zapewnić, by organy ds. badania zdarzeń lotniczych mogły wykonywać swoje zadania w jak najlepszych warunkach w interesie bezpieczeństwa lotniczego. Organy ds. badania zdarzeń lotniczych powinny zatem mieć zapewniony natychmiastowy i bezwarunkowy dostęp do miejsca wypadku oraz powinny im być udostępnione wszystkie elementy niezbędne do spełnienia wymogów badania zdarzenia lotniczego, nie naruszając celów postępowania karnego.

- (21) Skuteczne badanie zdarzenia lotniczego jest możliwe jedynie pod warunkiem prawidłowego zabezpieczenia ważnych dowodów.
- (22) System bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego opiera się na opiniach i wnioskach zebranych podczas badania wypadków i incydentów w przeszłości, co wymaga bezwzględnego stosowania przepisów w zakresie zachowania poufności, aby zapewnić dostępność cennych źródeł informacji w przyszłości. W związku z tym dane szczególnie chronione dotyczące badania zdarzeń lotniczych powinny być chronione w odpowiedni sposób.
- (23) W związku z wypadkami lotniczymi pojawiają się różne interesy społeczne, takie jak zapobieganie przyszłym wypadkom oraz sprawne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Wykraczają one poza partykularne interesy zaangażowanych stron i poza określone zdarzenie. Prawidłowa równowaga pomiędzy wszystkimi interesami jest niezbędna do zagwarantowania ogólnej korzyści społecznej.
- (24) System lotnictwa cywilnego powinien jednocześnie promować system bezsankcyjny ułatwiający spontaniczne zgłaszanie zdarzeń i tym samym wspomagający upowszechnienie zasady „just culture”.
- (25) Informacje dostarczone przez osobę w ramach badania zdarzenia lotniczego nie powinny być wykorzystywane przeciwko tej osobie, przy pełnym poszanowaniu dla zasad konstytucyjnych i prawa krajowego.
- (26) Państwa członkowskie powinny mieć opcję ograniczenia zakresu przypadków, w których można podjąć decyzję o ujawnieniu informacji uzyskanych w trakcie badania zdarzenia lotniczego bez naruszenia sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.
- (27) Dla zapobiegania wypadkom i incydentom istotne znaczenie ma przekazywanie w możliwie najkrótszym czasie stosownych informacji, w tym szczególnie sprawozdań i zaleceń dotyczących bezpieczeństwa wynikających z badania zdarzeń lotniczych.
- (28) Zalecenia dotyczące bezpieczeństwa wynikające z badania wypadków lub poważnych incydentów lub z innych źródeł, takich jak analizy bezpieczeństwa, powinny być zawsze uwzględniane przez właściwe organy i, w stosownych przypadkach, stosowane, aby zapewnić odpowiedni poziom zapobiegania wypadkom i incydentom w lotnictwie cywilnym.
- (29) Należy zachęcać do postępów badawczych, zarówno w dziedzinie ustalania pozycji statku powietrznego w czasie rzeczywistym, jak i zaoicznego dostępu do informacji zapisanych w rejestratorach lotów, w celu ulepszenia dostępnym inspektorom możliwości w ustalaniu przyczyn wypadków i zwiększania szans na zapobieganie wypadkom o podobnym scenariuszu. Byłby to ważny krok naprzód w dziedzinie bezpieczeństwa lotniczego.
- (30) Doświadczenie pokazuje, że wiarygodne listy osób znajdujących się na pokładzie statku powietrznego są czasami trudne do zdobycia w krótkim czasie, lecz że ważne jest również, by ustanowić termin, w jakim linia lotnicza będzie miała obowiązek przedstawienia takiej listy pasażerów. Ponadto dane zawarte na tych listach powinny podlegać ochronie przed bezprawnym wykorzystaniem lub ujawnieniem. Podobnie dostępność informacji o towarach niebezpiecznych znajdujących się na pokładzie statku powietrznego, który uległ wypadkowi, jest niezbędna w celu zminimalizowania zagrożenia osób prowadzących badanie zdarzenia lotniczego na miejscu zdarzenia.
- (31) Po wypadku lotniczym trudno jest szybko ustalić tożsamość odpowiedniej osoby kontaktowej w celu poinformowania o obecności pasażera na pokładzie. Pasażerom powinno się zatem zapewnić możliwość wyznaczenia osoby kontaktowej.
- (32) Pomoc udzielana ofiarom wypadków lotniczych i członkom ich rodzin powinna być odpowiednio określona.
- (33) Charakter środków podejmowanych przez państwa członkowskie i linie lotnicze w związku z zaistnieniem wypadku oraz jego skutkami ma decydujące znaczenie. W tym zakresie państwa członkowskie powinny mieć plan działania w sytuacji nadzwyczajnej zapewniający w szczególności służby ratownicze na lotnisku oraz pomoc ofiarom wypadków w lotnictwie cywilnym i ich rodzinom. Przedsiębiorstwa lotnicze powinny również posiadać plan pomocy ofiarom wypadków w lotnictwie cywilnym i ich rodzinom. Szczególną uwagę należy poświęcić wsparciu ofiar i członków ich rodzin oraz ich stowarzyszeń i komunikacji z nimi.
- (34) Przy stosowaniu niniejszego rozporządzenia należy w pełni przestrzegać przepisów dotyczących dostępu do danych, przetwarzania danych i ochrony osób fizycznych określonych w stosownych aktach prawnych Unii.
- (35) Sankcje powinny w szczególności pozwalać na sankcjonowanie wszelkich osób, które wbrew niniejszemu rozporządzeniu ujawniają informacje chronione niniejszym rozporządzeniem; utrudniają działalność organu ds. badania zdarzeń lotniczych, uniemożliwiając inspektorom wykonywanie ich zadań lub odmawiając im udostępnienia niezbędnych nagrań, istotnych informacji i dokumentów, ukrywając, zmieniając lub niszcząc je; lub, posiadając wiedzę o jakimkolwiek wydarzeniu się wypadku lub poważnego incydentu, nie informując o tym fakcie odpowiednich organów.

- (36) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie ustanowienie wspólnych zasad badania zdarzeń w lotnictwie cywilnym nie może zostać skutecznie osiągnięty przez państwa członkowskie, a z powodu ogólnoeuropejskiego zakresu zastosowania niniejszego rozporządzenia można ten cel lepiej osiągnąć na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z określoną w tym artykule zasadą proporcjonalności niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza środki, które są konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (37) Dyrektywę 94/56/WE należy zatem uchylić.
- (38) Deklaracja ministrów w sprawie portu lotniczego na Gibraltarze, uzgodniona w Kordobie w dniu 18 września 2006 r. podczas pierwszego spotkania na szczeblu ministerialnym w ramach Forum Dialogu na temat Gibraltaru zastąpi wspólną deklarację w sprawie portu lotniczego na Gibraltarze sporządzoną w Londynie w dniu 2 grudnia 1987 r.; całkowite jej przestrzeganie będzie uznane za równoważne przestrzeganiu ustaleń deklaracji z 1987 r.,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

- Niniejsze rozporządzenie ma na celu poprawę bezpieczeństwa lotniczego poprzez zapewnienie w Europie wysokiego poziomu skuteczności, staranności i wysokiej jakości badania zdarzeń lotniczych, którego jedynym celem jest zapobieganie wypadkom i incydentom w przyszłości bez orzekania co do winy lub odpowiedzialności, w tym poprzez ustanowienie Europejskiej Sieci Organów ds. Badania Zdarzeń Lotniczych w Lotnictwie Cywilnym. Rozporządzenie zawiera także przepisy odnoszące się do terminowej dostępności informacji dotyczących wszystkich osób i towarów niebezpiecznych znajdujących się na pokładzie statku powietrznego biorącego udział w wypadku. Ma ono także na celu wzmocnienie pomocy udzielanej ofiarom wypadków lotniczych oraz członkom ich rodzin.
- Uznaje się, że stosowanie niniejszego rozporządzenia do portu lotniczego na Gibraltarze pozostaje bez uszczerbku dla odpowiednich stanowisk prawnych Królestwa Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sporze dotyczącym zwierzchnictwa nad terytorium, na którym znajduje się ten port lotniczy.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- „wypadek” oznacza zdarzenie związane z eksploatacją statku powietrznego, który w przypadku załogowego statku powietrznego odbywa się od momentu wejścia na

pokład statku powietrznego jakiegokolwiek osoby z zamiarem odbycia lotu aż do opuszczenia pokładu przez te osoby, lub, w przypadku bezzałogowego statku powietrznego, odbywa się od momentu, gdy statek powietrzny jest gotowy do ruchu w celu wykonania lotu aż do czasu jego zatrzymania na koniec lotu i wyłączenia układu napędowego, w którym:

- osoba znajdująca się na pokładzie statku powietrznego poniosła śmierć lub odniosła poważne obrażenia w następstwie:

— przebywania na pokładzie statku powietrznego, lub

— bezpośredniego kontaktu z jakąkolwiek częścią statku powietrznego, włączając części, które zostały od statku powietrznego odłączone, lub

— bezpośredniego działania podmuchu silnika statku powietrznego,

z wyjątkiem przypadków, kiedy obrażenia są skutkiem przyczyn naturalnych, samookaleczenia lub zostały zadane przez inne osoby, lub kiedy osoba doznała obrażeń, ukrywając się poza obszarami zwykle dostępnymi dla pasażerów lub członków załogi; lub

- statek powietrzny doznaje uszkodzenia lub doszło do zniszczenia jego elementu konstrukcyjnego w stopniu zagrażającym jego wytrzymałości konstrukcyjnej, osiągom lub właściwościom sterowniczym i w normalnych okolicznościach niezbędna byłaby poważna naprawa lub wymiana uszkodzonego elementu, z wyjątkiem niesprawności lub uszkodzeń silnika, w przypadku kiedy uszkodzenie ogranicza się do samego silnika (w tym jego osłon lub akcesoriów), śmigieł, końcówek skrzydeł, anten, sond, łopatek, opon, hamulców, kół, owiewek, paneli, klap podwozia, wycieraczek, poszycia statku powietrznego (takich jak małych wgnieceń lub dziur) lub niewielkich uszkodzeń łopaty wirnika nośnego, łopaty wirnika ogonowego, podwozia oraz tych spowodowanych przez grad lub zderzenie z ptakiem (w tym dziur w osłonie anteny radiolokatora); lub
- statek powietrzny zaginął lub dostęp do niego jest całkowicie uniemożliwiony;

- „pełnomocny przedstawiciel” oznacza osobę wyznaczoną przez państwo na podstawie jej kwalifikacji do udziału w badaniu zdarzenia lotniczego przeprowadzanym przez inne państwo. Pełnomocny przedstawiciel wyznaczony przez państwo członkowskie jest przedstawicielem organu ds. badania zdarzeń lotniczych;

- „doradca” oznacza osobę wyznaczoną przez państwo na podstawie jej kwalifikacji do pomocy pełnomocnemu przedstawicielowi biorącemu udział w badaniu zdarzenia lotniczego;

- 4) „przyczyny” oznaczają działania, niedopatrzienia, wydarzenia, warunki lub połączenie tych czynników, które doprowadziły do zaistnienia wypadku lub incydentu; określenie przyczyn nie skutkuje orzeczeniem winy lub stwierdzeniem odpowiedzialności administracyjnej, cywilnej lub karnej;
- 5) „uraz śmiertelny” oznacza uraz doznany przez osobę uczestniczącą w wypadku, jeśli jego skutkiem jest śmierć osoby w ciągu 30 dni od dnia wypadku;
- 6) „rejestrator parametrów lotu” oznacza każdego rodzaju urządzenie rejestrujące zainstalowane w statku powietrznym w celu ułatwienia badania wypadków/incydentów;
- 7) „incydent” oznacza zdarzenie inne niż wypadek związane z eksploatacją statku powietrznego, które ma wpływ lub mogłoby mieć wpływ na bezpieczeństwo lotów;
- 8) „międzynarodowe normy i zalecane praktyki” oznaczają międzynarodowe normy i zalecane praktyki dotyczące badań wypadków i incydentów lotniczych przyjęte zgodnie z art. 37 konwencji chicagowskiej;
- 9) „osoba nadzorująca badanie” oznacza osobę, której powierzono, na podstawie jej kwalifikacji, odpowiedzialność za organizację i przeprowadzenie badania zdarzenia lotniczego oraz nadzór nad nim;
- 10) „operator” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną eksploatującą lub oferującą eksploatację co najmniej jednego statku powietrznego;
- 11) „zaangażowana osoba” oznacza właściciela, członka załogi, operatora statku powietrznego biorącego udział w wypadku lub poważnym incydencie; jakąkolwiek osobę zaangażowaną w obsługę techniczną, projekt, produkcję tego statku powietrznego lub w szkolenie jego załogi; jakąkolwiek osobę zaangażowaną w prowadzenie kontroli ruchu lotniczego, dostarczanie informacji dotyczących lotu lub dostarczanie usług lotniskowych, która świadczyła usługi dla danego statku powietrznego, pracowników krajowego organu lotnictwa cywilnego lub pracowników EASA;
- 12) „raport wstępny” oznacza komunikat wykorzystywany w celu niezwłocznego rozpowszechniania informacji uzyskanych w początkowym stadium badania;
- 13) „członkowie rodzin” oznaczają najbliższą rodzinę lub najbliższych członków otoczenia lub inne osoby związane blisko z ofiarą wypadku, zgodnie z prawem krajowym mającym zastosowanie do ofiary;
- 14) „badanie zdarzenia lotniczego” oznacza proces przeprowadzany przez organ ds. badania zdarzeń lotniczych w celu zapobiegania wypadkom i incydentom, obejmujący gromadzenie i analizę informacji, wyciąganie wniosków, łącznie z ustaleniem przyczyny lub przyczyn zdarzenia lub okoliczności sprzyjających jego zaistnieniu, oraz, w stosownych przypadkach, formułowanie zaleceń dotyczących bezpieczeństwa;
- 15) „zalecenie dotyczące bezpieczeństwa” oznacza propozycję organu ds. badania zdarzeń lotniczych, w oparciu o informacje wynikające z badania zdarzenia lotniczego lub innych źródeł, takich jak analizy bezpieczeństwa, mającą na celu zapobieganie wypadkom i incydentom;
- 16) „poważny incydent” oznacza incydent obejmujący okoliczności wskazujące, że wystąpiło duże prawdopodobieństwo zaistnienia wypadku, związany z eksploatacją statku powietrznego oraz który, w przypadku załogowego statku powietrznego, odbywa się od momentu wejścia na pokład statku powietrznego jakiegokolwiek osoby z zamiarem odbycia lotu aż do opuszczenia pokładu przez te osoby, lub, w przypadku bezzałogowego statku powietrznego, odbywa się od momentu, gdy statek powietrzny jest gotowy do ruchu w celu wykonania lotu aż do czasu jego zatrzymania na koniec lotu i wyłączenia głównego układu napędowego. Wykaz przykładów poważnych incydentów zawiera załącznik;
- 17) „poważny uraz” oznacza uraz doznany przez osobę uczestniczącą w wypadku, w wyniku którego:
- nastąpiła konieczność hospitalizacji przez okres dłuższy niż 48 godzin, której początek następuje w ciągu siedmiu dni od dnia zaistnienia urazu;
 - nastąpiło złamanie jakiegokolwiek kości (wyłączając drobne złamania kości palców u rąk i nóg lub nosa);
 - powstały rany szarpane powodujące silny krwotok lub uszkodzenie nerwów, mięśni lub ścięgien;
 - wystąpiły uszkodzenia jakiegokolwiek organu wewnętrznego;
 - powstały oparzenia drugiego lub trzeciego stopnia lub jakiegokolwiek oparzenia obejmujące ponad 5 % powierzchni ciała;

- f) stwierdzono narażenie na działanie szkodliwych substancji lub szkodliwego promieniowania.

Artykuł 3

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do badania zdarzeń lotniczych mających charakter wypadków i poważnych incydentów:

- a) zaistniałych na terytoriach państw członkowskich, do których mają zastosowanie Traktaty, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami państw członkowskich;
- b) w których udział biorą statki powietrzne zarejestrowane w państwie członkowskim lub eksploatowane przez przedsiębiorstwo z siedzibą w jednym z państw członkowskich i które zaistniały poza terytoriami państw członkowskich, do których mają zastosowanie Traktaty, w przypadku gdy badanie takie nie jest przeprowadzane przez inne państwo;
- c) w odniesieniu do których państwo członkowskie jest uprawnione zgodnie z międzynarodowymi normami i zalecanymi praktykami do wyznaczenia pełnomocnego przedstawiciela do udziału w badaniu jako przedstawiciel państwa rejestracji, państwa użytkownika, państwa konstruktora, państwa producenta lub państwa zapewniającego informacje, zaplecze lub ekspertów na wniosek państwa przeprowadzającego badanie;
- d) w odniesieniu do których państwo członkowskie, mające szczególny interes z racji ofiar wśród swoich obywateli lub poważnych obrażeń, którym obywatele ci ulegli, uzyskuje zgodę państwa przeprowadzającego badanie na mianowanie eksperta.

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się także do kwestii związanych z terminową dostępnością informacji dotyczących wszystkich osób i towarów niebezpiecznych znajdujących się na pokładzie statku powietrznego biorącego udział w wypadku oraz z pomocą ofiarom wypadków lotniczych oraz członkom rodzin tych osób.

3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do badania zdarzeń lotniczych mających charakter wypadków i poważnych incydentów z udziałem statku powietrznego biorącego udział w akcjach wojskowych, celnych, policyjnych lub podobnych, z wyjątkiem przypadku, gdy dane państwo członkowskie postąpi inaczej zgodnie z art. 5 ust. 4 i ustawodawstwem krajowym.

Artykuł 4

Organ ds. badania zdarzeń lotniczych

1. Każde państwo członkowskie zapewnia przeprowadzenie lub nadzorowanie badania zdarzeń lotniczych, bez ingerencji

z zewnątrz, przez stały krajowy organ ds. badania zdarzeń lotniczych („organ ds. badania zdarzeń lotniczych”), który jest w stanie niezależnie przeprowadzić pełne badanie zdarzenia lotniczego, albo samodzielnie, albo w ramach porozumień z innymi organami ds. badania zdarzeń lotniczych.

2. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych jest niezależny pod względem funkcyjnym w szczególności od władz lotniczych odpowiedzialnych za zdatowność do lotu, certyfikację, operacje lotnicze, obsługę techniczną, licencjonowanie, kontrolę ruchu lotniczego lub działalność lotnisk oraz, ogólnie, od jakiegokolwiek innej strony lub podmiotu, których interesy lub zakresy działania mogłyby wchodzić w konflikt z zadaniem powierzonym organowi ds. badania zdarzeń lotniczych lub mieć wpływ na jego obiektywność.

3. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych, prowadząc badanie zdarzenia lotniczego, nie występuje do nikogo o instrukcje ani takowych nie przyjmuje oraz ma nieograniczone uprawnienia do prowadzenia badania zdarzenia lotniczego.

4. Działania powierzone organowi ds. badania zdarzeń lotniczych można rozszerzyć na zbieranie i analizę informacji związanych z bezpieczeństwem lotniczym, w szczególności do celów zapobiegania wypadkom, w zakresie, w jakim działania te nie wpływają na jego niezależność ani nie nakładają na niego odpowiedzialności w sprawach regulacyjnych, administracyjnych lub związanych ze standaryzacją.

5. W celu informowania społeczeństwa o ogólnym poziomie bezpieczeństwa lotniczego corocznie na szczeblu krajowym publikuje się sprawozdanie ze stanu bezpieczeństwa. W analizie tej nie ujawnia się źródeł informacji poufnych.

6. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych otrzymuje od odpowiedniego państwa członkowskiego środki konieczne do wykonywania swoich zadań w sposób niezależny oraz ma możliwość uzyskania odpowiednich zasobów do realizacji tego celu. W szczególności:

- a) szef organu ds. badania zdarzeń lotniczych lub – w przypadku organu pełniącego różne funkcje – szef jego działu lotniczego ma doświadczenie i kompetencje w dziedzinie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego, które pozwalają mu wykonywać zadania zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i prawem krajowym;
- b) inspektorzy mają przyznany status zapewniający im niezbędne gwarancje niezależności;
- c) organ ds. badania zdarzeń lotniczych dysponuje co najmniej jedną osobą dyspozycyjną i upoważnioną do pełnienia funkcji osoby nadzorującej badanie poważnych wypadków lotniczych;
- d) organ ds. badania zdarzeń lotniczych otrzymuje budżet, który umożliwia mu wykonywanie swoich zadań;

e) organ ds. badania zdarzeń lotniczych ma do swojej dyspozycji bezpośrednio albo na zasadzie współpracy, o której mowa w art. 6, lub na podstawie porozumień z innymi krajowymi organami lub podmiotami, wykwalifikowanych pracowników i odpowiednie zaplecze, w tym biura i hangary pozwalające na przechowywanie i analizę badanych statków powietrznych, znajdujących się w nich przedmiotów oraz szczątków statków powietrznych.

Artykuł 5

Obowiązek przeprowadzenia badania

1. Każdy wypadek lub poważny incydent w lotnictwie cywilnym obejmujący statek powietrzny inny niż wymieniony w załączniku II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego⁽¹⁾ podlega badaniu w państwie członkowskim, na którego terytorium zaistniał wypadek lub poważny incydent.

2. W przypadku gdy statek powietrzny inny niż wymieniony w załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 216/2008, zarejestrowany w państwie członkowskim, uczestniczy w wypadku lub poważnym incydencie, którego miejsce nie może być definitywnie przypisane do terytorium jakiegokolwiek państwa, badanie zdarzenia lotniczego przeprowadzane jest przez organ ds. badania zdarzeń lotniczych państwa członkowskiego rejestracji.

3. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych określa zakres badania zdarzeń lotniczych, o którym mowa w ust. 1, 2 i 4, oraz procedurę przeprowadzania takiego badania, z uwzględnieniem wniosków, jakie spodziewa się wyciągnąć z takiego badania dla poprawy stanu bezpieczeństwa lotniczego, w tym odnoszącego się do statków powietrznych o maksymalnej masie startowej mniejszej lub równej 2 250 kg.

4. Organy ds. badania zdarzeń lotniczych mogą podjąć decyzję o badaniu incydentów innych niż te, o których mowa w ust. 1 i 2, a także wypadków lub poważnych incydentów innych typów statków powietrznych, zgodnie z prawem krajowym państw członkowskich, jeśli spodziewają się, że wnioski z tych badań mogą mieć znaczenie dla bezpieczeństwa lotniczego.

5. Badania zdarzeń lotniczych, o których mowa w ust. 1, 2 i 4, w żadnym wypadku nie mogą być powiązane z orzekaniem o winie lub o odpowiedzialności. Są one niezależne, odrębne w stosunku do wszelkich postępowań sądowych lub administracyjnych służących orzeczeniu o winie lub odpowiedzialności i pozostają bez uszczerbku dla nich.

Artykuł 6

Współpraca pomiędzy organami ds. badania zdarzeń lotniczych

1. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych z jednego państwa członkowskiego może poprosić o pomoc organ ds. badania zdarzeń lotniczych z innego państwa członkowskiego. Jeżeli w następstwie takiego wniosku organ ds. badania zdarzeń lotniczych zgodzi się udzielić pomocy, pomoc taka powinna być w miarę możliwości świadczona nieodpłatnie.

2. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych może – za obopólną zgodą – przekazać zadanie przeprowadzenia badania wypadku lub poważnego incydentu innemu organowi ds. badania zdarzeń lotniczych i ułatwia temu organowi proces badania zdarzenia.

Artykuł 7

Europejska Sieć Organów ds. Badania Zdarzeń Lotniczych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy ds. badania zdarzeń lotniczych stworzyły pomiędzy sobą Europejską Sieć Organów ds. Badania Zdarzeń w Lotnictwie Cywilnym („Sieć”), złożoną z szefów organów ds. badania zdarzeń lotniczych w poszczególnych państwach członkowskich lub – w przypadku organu pełniącego różne funkcje – szefa jego działu lotniczego, lub ich przedstawicieli, w tym przewodniczącego wybranego spośród tych osób na okres trzech lat.

W ramach ścisłych konsultacji z członkami Sieci, przewodniczący sporządza roczny program prac Sieci, który jest zgodny z celami i sposobami ich osiągnięcia określonymi odpowiednio w ust. 2 i 3. Komisja przekazuje program prac Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Przewodniczący sporządza również harmonogram spotkań Sieci.

2. Sieć ma na celu dalszą poprawę jakości badań prowadzonych przez właściwe organy ds. badania zdarzeń lotniczych oraz wzmocnienie ich niezależności. W szczególności wspiera ona wysokie standardy metod badawczych oraz szkolenia inspektorów.

3. Aby osiągnąć cele określone w ust. 2, Sieć odpowiada w szczególności za:

a) przygotowywanie propozycji i doradzanie instytucjom Unii we wszystkich kwestiach związanych z rozwojem i wdrażaniem unijnych strategii politycznych i przepisów związanych z badaniem zdarzeń lotniczych i zapobieganiem wypadkom i incydentom;

b) wspieranie wymiany informacji użytecznych pod kątem poprawy bezpieczeństwa lotniczego i aktywne promowanie zorganizowanej współpracy między właściwymi organami ds. badania zdarzeń lotniczych a Komisją, EASA oraz krajowymi organami lotnictwa cywilnego;

⁽¹⁾ Dz.U. L 79 z 19.3.2008, s. 1.

- c) koordynowanie i organizowanie, w stosownych przypadkach, wzajemnych ocen, odnośnych działań szkoleniowych oraz programów szkoleń i podnoszenia kwalifikacji inspektorów;
 - d) promowanie najlepszych praktyk w zakresie badania zdarzeń lotniczych, mając na celu opracowanie wspólnej metodologii Unii w tym zakresie oraz sporządzenie wykazu takich praktyk;
 - e) wzmocnienie możliwości badawczych organów ds. badania zdarzeń lotniczych, szczególnie poprzez rozwijanie i zarządzanie Siecią wspólnego korzystania z zasobów;
 - f) udzielenie, na wniosek organów ds. badania zdarzeń lotniczych do celów stosowania art. 6, odpowiedniej pomocy, w tym przedstawienie wykazu inspektorów, wyposażenia i zasobów dostępnych w innych państwach członkowskich, mogących ewentualnie pomóc organom ds. badania zdarzeń lotniczych, które prowadzą badanie;
 - g) posiadanie dostępu do informacji zawartych w bazie danych, o której mowa w art. 18, i analizowanie zaleceń dotyczących bezpieczeństwa zawartych w tej bazie, mając na celu określenie istotnych zaleceń dotyczących bezpieczeństwa o znaczeniu dla całej Unii.
4. Komisja regularnie informuje Parlament Europejski i Radę o działalności Sieci. Parlament Europejski informowany jest także każdorazowo, gdy Rada lub Komisja złoży wnioski do Sieci.
5. Członkowie Sieci nie występują do żadnych podmiotów o instrukcje ani nie przyjmują instrukcji, które mogłyby mieć wpływ na niezależność badania zdarzeń lotniczych.
6. EASA w stosownych przypadkach jest zapraszana do udziału w roli obserwatora w spotkaniach Sieci. Sieć może także zapraszać do udziału w swoich spotkaniach obserwatorów z organów ds. badania zdarzeń lotniczych z państw trzecich lub innych odpowiednich ekspertów.
7. Komisja aktywnie uczestniczy w pracach Sieci i otrzymuje od Sieci konieczne wsparcie w kwestiach związanych z wypracowywaniem polityk i uregulowań Unii dotyczących badania wypadków w lotnictwie cywilnym i zapobiegania im. Komisja udziela Sieci koniecznego wsparcia, w tym pomocy w przygotowywaniu i organizowaniu spotkań, a także w publikacji corocznego sprawozdania dotyczącego działalności Sieci. Komisja przekazuje sprawozdanie roczne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 8

Udział EASA i krajowych władz lotnictwa cywilnego w badaniu zdarzeń lotniczych

1. Organy ds. badania zdarzeń lotniczych zwracają się do EASA i do krajowych władz lotnictwa cywilnego danych państw członkowskich o wyznaczenie, w ramach ich właściwych kompetencji, przedstawiciela, który – dbając o unikanie wszelkich konfliktów interesów – będzie brał udział:

- a) jako doradca osoby nadzorującej badanie zdarzeń lotniczych, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2, prowadzonym na terytorium jednego z państw członkowskich lub miejscu, o którym mowa w art. 5 ust. 2, pod kontrolą osoby nadzorującej badanie i według jej uznania;
- b) jako doradca wyznaczony na mocy niniejszego rozporządzenia do wspierania pełnomocnego przedstawiciela lub pełnomocnych przedstawicieli z państw członkowskich w jakimkolwiek badaniu zdarzeń lotniczych przeprowadzonym w państwie trzecim, jeżeli zwrócono się do organu ds. badania zdarzeń lotniczych o oddelegowanie zgodnie z międzynarodowymi normami i zalecanymi praktykami pełnomocnego przedstawiciela w celu przeprowadzania badania wypadku oraz incydentu lotniczego z udziałem statku powietrznego pod nadzorem pełnomocnego przedstawiciela.

2. Uczestnicy, o których mowa w ust. 1, są uprawnieni w szczególności do:

- a) udania się na miejsce wypadku i zbadania szczątków;
- b) zaproponowania zakresu przesłuchania oraz uzyskiwania informacji od świadka;
- c) uzyskania kopii wszystkich stosownych dokumentów i odpowiednich informacji merytorycznych;
- d) udziału w odczytywaniu urządzeń rejestrujących, z wyjątkiem nagrań głosu lub obrazu z kabiny pilotów;
- e) udziału w czynnościach badawczych poza miejscem wypadku, takich jak analiza części, testy i symulacje, prezentacje techniczne oraz spotkanie dotyczące postępów badania, z wyjątkiem spotkań mających na celu ustalenie przyczyn lub sformułowanie zaleceń dotyczących bezpieczeństwa.

3. EASA i krajowe władze lotnictwa cywilnego ułatwiają prowadzenie badania, w którym uczestniczą, poprzez dostarczanie wymaganych informacji, doradców i sprzętu organowi ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialnemu za badanie.

*Artykuł 9***Obowiązek powiadamiania o wypadkach i poważnych incydentach**

1. Każda zaangażowana osoba, która wie o zaistnieniu wypadku lub poważnego incydentu, niezwłocznie powiadamia o tym właściwy organ ds. badania zdarzeń lotniczych państwa członkowskiego miejsca zdarzenia.

2. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych niezwłocznie powiadamia Komisję, EASA, Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), państwa członkowskie i zainteresowane państwa trzecie zgodnie z międzynarodowymi normami i zalecanymi praktykami o zaistnieniu wszystkich wypadków i poważnych incydentów, o których został powiadomiony.

*Artykuł 10***Udział państw członkowskich w badaniu zdarzeń lotniczych**

1. Po otrzymaniu od innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego powiadomienia o zaistnieniu wypadku lub poważnego incydentu państwa członkowskie będące państwami rejestracji, operatora, konstruktora i producenta jak najszybciej informują państwo członkowskie lub państwo trzecie, na których terytorium zaistniał wypadek lub poważny incydent, czy zamierzają wyznaczyć pełnomocnego przedstawiciela zgodnie z międzynarodowymi normami i zalecanymi praktykami. Jeżeli wyznaczono pełnomocnego przedstawiciela, podaje się jego nazwisko i dane kontaktowe, a także oczekiwaną datę jego przybycia, w przypadku gdy zamierza on udać się do państwa, które wysłało powiadomienie.

2. Pełnomocni przedstawiciele państwa konstruktora są wyznaczani przez organ ds. badania zdarzeń lotniczych działający w państwie członkowskim, na terytorium którego znajduje się główne miejsce prowadzenia działalności posiadacza certyfikatu typu statku powietrznego lub zespołu napędowego.

*Artykuł 11***Status inspektorów ds. badania zdarzenia lotniczego**

1. Osoba nadzorująca badanie, po tym jak została wyznaczona przez organ ds. badania zdarzeń lotniczych i niezależnie od jakiegokolwiek postępowania karnego, jest uprawniona do podjęcia środków niezbędnych do spełnienia wymogów badania zdarzenia lotniczego.

2. Niezależnie od wszelkich obowiązków związanych z poufnością przewidzianych w aktach prawnych Unii lub w prawie krajowym, osoba nadzorująca badanie ma w szczególności prawo do:

a) posiadania natychmiastowego, nieograniczonego i swobodnego dostępu do miejsca wypadku lub incydentu, jak również do statku powietrznego, przedmiotów znajdujących się w jego wnętrzu oraz jego szczątków;

b) zagwarantowania natychmiastowego ewidencjonowania dowodów oraz kontrolowanego usuwania szczątków lub ich części do celów badania lub analizy;

c) uzyskania natychmiastowego dostępu do rejestratorów parametrów lotu, ich zawartości i wszelkich innych odnośnych zapisów oraz do kontroli nad nimi;

d) zwrócenia się o przeprowadzenie pełnej sekcji zwłok osób, które poniosły śmierć, i do udziału w niej oraz do uzyskania natychmiastowego dostępu do wyników takich badań lub wyników badań pobranych próbek;

e) zwrócenia się o badanie lekarskie osób zaangażowanych w eksploatację statku powietrznego lub zbadanie próbek pobranych od takich osób oraz do uzyskania natychmiastowego dostępu do wyników takich badań;

f) wzywania i przesłuchiwania świadków oraz żądania od nich informacji lub dowodów istotnych dla badania zdarzenia lotniczego;

g) uzyskania swobodnego dostępu do wszelkich istotnych informacji lub dokumentów będących w posiadaniu właściciela, posiadacza certyfikatu typu, organizacji odpowiedzialnej za obsługę techniczną, organizacji szkoleniowej, operatora lub producenta statku powietrznego, władz odpowiedzialnych za lotnictwo cywilne, EASA oraz podmiotów odpowiedzialnych za służby żeglugi powietrznej lub działalność portów lotniczych.

3. Osoba nadzorująca badanie przekazuje swoim ekspertom i doradcom, a także pełnomocnym przedstawicielom, jak również ich ekspertom i doradcom, uprawnienia wymienione w ust. 2 w zakresie niezbędnym do umożliwienia im skutecznego udziału w badaniu zdarzenia lotniczego. Uprawnienia te nie naruszają praw osób prowadzących badanie i ekspertów wyznaczonych przez organ odpowiedzialny za prowadzenie postępowania karnego.

4. Każda osoba biorąca udział w badaniu zdarzeń lotniczych wykonuje swoje obowiązki niezależnie i nie występuje o instrukcje ani ich nie przyjmuje od nikogo, poza osobą nadzorującą badanie lub pełnomocnym przedstawicielem.

Artykuł 12

Koordinacja badań

1. W przypadku wszczęcia także postępowania karnego osoba nadzorująca badanie zostaje o tym powiadomiona. W takiej sytuacji osoba nadzorująca badanie zapewnia identyfikowalność rejestratorów parametrów lotu i wszelkich materiałów dowodowych i zachowuje nadzór nad nimi. Organ prowadzący postępowanie karne może wyznaczyć urzędnika pochodzącego z tego organu, aby asystował przy transporcie rejestratorów parametrów lotu lub materiałów dowodowych do miejsca ich odczytu lub badania. Jeżeli badanie lub analiza mogłyby spowodować modyfikację, zmianę lub zniszczenie takich materiałów dowodowych, wymagana jest uprzednia zgoda organów prowadzących postępowanie karne, bez uszczerbku dla prawa krajowego. Nieuzyskanie takiej zgody na warunkach zgodnych z uprzednimi ustaleniami, o których mowa w ust. 3, w rozsądnym terminie i nie później niż po upływie dwóch tygodni od otrzymania wniosku, nie uniemożliwia osobie nadzorującej badanie przeprowadzenia badania lub analizy. Jeżeli organ prowadzący postępowanie karne ma prawo do zatrzymania wszelkich dowodów, osoba nadzorująca badanie ma natychmiastowy i nieograniczony dostęp do tego rodzaju dowodów i korzysta z nich.

2. Jeżeli w trakcie badania zdarzenia lotniczego wychodzi na jaw lub podejrzewa się, że wypadek lub poważny incydent związany jest z aktem bezprawnej ingerencji określonym w prawie krajowym, takim jak prawo krajowe dotyczące badań wypadków lotniczych, osoba nadzorująca badanie niezwłocznie informuje o tym właściwe organy. Z zastrzeżeniem art. 14 istotne informacje zgromadzone w trakcie badania zdarzenia lotniczego są również niezwłocznie przekazywane tym organom, a na ich wniosek możliwe jest także przekazanie odpowiednich materiałów. Przekazanie tych informacji i materiałów nie narusza prawa organu ds. badania zdarzeń lotniczych do kontynuowania badania zdarzenia lotniczego w porozumieniu z organami, którym ewentualnie przekazano kontrolę nad miejscem zdarzenia.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy ds. badania zdarzeń lotniczych, z jednej strony, i pozostałe organy, które mogą być włączone w działania związane z badaniem zdarzenia lotniczego, takie jak organy prowadzące postępowanie karne, organy lotnictwa cywilnego i jednostki poszukiwawcze i ratunkowe, z drugiej strony, współpracowały ze sobą dzięki zawartym wcześniej porozumieniom.

Porozumienia te są zawierane w poszanowaniu niezależności organów ds. badania zdarzeń lotniczych i umożliwiają rzetelne i sprawne prowadzenie badań technicznych. Wcześniejsze ustalenia obejmują następujące kwestie:

- a) dostęp do miejsca wypadku;
- b) zabezpieczenie i dostęp do materiałów dowodowych;
- c) raport wstępny i kolejne raporty dotyczące stadium każdego postępowania;
- d) wymianę informacji;
- e) właściwe wykorzystywanie informacji z zakresu bezpieczeństwa;
- f) rozwiązywanie konfliktów.

Państwa członkowskie informują o tych porozumieniach Komisję, która przekazuje te informacje do wiadomości przewodniczącemu Sieci, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 13

Zachowanie dowodów

1. Państwo członkowskie, na którego terytorium zaistniał wypadek lub poważny incydent, jest odpowiedzialne za zapewnienie bezpiecznego badania wszelkich dowodów i podjęcie wszelkich rozsądnych działań w celu ochrony takich dowodów i bezpiecznego nadzorowania statku powietrznego, znajdujących się w nim przedmiotów oraz jego szczątków w okresie, jaki może okazać się konieczny do przeprowadzenia badania zdarzenia lotniczego. Ochrona dowodów obejmuje zachowanie – poprzez sfotografowanie lub innymi metodami – wszelkich dowodów, które mogłyby zostać usunięte, zatarte, utracone lub zniszczone. Bezpieczne nadzorowanie obejmuje ochronę przed dalszymi uszkodzeniami, dostępem osób nieupoważnionych, kradzieżą i zniszczeniem.

2. W oczekiwaniu na przybycie osób prowadzących badanie zdarzenia lotniczego nikt nie może ingerować w stan miejsca wypadku, pobierać żadnych próbek z miejsca zdarzenia, przemieszczać statku powietrznego, znajdujących się w nim przedmiotów lub jego szczątków, pobierać z nich próbki i ich usuwać, z wyjątkiem przypadków, gdy działania takie mogą być konieczne ze względów bezpieczeństwa lub do celów niesienia pomocy osobom poszkodowanym lub za wyraźną zgodą organów sprawujących kontrolę nad miejscem oraz w miarę możliwości w porozumieniu z organem ds. badania zdarzeń lotniczych.

3. Wszelkie zaangażowane osoby podejmują niezbędne działania służące zachowaniu dokumentów, materiałów i nagrań związanych ze zdarzeniem, w szczególności w celu zapobieżenia skasowaniu nagrań rozmów i alarmów po przelocie.

Artykuł 14

Zabezpieczenie szczególnie chronionych danych

1. Następujących dokumentów nie udostępnia się i nie wykorzystuje do celów innych niż badanie zdarzenia lotniczego:

- a) wszelkich oświadczeń osób złożonych przed organem ds. badania zdarzeń lotniczych w trakcie badania zdarzenia lotniczego;
- b) zapisów ujawniających tożsamość osób, które składały zeznania w ramach badania zdarzenia lotniczego;

- c) informacji zebranych przez organ ds. badania zdarzeń lotniczych, które są szczególnie chronione i mają charakter osobisty, w tym informacji dotyczących zdrowia poszczególnych osób;
- d) materiałów, które pojawiły się w terminie późniejszym w trakcie badania, takich jak notatki, szkice, opinie sporządzone przez inspektorów, opinie wyrażone w trakcie analizy informacji, w tym analizy informacji z rejestratora parametrów lotu;
- e) informacji i dowodów dostarczonych przez prowadzące badanie osoby z innych państw członkowskich lub państw trzecich zgodnie z międzynarodowymi normami i zalecanymi praktykami, jeżeli tego wymaga ich organ ds. badania zdarzeń lotniczych;
- f) projektów wstępnych lub końcowych raportów lub oświadczeń tymczasowych;
- g) nagrań głosu i obrazu w kokpicie i ich zapisów pisemnych oraz nagrań głosu z jednostek kontroli ruchu lotniczego, gwarantując również, że informacje niemające znaczenia dla badania zdarzenia, a w szczególności informacje dotyczące życia prywatnego, są odpowiednio chronione, bez uszczerbku dla ust. 3.
2. Następujących zapisów nie udostępnia się i nie wykorzystuje do celów innych niż badanie zdarzenia lotniczego lub innych celów służących poprawie bezpieczeństwa lotnictwa:
- a) wszelkiej korespondencji pomiędzy osobami zaangażowanymi w eksploatację statku powietrznego;
- b) pisemnych lub elektronicznych nagrań i zapisów pisemnych nagrań z jednostek kontroli ruchu lotniczego, w tym sprawozdań i wyników opracowanych do celów wewnętrznych;
- c) pism przewodnich w sprawie przekazania zaleceń dotyczących bezpieczeństwa adresatowi przez organ ds. badania zdarzeń lotniczych, jeśli tego wymaga organ ds. badania zdarzeń lotniczych wydający zalecenie;
- d) zgłoszeń o zdarzeniach sporządzonych na mocy dyrektywy 2003/42/WE.

Zapisy z rejestratora parametrów lotu nie są udostępniane ani wykorzystywane do celów innych niż badanie zdarzenia lotniczego, cele zdatności do lotu lub obsługi technicznej, z wyjątkiem przypadków, gdy zapisy te są pozbawione elementów pozwalających na identyfikację lub są ujawniane zgodnie z procedurami zabezpieczającymi.

3. Niezależnie od ust. 1 i 2, wymiar sprawiedliwości lub organ właściwy do podejmowania decyzji w sprawie ujawnienia zapisów zgodnie z prawem krajowym może jednak zdecydować, że korzyści wynikające z ujawnienia zapisów, o których mowa w ust. 1 i 2, do innych celów zgodnych z prawem przewyższają negatywny krajowy i międzynarodowy wpływ, jaki działanie to mogłoby wywrzeć na bieżące lub przyszłe badanie zdarzeń lotniczych. Państwa członkowskie mogą zdecydować o ograniczeniu zakresu przypadków, w których można podjąć taką decyzję o ujawnieniu, przy poszanowaniu aktów prawnych Unii.

Pozwolenie na przekazywanie zapisów, o których mowa w ust. 1 i 2, innemu państwu członkowskiemu do celów innych niż badanie zdarzenia lotniczego oraz, dodatkowo w odniesieniu do ust. 2, do celów innych niż związane z poprawą bezpieczeństwa lotniczego, może być udzielone, jeżeli prawo krajowe państwa przekazującego dopuszcza taką możliwość. Przetwarzanie lub ujawnianie zapisów otrzymanych w wyniku takiego przekazania przez organy państwa członkowskiego otrzymującego jest dopuszczalne jedynie po uprzednim zasięgnięciu opinii państwa przekazującego i z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego państwa członkowskiego otrzymującego.

4. Można ujawniać wyłącznie dane zdecydowanie konieczne do celów, o których mowa w ust. 3.

Artykuł 15

Przekazywanie informacji

1. Pracowników organu ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialnego za badanie lub wszelkie inne osoby wezwane do udziału w badaniu zdarzenia lotniczego obowiązuje tajemnica zawodowa, w tym w odniesieniu do anonimowości osób uczestniczących w wypadku lub incydencie, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Bez uszczerbku dla obowiązków określonych w art. 16 i 17 organ ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialny za badanie przekazuje informacje, które w jego opinii mają znaczenie dla zapobiegania wypadkom lub poważnym incydentom, osobom odpowiedzialnym za produkcję statku powietrznego lub jego wyposażenia lub obsługę techniczną oraz osobom fizycznym lub prawnym odpowiedzialnym za eksploatację statku powietrznego lub szkolenie personelu.

3. Bez uszczerbku dla obowiązków określonych w art. 16 i 17, organ ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialny za badanie i pełnomocny przedstawiciel lub pełnomocni przedstawiciele, o których mowa w art. 8, przekazują EASA i krajowym organom lotnictwa cywilnego odpowiednie informacje merytoryczne uzyskane podczas badania zdarzenia lotniczego, z wyjątkiem informacji, o których mowa w art. 14 ust. 1, lub informacji powodujących konflikt interesów. Informacje, które otrzymuje EASA i krajowe organy lotnictwa cywilnego, są chronione zgodnie z art. 14 oraz obowiązującymi unijnymi i krajowymi aktami prawnymi.

4. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialny za badanie jest upoważniony do poinformowania ofiar i członków ich rodzin lub ich stowarzyszeń lub do podania do wiadomości publicznej uwag merytorycznych, informacji o procedurze badania zdarzenia lotniczego, w miarę możliwości wstępnych sprawozdań lub wniosków lub zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, pod warunkiem że nie będzie to miało niekorzystnego wpływu na realizację celu badania i jest w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.

5. Przed podaniem do publicznej wiadomości informacji, o których mowa w ust. 4, organ ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialny za badanie przekazuje je ofiarom i ich rodzinom lub ich stowarzyszeniom w sposób, który nie ma niekorzystnego wpływu na realizację celu badania.

Artykuł 16

Raport z badania

1. Każde badanie zdarzenia lotniczego kończy się sporządzeniem raportu w formie stosownej do rodzaju i powagi wypadku lub poważnego incydentu. Raport stwierdza, że jedynym celem badania zdarzeń lotniczych jest zapobieganie wypadkom i incydentom w przyszłości bez orzekania co do winy lub odpowiedzialności. W stosownych przypadkach raport zawiera zalecenia dotyczące bezpieczeństwa.

2. W raporcie chroni się anonimowość wszelkich osób uczestniczących w wypadku lub poważnym incydencie.

3. W przypadku gdy raporty zostają sporządzone przed zakończeniem badania zdarzenia lotniczego, przed ich opublikowaniem organ ds. badania zdarzeń lotniczych może zwrócić się o przedstawienie uwag do zainteresowanych organów, w tym do EASA, a za ich pośrednictwem do posiadacza certyfikatu projektu, producenta i operatora. Obowiązuje ich tajemnica zawodowa w odniesieniu do zakresu konsultacji.

4. Przed publikacją końcowego raportu organ ds. badania zdarzeń lotniczych zwraca się z prośbą o przedstawienie uwag do zainteresowanych organów, w tym do EASA, a za ich pośrednictwem do zainteresowanego posiadacza certyfikatu projektu, producenta i operatora, których obowiązuje tajemnica zawodowa na podstawie obowiązujących zasad w odniesieniu do zakresu konsultacji. Występując o takie uwagi, organ ds. badania zdarzeń lotniczych przestrzega międzynarodowych norm i zalecanych praktyk.

5. Informacje objęte art. 14 włącza się do raportu tylko wówczas, gdy mają one znaczenie dla analizy wypadku lub poważnego incydentu. Informacje lub częściowe informacje nieistotne ze względu na analizę nie są ujawniane.

6. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych podaje do publicznej wiadomości raport końcowy w możliwie najkrótszym terminie i, w miarę możliwości, w ciągu 12 miesięcy od dnia wypadku lub poważnego incydentu.

7. Jeżeli nie jest możliwe podanie do publicznej wiadomości raportu końcowego w ciągu 12 miesięcy, organ ds. badania zdarzeń lotniczych wydaje oświadczenie tymczasowe co najmniej w każdą rocznicę wypadku lub poważnego incydentu, informując o postępach w badaniu i o wszelkich istotnych kwestiach bezpieczeństwa.

8. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych przekazuje jak najszybciej kopię raportu końcowego i zaleceń dotyczących bezpieczeństwa:

a) organom ds. badania zdarzeń lotniczych i organom lotnictwa cywilnego w zainteresowanych państwach oraz ICAO, zgodnie z międzynarodowymi normami i zalecanymi praktykami;

b) adresatom zaleceń dotyczących bezpieczeństwa zawartych w raporcie;

c) Komisji i EASA, z wyjątkiem sytuacji, gdy raport jest ogólnodostępny za pośrednictwem mediów elektronicznych – w takim przypadku organ ds. badania zdarzeń lotniczych jedynie powiadamia je o tym dostępie.

Artykuł 17

Zalecenia dotyczące bezpieczeństwa

1. Na dowolnym etapie badania zdarzenia lotniczego organ ds. badania zdarzeń lotniczych w opatrzonym datą piśmie przekazuje – po przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji z właściwymi stronami – zainteresowanemu organom, w tym organom w innych państwach członkowskich lub w państwach trzecich, zalecenie podjęcia wszelkich działań prewencyjnych, których niezwłoczne zastosowanie uważa za konieczne w celu zwiększenia bezpieczeństwa lotniczego.

2. Organ ds. badania zdarzeń lotniczych może także wydać zalecenia dotyczące bezpieczeństwa na podstawie analizy kilku badań, lub wszelkich innych czynności przeprowadzonych zgodnie z art. 4 ust. 4.

3. Zalecenie dotyczące bezpieczeństwa w żadnym wypadku nie stanowi domniemania winy lub odpowiedzialności za wypadek, poważny incydent lub incydent.

Artykuł 18

Stosowanie zaleceń dotyczących bezpieczeństwa i baza zaleceń dotyczących bezpieczeństwa

1. W ciągu 90 dni od daty otrzymania pisma z zaleceniem dotyczącym bezpieczeństwa jego adresat potwierdza otrzymanie pisma i informuje organ ds. badania zdarzeń lotniczych, który wydał zalecenie, o działaniach, które podjął lub których podjęcie rozważa, oraz, w stosownych przypadkach, o czasie potrzebnym na ich zakończenie, a w przypadku gdy działań nie podjęto – o przyczynach ich niepodjęcia.

2. W ciągu 60 dni od otrzymania odpowiedzi organ ds. badania zdarzeń lotniczych informuje adresata, czy uważa odpowiedź za właściwą, i przekazuje uzasadnienie, jeżeli nie zgadza się z decyzją o niepodjęciu działań.

3. Każdy organ ds. badania zdarzeń lotniczych stosuje procedury archiwizacji odpowiedzi otrzymanych w związku z wydanymi zaleceniami dotyczącymi bezpieczeństwa.

4. Wszystkie podmioty otrzymujące zalecenia dotyczące bezpieczeństwa, w tym organy odpowiedzialne za bezpieczeństwo lotnictwa cywilnego na poziomie państwa członkowskiego i Unii, stosują procedury monitorowania postępów w działaniach podjętych w związku z otrzymanymi zaleceniami dotyczącymi bezpieczeństwa.

5. Organy ds. badania zdarzeń lotniczych rejestrują w centralnym archiwum – ustanowionym na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1321/2007 z dnia 12 listopada 2007 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze w zakresie włączania do centralnego archiwum informacji o zdarzeniach w lotnictwie cywilnym, których wymiana odbywa się zgodnie z dyrektywą 2003/42/WE⁽¹⁾ – wszystkie zalecenia dotyczące bezpieczeństwa wydane zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2, a także odpowiedzi otrzymane w związku z tymi zaleceniami. Organy ds. badania zdarzeń lotniczych rejestrują także w centralnym archiwum wszystkie zalecenia dotyczące bezpieczeństwa otrzymane od państw trzecich.

Artykuł 19

Zgłaszanie zdarzeń

1. EASA oraz właściwe organy państw członkowskich, współpracując ze sobą, uczestniczą w regularnej wymianie i analizie informacji objętych dyrektywą 2003/42/WE. Obejmuje to dostęp *on-line* wyznaczonych osób do informacji zawartych w centralnym archiwum ustanowionym na mocy rozporządzenia (WE) nr 1321/2007, w tym do informacji bezpośrednio wskazujących statek powietrzny objęty zgłoszeniem zdarzenia, takich jak – jeżeli są dostępne – jego numer seryjny i numer rejestracyjny. Dostęp ten nie obejmuje informacji wskazujących operatora objętego zgłoszeniem zdarzenia.

2. EASA i władze państw członkowskich, o których mowa w ust. 1, zapewniają poufność takich informacji zgodnie z obowiązującymi przepisami i ograniczają ich wykorzystanie do absolutnie niezbędnego zakresu, aby zrealizować swoje zobowiązania związane z bezpieczeństwem. W związku z tym informacje te wykorzystywane są jedynie do analizy założeń bezpieczeństwa, która może stanowić podstawę do opracowania anonimowych zaleceń dotyczących bezpieczeństwa lub zdatności do lotu bez orzekania o winie lub odpowiedzialności.

Artykuł 20

Informacje o osobach i towarach niebezpiecznych na pokładzie

1. Linie lotnicze z Unii obsługujące połączenia z portów lotniczych lub do portów lotniczych oraz przedsiębiorstwa lotnicze z państw trzecich obsługujące połączenia z portów lotniczych znajdujących na terytoriach państw członkowskich, do których mają zastosowanie Traktaty, stosują procedury umożliwiające przedstawienie:

- a) najszybciej, jak to możliwe, a najpóźniej w ciągu dwóch godzin od powiadomienia o zaistnieniu wypadku, w którym bierze udział dany statek powietrzny potwierdzonego i opartego na najpewniejszych dostępnych w tym momencie informacjach wykazu wszystkich osób przebywających na pokładzie tego statku powietrznego; oraz
- b) niezwłocznie po powiadomieniu o zaistnieniu wypadku, w którym bierze udział dany statek powietrzny, wykazu towarów niebezpiecznych znajdujących się na pokładzie.

2. Wykazy, o których mowa w ust. 1, udostępniane są organowi ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialnemu za badanie, organowi wyznaczonemu przez każde państwo członkowskie do kontaktu z rodzinami osób na pokładzie oraz, w razie konieczności, służbom medycznym, które mogą potrzebować takich informacji w celu udzielenia pomocy ofiarom.

3. Aby umożliwić szybkie informowanie rodzin pasażerów o obecności ich krewnych na pokładzie statku powietrznego, który uległ wypadkowi, linie lotnicze sugerują pasażerom podawanie nazwiska i danych osoby kontaktowej w razie wypadku. Informacje te mogą być wykorzystywane przez linie lotnicze jedynie w razie wypadku oraz nie mogą być one przekazywane osobom trzecim ani wykorzystywane do celów komercyjnych.

4. Nazwiska osoby na pokładzie nie udostępnia się do wiadomości publicznej, zanim odpowiednie organy nie powiadomią rodziny tej osoby. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 lit. a), pozostaje tajny zgodnie z unijnymi i krajowymi aktami prawnymi, a nazwisko każdej osoby widniejące w tym wykazie udostępnia się do wiadomości publicznej tylko wtedy, gdy nie sprzeciwiają się temu rodziny poszczególnych osób na pokładzie.

⁽¹⁾ Dz.U. L 294 z 13.11.2007, s. 3.

Artykuł 21

Pomoc udzielana ofiarom wypadków lotniczych i ich rodzinom

1. W celu zapewnienia bardziej kompleksowej i zharmonizowanej reakcji na wypadki w skali UE każde państwo członkowskie opracowuje na poziomie krajowym plan działania w sytuacji nadzwyczajnej w przypadku wystąpienia wypadku w lotnictwie cywilnym. Tego rodzaju plan działania w sytuacji nadzwyczajnej obejmuje również pomoc ofiarom wypadków w lotnictwie cywilnym i ich rodzinom.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie linie lotnicze zarejestrowane na ich terytorium dysponowały planem pomocy dla ofiar wypadków w lotnictwie cywilnym i ich rodzin. Plany te obejmują m.in. pomoc psychologiczną dla poszkodowanych i ich rodzin oraz pozwalają liniom lotniczym stawić czoła wypadkowi o poważnych rozmiarach. Państwa członkowskie przeprowadzają audyt planów pomocy sporządzonych przez linie lotnicze zarejestrowane na ich terytorium. Państwa członkowskie zachęcają również linie lotnicze z państw trzecich, które działają w Unii, do podobnego przyjęcia planu pomocy dla ofiar wypadków w lotnictwie cywilnym i ich rodzin.

3. Gdy zdarzy się wypadek, państwo członkowskie odpowiedzialne za badanie zdarzenia, państwo, w którym zarejestrowane są linie lotnicze będące właścicielem statku powietrznego, który uległ wypadkowi, lub państwo członkowskie, którego znaczna liczba obywateli znajduje się na pokładzie statku powietrznego, który uległ wypadkowi, wskazuje osobę kontaktową odpowiedzialną za udzielanie informacji poszkodowanym i ich rodzinom.

4. Państwo członkowskie lub państwo trzecie szczególnie zainteresowane wypadkiem, który wydarzył się na terytoriach państw członkowskich, do których mają zastosowanie Traktaty, w związku z faktem, że wśród ofiar śmiertelnych lub osób, które odniosły poważne obrażenia, są obywatele tego państwa, ma prawo wyznaczyć eksperta uprawnionego do:

- a) udania się na miejsce wypadku;
- b) uzyskania dostępu do wszystkich istotnych informacji merytorycznych, które organ ds. badania zdarzeń lotniczych odpowiedzialny za badanie zatwierdził do podania do wiadomości publicznej, a także informacji o postępach badania;
- c) otrzymania kopii raportu końcowego.

5. Ekspert wyznaczony zgodnie z ust. 4 może pomagać, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów, w identyfikacji ofiar oraz uczestniczyć w spotkaniach z pochodzącymi z jego państwa osobami, które przeżyły wypadek.

6. Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 785/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wymogów w zakresie ubezpieczenia w odniesieniu do przewoźników lotniczych i operatorów statków powietrznych⁽¹⁾ – także przewoźnicy lotniczy z krajów trzecich spełniają obowiązki w zakresie ubezpieczeń określone w tym rozporządzeniu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 138 z 30.4.2004, s. 1.

Artykuł 22

Dostęp do dokumentów i ochrona danych osobowych

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się bez uszczerbku dla rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji⁽²⁾.

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się zgodnie z dyrektywą 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁽³⁾ oraz rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych⁽⁴⁾.

Artykuł 23

Sankcje

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia niniejszego rozporządzenia. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 24

Zmiana rozporządzenia

Niniejsze rozporządzenie podlega przeglądowi nie później niż dnia 3 grudnia 2014 r. Jeżeli Komisja uzna, że niniejsze rozporządzenie powinno zostać zmienione, zwraca się do Sieci o wydanie wstępnej opinii, którą należy przekazać także Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, państwom członkowskim i EASA.

Artykuł 25

Uchylenia

Niniejszym uchyla się dyrektywę 94/56/WE.

Artykuł 26

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

⁽²⁾ Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43.

⁽³⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 20 października 2010 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

J. BUZEK
Przewodniczący

W imieniu Rady

O. CHASTEL
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Wykaz przykładów poważnych incydentów

Wymienione incydenty są typowymi przykładami incydentów, które mogą być poważnymi incydentami. Wykaz nie jest zamknięty i służy jedynie jako wskazówka przy definiowaniu „poważnego incydentu”.

- Sytuacja bliska zderzeniu i wymagająca manewru unikowego, lub sytuacja, w której zastosowanie manewru unikowego byłoby odpowiednie dla uniknięcia zderzenia lub innej niebezpiecznej sytuacji,
- minimalne uniknięcie zderzenia z naturalnymi przeszkodami,
- przerwane starty na zamkniętej lub zajętej drodze startowej, drodze kołowania, z wyłączeniem dopuszczonych operacji śmigłowców, lub na nieprzydzielonej drodze startowej,
- starty na zamkniętej lub zajętej drodze startowej, drodze kołowania, z wyłączeniem dopuszczonych operacji śmigłowców, lub na nieprzydzielonej drodze startowej,
- lądowania lub próby lądowań na zamkniętej lub zajętej drodze startowej, drodze kołowania, z wyłączeniem dopuszczonych operacji śmigłowców, lub na nieprzydzielonej drodze startowej,
- poważne niedociągnięcie względem uzyskania właściwych osiągnięć statku powietrznego podczas startu lub początkowego wznoszenia,
- pożar i dym w przedziale pasażerskim lub w przedziałach towarowych, pożar silnika, nawet jeśli zostały ugaszone z wykorzystaniem środków gaśniczych,
- zdarzenie wymagające awaryjnego użycia tlenu przez załogę,
- awaria konstrukcji statku powietrznego lub rozpad silnika, w tym awarie silników turbinowych, których nie można zakwalifikować do wypadków lotniczych,
- wielokrotne niesprawności jednego lub większej liczby układów statku powietrznego, które w znacznym stopniu wpływają na eksploatację statku powietrznego,
- przypadki utraty zdolności do wykonywania czynności przez członków załogi statku powietrznego podczas lotu,
- ilość paliwa wymagająca zgłoszenia przez pilota sytuacji awaryjnej,
- wtargnięcia na drogę startową sklasyfikowane jako stopień A zgodnie z Podręcznikiem dotyczącym zapobiegania wtargnięciom na drogę startową (The Manual on the Prevention of Runway Incursions) (ICAO dok. 9870), który zawiera informacje na temat klasyfikacji wtargnięć ze względu na stopień stworzonego przez nie zagrożenia,
- incydenty związane ze startem lub lądowaniem. Incydenty w rodzaju lądowania za bliskiego, przekroczenia pasa startowego lub zjechania z pasa startowego,
- awarie systemów, zjawiska atmosferyczne, eksploatacja statku powietrznego poza zatwierdzoną obwiednią obciążeń w locie oraz inne zdarzenia, które mogły sprawić trudności w sterowaniu statkiem powietrznym,
- awaria więcej niż jednego systemu w obrębie systemu nadmiarowego, który jest obowiązujący dla kierowania i nawigacji podczas lotu.

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

UMOWY MIĘDZYNARODOWE

DECYZJA RADY

z dnia 27 września 2010 r.

dotycząca stanowiska Unii Europejskiej we Wspólnej Radzie CARIFORUM-UE ustanowionej na mocy Umowy o partnerstwie gospodarczym między państwami CARIFORUM, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony w odniesieniu do zmiany załącznika IV do Umowy, włączając zobowiązania Wspólnoty Bahamów

(2010/669/UE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 4 akapit pierwszy, w związku z jego art. 218 ust. 9,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Umowę o partnerstwie gospodarczym między państwami CARIFORUM, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony⁽¹⁾ („Umowa”), podpisano dnia 15 października 2008 r. i jest ona stosowana tymczasowo od dnia 29 grudnia 2008 r.
- (2) Artykuł 63 Umowy stanowi, że negocjacje w sprawie wykazu zobowiązań Wspólnoty Bahamów dotyczących usług i inwestycji zostaną zakończone nie później niż w ciągu sześciu miesięcy od podpisania Umowy.
- (3) Negocjacje te zakończyły się pomyślnie w dniu 25 stycznia 2010 r.

(4) Wyniki tych negocjacji należy ująć w decyzji Wspólnej Rady CARIFORUM-WE ustanowionej na mocy Umowy.

(5) W związku z tym Unia powinna zająć stanowisko we Wspólnej Radzie CARIFORUM-UE, jak określono w projekcie decyzji dołączonym do niniejszej decyzji,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł

Stanowisko Unii Europejskiej we Wspólnej Radzie CARIFORUM-UE, ustanowionej Umową o partnerstwie gospodarczym między państwami CARIFORUM, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, dotyczące zmiany załącznika IV do Umowy opiera się na projekcie decyzji Wspólnej Rady CARIFORUM-UE dołączonym do niniejszej decyzji. Formalne zmiany w projekcie decyzji niezmieniające jej istoty mogą jednak zostać uzgodnione bez konieczności dokonywania zmian w niniejszej decyzji.

Sporządzono w Brukseli dnia 27 września 2010 r.

W imieniu Rady

K. PEETERS

Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 289 z 30.10.2008, s. 3.

ZAŁĄCZNIK

PROJEKT

DECYZJA NR .../2010 WSPÓLNEJ RADY CARIFORUM-UE

z dnia

zmieniająca załącznik IV do Umowy o partnerstwie gospodarczym między państwami CARIFORUM, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, włączając zobowiązania Wspólnoty Bahamów

WSPÓLNA RADA CARIFORUM-UE,

uwzględniając Umowę o partnerstwie gospodarczym między państwami CARIFORUM, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony (zwaną dalej „Umową”), podpisaną w Bridgetown na Barbadosie dnia 15 października 2008 r., w szczególności jej art. 229 ust. 1 i art. 229 ust. 4 zdanie drugie,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Umowę podpisano dnia 15 października 2008 r. i jest ona stosowana tymczasowo od dnia 29 grudnia 2008 r.
- (2) Artykuł 63 Umowy stanowi, że negocjacje w sprawie wykazu zobowiązań Wspólnoty Bahamów dotyczących usług i inwestycji zostaną zakończone nie później niż w ciągu sześciu miesięcy od podpisania Umowy.
- (3) Negocjacje te zakończyły się pomyślnie w dniu 25 stycznia 2010 r. i uzgodniono, że wykaz zobowiązań Bahamów należy włączyć do Umowy w drodze decyzji Wspólnej Rady CARIFORUM-UE.
- (4) Należy zatem odpowiednio zmienić załączniki IV E i IV F do Umowy, aby włączyć zobowiązania Wspólnoty Bahamów dotyczące usług i inwestycji, skreślić wyłączenie Bahamów w pkt 3 załącznika IV E i pkt 6 załącznika IV F, oraz zapewnić tymczasowe stosowanie tych zmian do czasu wejścia w życie Umowy,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. W załączniku IV do Umowy wprowadza się następujące zmiany:

a) w załączniku IV E wprowadza się następujące zmiany:

(i) punkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wykaz obejmuje wszystkie państwa CARIFORUM z wyjątkiem Haiti, o ile nie wskazano inaczej. Z uwzględnieniem zastrzeżeń, ograniczeń lub wyłączeń stosowanych w odniesieniu do wszystkich

sektorów, podsektory sektorów A, B, C i D, które nie zostały ujęte w wykazie, są otwarte we wszystkich państwach CARIFORUM sygnatariuszach bez ograniczeń w dostępie do rynku ani w traktowaniu narodowym. Rynki państw CARIFORUM sygnatariuszy, które nie zostały ujęte w podsektorach zawartych w wykazie, z uwzględnieniem zastrzeżeń, ograniczeń lub wyłączeń stosowanych w odniesieniu do wszystkich sektorów, są otwarte bez ograniczeń w dostępie ani w traktowaniu narodowym w tych podsektorach. Wszystkie zastrzeżenia, ograniczenia lub wyłączenia zawarte w niniejszym załączniku mające zastosowanie do państw CARIFORUM i oznaczone »CAF« nie mają zastosowania do Bahamów.”;

(ii) po wykazie dodaje się niniejszym dodatek do załącznika IV E – Bahamy, jak określono w załączniku I do niniejszej decyzji;

b) w załączniku IV F wprowadza się następujące zmiany:

(i) punkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wykaz obejmuje wszystkie państwa CARIFORUM z wyjątkiem Haiti, o ile nie wskazano inaczej.”;

(ii) po wykazie dodaje się niniejszym dodatek do załącznika IV F – Bahamy, jak określono w załączniku II do niniejszej decyzji.

2. Wszystkie inne postanowienia z pkt 1–9 załącznika IV E i pkt 1–11 załącznika IV F mają zastosowanie do Bahamów.

Artykuł 2

1. Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

2. Od chwili wejścia w życie niniejszej decyzji do wejścia w życie Umowy zmiany do załączników IV E i IV F stosuje się tymczasowo.

Sporządzono w drodze procedury pisemnej zgodnie z art. 11 ust. 3 załącznika I do decyzji nr 1/2010 Wspólnej Rady CARIFORUM-UE z dnia 17 maja 2010 r.

ZAŁĄCZNIK I

„Dodatek do załącznika IV E – Bahamy

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń, ograniczeń lub wyłączeń
WSZYSTKIE SEKTORY	<p>Kontrola dewizowa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rezydenci muszą uzyskać zezwolenie banku centralnego, aby prowadzić rachunki w walucie obcej lub w dolarach bahamskich oraz nabywać aktywa w walutach obcych zgodnie z ustawą o przepisach dotyczących kontroli dewizowej i przepisami finansowymi. Nierezydenci mają prawo prowadzić rachunki w walucie obcej. 2. Krajowe osoby prawne mogą uzyskać zezwolenie na prowadzenie rachunków w walucie obcej na pokrycie wydatków poniesionych bezpośrednio w walucie obcej. Zarówno osoby prawne niemające siedziby na Bahamach, jak i cudzoziemcy mogą uzyskać zezwolenie na prowadzenie rachunków w dolarach bahamskich na pokrycie stałych wydatków w dolarach bahamskich. 3. Wszystkie wnioski o wyżej wspomniane zezwolenia dotyczące kontroli dewizowej muszą spełniać wymogi krajowej polityki inwestycyjnej Bahamów co do sektorów i rodzajów działalności, w których dozwolone są inwestycje zagraniczne. 4. Do celów kontroli dewizowej »rezydent« jest obywatelem Bahamów albo licencjonowaną osobą prawną krajową lub zagraniczną, która uzyskała zezwolenie na prowadzenie transakcji z innymi rezydentami. »Nierezydent« jest cudzoziemcem albo osobą prawną, która nie ma prawa prowadzić interesów z rezydentami, niezależnie od utrzymywania fizycznej obecności na Bahamach. <p>Posiadanie ziemi</p> <p>Zagraniczne osoby i osoby prawne pragnące nabyć nieruchomość w celach handlowych muszą wystąpić o zezwolenie do Rady ds. Inwestycji. Zagraniczne osoby lub osoby prawne zamierzające w dowolnym celu nabyć więcej niż dwa sąsiadujące akry ziemi muszą otrzymać zezwolenie Rady ds. Inwestycji.</p> <p>Inwestycje</p> <p>Na Bahamach obowiązuje zakaz poszukiwania, wydobywania i przetwarzania materiałów radioaktywnych, utylizacji paliwa jądrowego, wytwarzania energii jądrowej, transportu i przechowywania odpadów radioaktywnych, wykorzystywania i przetwarzania paliwa jądrowego oraz stosowania go do innych celów, a także wytwarzania ciężkiej wody.</p> <p>Inwestycje osób zagranicznych, o minimalnej kapitalizacji 250 000 USD, zatwierdza Krajowa Rada Gospodarcza (ang. National Economic Council (NEC)) zgodnie z krajową polityką inwestycyjną (ang. National Investment Policy (NIP)) na podstawie testu potrzeb i korzyści gospodarczych. Główne kryteria NIP obejmują tworzenie miejsc pracy, rozwój umiejętności, rozwój regionalny, potrzeby lokalne oraz oddziaływanie na środowisko. Wspólne przedsięwzięcia inwestorów bahamskich i zagranicznych również wymagają zezwolenia NEC zgodnie z NIP na podstawie wyżej przedstawionego testu potrzeb i korzyści gospodarczych.</p>
A. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO, LEŚNICTWO	
Rolnictwo i łowiectwo (ISIC rev 3.1: 01)	Brak
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna (ISIC rev 3.1: 02)	Brak
B. RYBOŁÓWSTWO (ISIC rev 3.1: 05)	Wszystkie statki prowadzące połowy w wyłącznej strefie ekonomicznej muszą być wyłączną własnością bahamskich osób fizycznych lub prawnych zgodnie z ustawą o zasobach rybołówstwa (jurysdykcja i ochrona) (ang. Fisheries Resource (Jurisdiction and Conservation) Act).
C. GÓRNICTWO I KOPALNICTWO	<p>Niektóre rodzaje działalności w górnictwie na małą skalę mogą być zarezerwowane dla obywateli Bahamów.</p> <p>Bahamy zastrzegają sobie prawo do przyznawania zezwoleń na prywatne lub państwowe poszukiwanie, wydobywanie, obróbkę oraz przywóz i wywóz minerałów.</p> <p>Bahamy zastrzegają sobie prawa do poszukiwania i eksploatacji złóż w wyłącznej strefie ekonomicznej, na płaskowyżu kontynentalnym oraz na dnie morskim.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń, ograniczeń lub wyłączeń
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego; wydobywanie torfu (ISIC rev 3.1: 10)	Brak
Wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego (ISIC rev 3.1: 11)	Brak
Górnictwo rud metali (ISIC rev 3.1: 13)	Brak
Górnictwo i kopalnictwo pozostałe (ISIC rev 3.1: 14)	Brak
D. PRODUKCJA	
Produkcja artykułów spożywczych i napojów (ISIC rev 3.1: 15)	Brak
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz z korka, z wyjątkiem mebli; produkcja artykułów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (ISIC rev 3.1: 20)	Bahamy zastrzegają sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania ograniczeń w odniesieniu do inwestycji na małą skalę w tym sektorze.
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (ISIC rev 3.1: 232)	Brak
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych innych niż materiały wybuchowe (ISIC rev 3.1: 24 z wyłączeniem materiałów wybuchowych)	Brak
Produkcja maszyn i urządzeń (ISIC rev 3.1: 29)	Bahamy zastrzegają sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania środków dotyczących inwestycji w sektorze produkcji broni i amunicji.
Produkcja mebli; produkcja wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana (ISIC rev 3.1: 36)	Bahamy zastrzegają sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania ograniczeń w odniesieniu do inwestycji na małą skalę w tym wykazie.
E. SAMODZIELNE WYTWARZANIE, PRZESYŁANIE I DYSTRYBUCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ, GAZU, PARY WODNEJ I GORĄCEJ WODY (z wyłączeniem produkcji elektryczności przy wykorzystaniu energii jądrowej)	
Wytwarzanie energii elektrycznej; samodzielne przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej (część ISIC rev 3.1: 4010) ⁽¹⁾	Bez ograniczeń
Wytwarzanie gazu metodami przemysłowymi; samodzielna dystrybucja paliw gazowych w systemie sieciowym (część ISIC rev 3.1: 4020) ⁽²⁾	Bez ograniczeń

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń, ograniczeń lub wyłączeń
Wytwarzanie pary wodnej i gorącej wody; samodzielna dystrybucja pary wodnej i gorącej wody (część ISIC rev 3.1: 4030) ⁽³⁾	Bez ograniczeń

⁽¹⁾ Nie obejmuje systemów przesyłu i dystrybucji na zlecenie, które znajdują się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII.

⁽²⁾ Nie obejmuje transportu gazu ziemnego i paliw gazowych rurociągami, przesyłania i dystrybucji gazu na zlecenie oraz sprzedaży gazu ziemnego i paliw gazowych, które znajdują się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII.

⁽³⁾ Nie obejmuje przesyłu i dystrybucji pary wodnej i gorącej wody na zlecenie oraz sprzedaży pary wodnej i gorącej wody, które znajdują się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII."

ZAŁĄCZNIK II

„Dodatek do załącznika IV F – Bahamy

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
A. ZOBOWIĄZANIA POZIOME		
	<p>Wszystkie sposoby: Kontrola dewizowa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rezydenci muszą uzyskać zezwolenie banku centralnego, aby prowadzić rachunki w walucie obcej lub w dolarach bahamskich oraz nabywać aktywa w walutach obcych zgodnie z ustawą o przepisach dotyczących kontroli dewizowej i przepisami finansowymi. Nierezydenci mają prawo prowadzić rachunki w walucie obcej. 2. Krajowe osoby prawne mogą uzyskać zezwolenie na prowadzenie rachunków w walucie obcej na pokrycie wydatków poniesionych bezpośrednio w walucie obcej. Zarówno osoby prawne niemające siedziby na Bahamach, jak i cudzoziemcy mogą uzyskać zezwolenie na prowadzenie rachunków w dolarach bahamskich na pokrycie stałych wydatków w dolarach bahamskich. 3. Wszystkie wnioski o wyżej wspomniane zezwolenia dotyczące kontroli dewizowej muszą spełniać wymogi krajowej polityki inwestycyjnej Bahamów co do sektorów i rodzajów działalności, w których dozwolone są inwestycje zagraniczne. 4. Do celów kontroli dewizowej »rezydent« jest obywatelem Bahamów albo licencjonowaną osobą prawną krajową lub zagraniczną, która uzyskała zezwolenie na prowadzenie transakcji z innymi rezydentami. »Nierezydent« jest cudzoziemcem albo osobą prawną, która nie ma prawa prowadzić interesów z rezydentami, niezależnie od utrzymywania fizycznej obecności na Bahamach. 	<p>Wszystkie sposoby: Dotacje, ulgi podatkowe, stypendia, granty i pozostałe formy finansowego wsparcia krajowego mogą zostać ograniczone do obywateli Bahamów lub bahamskich przedsiębiorstw.</p>
	<p>Sposób 3: Inwestycje osób zagranicznych, o minimalnej kapitalizacji 250 000 USD, zatwierdza Krajowa Rada Gospodarcza (ang. National Economic Council (NEC)) zgodnie z krajową polityką inwestycyjną (ang. National Investment Policy (NIP)) na podstawie testu potrzeb i korzyści gospodarczych. Główne kryteria NIP obejmują tworzenie miejsc pracy, rozwój umiejętności, rozwój regionalny, potrzeby lokalne oraz oddziaływanie na środowisko. Wspólne przedsiębiorstwa inwestorów bahamskich i zagranicznych również wymagają zezwolenia NEC zgodnie z NIP na podstawie wyżej przedstawionego testu potrzeb i korzyści gospodarczych.</p>	<p>Sposób 3: Obywatele Bahamów i przedsiębiorstwa stanowiące w całości własność obywateli Bahamów są zwolnieni od podatku od nieruchomości znajdujących się na Family Islands.</p>

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
	Sposób 3: Zagraniczne osoby i osoby prawne pragnące nabyć nieruchomość w celach handlowych muszą wystąpić o zezwolenie do Rady ds. Inwestycji. Zagraniczne osoby lub osoby prawne zamierzające w dowolnym celu nabyć więcej niż pięć sąsiadujących akrów ziemi muszą otrzymać zezwolenie Rady ds. Inwestycji.	Sposób 3: Usługodawcy, którzy ustanawiają obecność handlową w celu jednorazowego świadczenia usług, po którym obecność handlowa zostanie rozwiązana, są zobowiązani do wniesienia opłaty w wysokości 1 % wartości zamówienia na początku jego realizacji.
	Sposób 4: Bez ograniczeń, z wyjątkiem personelu kluczowego (osoby odbywające wizyty służbowe, menedżerowie i specjaliści oraz absolwenci odbywający staż), którego brak jest na rynku lokalnym. Na mocy ustawy i rozporządzeń dotyczących imigracji cudzoziemcy, którzy mają zamiar podjąć zatrudnienie, przed przybyciem na Bahamy muszą uzyskać pozwolenie na pracę. W celu ustalenia, czy należy dopuścić takich zagranicznych pracowników, przeprowadza się test rynku pracy.	

B. ZOBOWIĄZANIA W RAMACH KONKRETNÝCH SEKTORÓW

1. USŁUGI ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

A. WYKONYWANIE WOLNYCH ZAWODÓW

a) Usługi prawne		
Dokumentacja prawna i zaświadczenia (CPC 86130)		
	1) Brak, z wyjątkiem faktu, że usługi prawne dotyczące prawa krajowego podlegają wymogowi obywatelstwa	1) Brak
	2) Brak, z wyjątkiem faktu, że usługi prawne dotyczące prawa krajowego podlegają wymogowi obywatelstwa	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Konsultacje z prawa krajowego usługodawcy (CPC 86119)		
	1) Brak, z wyjątkiem faktu, że usługi prawne dotyczące prawa krajowego podlegają wymogowi obywatelstwa	1) Brak
	2) Brak, z wyjątkiem faktu, że usługi prawne dotyczące prawa krajowego podlegają wymogowi obywatelstwa	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
b) Usługi rachunkowo-księgowe i audytorskie		
Usługi rachunkowe i audytorskie (CPC 8621)		
	1) Bez ograniczeń	1) Brak
	2) Brak	2) Bez ograniczeń
	3) Brak, z wyjątkiem faktu, że usługi rachunkowe i audytorskie dla bahamskich osób prawnych muszą świadczyć licencjonowani bahamscy księgowi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
c) Podatki (CPC 863)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak, z wyjątkiem faktu, że usługi w zakresie doradztwa podatkowego dla bahamskich osób prawnych muszą świadczyć licencjonowani bahamscy specjaliści	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Usługi architektoniczne (CPC 8671)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Usługi inżynierskie (CPC 86724, 86725)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
f) Kompleksowe usługi inżynieryjne (CPC 8673)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
g) Usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu		
Usługi w zakresie architektury krajobrazu (CPC 86742)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
h) Usługi medyczne i stomatologiczne (CPC 9312)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Neurochirurgia		
	1) Bez ograniczeń	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi w zakresie epidemiologii (CPC 931**)		
	1) Bez ograniczeń	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
Usługi w zakresie komputerowej tomografii osiowej (CPC 931**)		
	1) Bez ograniczeń	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
i) Usługi weterynaryjne (CPC 932)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
j) Usługi świadczone przez położne, pielęgniarki, fizykoterapeutów oraz inne osoby zajmujące się działalnością paramedyczną (CPC 93191)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
B. USŁUGI INFORMATYCZNE		
a) Usługi doradztwa w zakresie instalacji sprzętu komputerowego (CPC 841)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń dla usług związanych z instalacją komputerów u klientów indywidualnych Brak dla przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą	3) Bez ograniczeń dla usług związanych z instalacją komputerów u klientów indywidualnych Brak dla przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
b) Usługi w zakresie implementacji oprogramowania (CPC 842)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń dla usług związanych z instalacją komputerów u klientów indywidualnych W przypadku instalacji komputerów w przedsiębiorstwach dozwolone jest tworzenie wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi. Brak po roku 2013	3) Bez ograniczeń dla usług związanych z instalacją komputerów u klientów indywidualnych
	4) Brak	4) Brak
c) Usługi w zakresie przetwarzania danych (CPC 843)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Usługi w zakresie baz danych (CPC 844)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Pozostałe (CPC 849) (Usługi w zakresie przygotowania danych i inne usługi informatyczne, gdzie indziej niesklasyfikowane)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń dla domowego sprzętu biurowego. W przypadku wyposażenia przedsiębiorstw z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych uwzględniającego rodzaj usług	3) Bez ograniczeń dla domowego sprzętu biurowego
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
C. USŁUGI W ZAKRESIE BADAŃ I ROZWOJU		
a) Usługi w zakresie badań i rozwoju w dziedzinie nauk przyrodniczych i inżynierii (CPC 851)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS i IP	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Usługi w zakresie badań i rozwoju w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych (CPC 852)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych.	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych.
c) Usługi interdyscyplinarne w zakresie badań i rozwoju (CPC 853)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
E. USŁUGI NAJMU I DZIERŻAWY BEZ OBSŁUGI		
b) Dotyczące samolotów (CPC 83104)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
c) Dotyczące innych środków transportu (CPC 83102)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Dotyczące innych maszyn i urządzeń (CPC 83106, 83107, 83108, 83109)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
F. POZOSTAŁE USŁUGI ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ		
a) Usługi reklamowe (CPC 871)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Usługi w zakresie badania rynku i opinii publicznej (CPC 864)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
c) Usługi doradztwa w zakresie zarządzania (CPC 865)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
d) Usługi związane z doradztwem w zakresie zarządzania (CPC 866)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
f) Usługi związane z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (CPC 881)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
g) Usługi związane z rybołówstwem (CPC 882)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
h) Usługi związane z górnictwem (CPC 883, 5115)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń	4) Bez ograniczeń

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
i) Usługi związane z produkcją (CPC 8841, 8842, 8843, 8844 i 8846)	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
k) Usługi wyszukiwania i pozyskiwania personelu (CPC 872)	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
l) Usługi dochodzeniowe, detektywistyczne i ochroniarskie (CPC 873)	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
m) Powiązane usługi doradztwa naukowego i technicznego (CPC 86753)	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
n) Konserwacja i naprawa sprzętu (z wyłączeniem statków morskich i powietrznych lub innych środków transportu) (CPC 633 z wyjątkiem CPC 63302, 8861-8866)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
o) Usługi sprzątnięcia i czyszczenia obiektów (CPC 874)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
p) Usługi fotograficzne (CPC 87501-87507)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
q) Usługi w zakresie pakowania (CPC 876)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
r) Usługi w zakresie publikacji i poligraficzne na zlecenie (CPC 88442)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
s) Usługi konferencyjne (CPC 87909**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
t) Pozostałe (CPC 87905)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

2. USŁUGI KOMUNIKACYJNE

B. USŁUGI KURIERSKIE (CPC 7512)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS	4) Brak

C. USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE (do użytku publicznego i niepublicznego)

a) Telefoniczne usługi głosowe (CPC 7521)	1) Brak	1) Brak
b) Usługi przekazywania danych metodą komutacji pakietów (CPC 7523)	2) Brak	2) Brak
c) Usługi przekazywania danych metodą komutacji łączy (CPC 7523**)	3) Bez ograniczeń. Brak po roku 2013	3) Bez ograniczeń. Brak po roku 2013
d) Usługi teleksowe (CPC 7523**)	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Usługi telegraficzne (CPC 7522)		
f) Usługi w zakresie przekazywania danych za pomocą faksu (CPC 7521, 7529)		
g) Usługi dotyczące prywatnych obwodów dzierżawionych (CPC 7522, 7523)		
h) Usługi poczty elektronicznej (CPC 7523)		
i) Usługi poczty głosowej (CPC 7523)		

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
<p>j) Usługi informacji <i>on-line</i> i odzyskiwania baz danych (CPC 7523)</p> <p>k) Usługi w zakresie elektronicznej wymiany danych (EDI) (CPC 7523)</p> <p>l) Zaawansowane/związane z wartością dodaną usługi świadczone za pośrednictwem faksu, łącznie z przechowywaniem i przesyłaniem, przechowywaniem i odzyskiwaniem</p> <p>m) Usługi w zakresie konwersji kodu i protokołu</p> <p>n) Usługi w zakresie przetwarzania informacji lub danych <i>on-line</i> (łącznie z przetwarzaniem transakcji) (CPC 843)</p>		
<p>o) Pozostałe:</p> <p>Usługi w zakresie Internetu i dostępu do Internetu (z wyjątkiem głosowego) (CPC 75260)</p> <p>Usługi w zakresie łączności bezprzewodowej służącej do przesyłania danych, obrazu i głosu (z wyjątkiem usług ruchomej transmisji danych, usług przywoływania oraz radiowych systemów trankingowych)</p> <p>Usługi w zakresie sprzedaży sprzętu telekomunikacyjnego, jego wynajmu, konserwacji, połączeń i naprawy oraz usługi doradcze (CPC 75410, 75450)</p> <p>Usługi dotyczące radiowych systemów trankingowych</p> <p>Usługi przywoływania (CPC 75291)</p> <p>Usługi telekonferencyjne (CPC 75292)</p> <p>Międzynarodowe usługi transmisji głosu, danych i obrazu dostarczane przedsiębiorstwom zajmującym się przetwarzaniem informacji, zlokalizowanym w obrębie wolnych obszarów celnych</p> <p>Usługi satelitarnej transmisji obrazu (CPC 75241**)</p> <p>Usługi w zakresie połączeń i połączeń wzajemnych (CPC 7543 i 7525)</p>		

3. BUDOWNICTWO I POKREWNE USŁUGI INŻYNIERSKIE

A. ROBOTY OGÓLNOBUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSZENIEM BUDYNKÓW

(CPC 5126**) Hotele i ośrodki wypoczynkowe liczące ponad 100 pokoi, restauracje i podobne budynki

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem konstrukcji specjalnych	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
----------------------	----------------------------------	---

B. ROBOTY OGÓLNOBUDOWLANE W ZAKRESIE INŻYNIERII LĄDOWEJ (CPC 5131, 5132, 5133, 51340, 51350, 51360, 51371, 51372, 51390)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem konstrukcji specjalnych	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

C. PRACE INSTALACYJNE I MONTAŻOWE (CPC 514, 516)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

D. ROBOTY BUDOWLANE WYKOŃCZENIOWE (CPC 517)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

E. POZOSTAŁE (CPC 511, 515, 518)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

4. USŁUGI W ZAKRESIE DYSTRYBUCJI

A. USŁUGI ŚWIADCZONE W RAMACH UMOWY AGENCYJNEJ (CPC 621)

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Wymagana jest licencja dla CSS i IP

B. USŁUGI W ZAKRESIE SPRZEDAŻY HURTOWEJ (CPC 622)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

C. USŁUGI W ZAKRESIE SPRZEDAŻY DETALICZNEJ (CPC 631, 632, 6111, 6113)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi w zakresie sprzedaży motocykli i skuterów śnieżnych, ich naprawy i konserwacji; sprzedaż części i akcesoriów do nich (CPC 612) (z wyjątkiem usług w zakresie konserwacji i naprawy motocykli CPC 61220)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej paliw do pojazdów silnikowych (CPC 61300)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
D. USŁUGI W ZAKRESIE FRANCHISINGU (CPC 8929)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
5. USŁUGI W ZAKRESIE EDUKACJI		
a) Usługi szkolnictwa podstawowego (CPC 921) (z wyłączeniem osób prawnych o charakterze niezarobkowym, publicznych i finansowanych ze środków publicznych)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Usługi szkolnictwa ponadpodstawowego (CPC 922) (z wyłączeniem osób prawnych o charakterze niezarobkowym, publicznych i finansowanych ze środków publicznych)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
c) Usługi szkolnictwa wyższego (CPC 923) (z wyłączeniem osób prawnych o charakterze niezarobkowym, publicznych i finansowanych ze środków publicznych)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
d) Usługi kształcenia ustawicznego dla dorosłych (CPC 924) (z wyłączeniem osób prawnych o charakterze niezarobkowym, publicznych i finansowanych ze środków publicznych)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Pozostałe usługi w zakresie edukacji (CPC 929)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

6. USŁUGI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

A. USŁUGI ZWIĄZANE ZE ŚCIEKAMI (CPC 9401)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi w zakresie zagospodarowywania odpadów i ścieków (CPC 9401**)		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Bez ograniczeń
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
B. USŁUGI W ZAKRESIE WYWOZU ODPADÓW (CPC 9402)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi w zakresie gromadzenia odpadów innych niż niebezpieczne (CPC 9402**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi w zakresie zagospodarowywania i składowania niebezpiecznych odpadów (CPC 9402**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
D. POZOSTAŁE		
Usługi w zakresie oczyszczania spalin (CPC 94040)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
Usługi w zakresie zwalczania hałasu (CPC 94050)		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi rekultywacji i oczyszczania gleby i wód (CPC 94060**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Systemy kontroli skażeń zamkniętych obiegów dla zakładów (CPC 94090**)		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Bez ograniczeń
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi w zakresie recyklingu (CPC 94090**)		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Bez ograniczeń
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

7. USŁUGI FINANSOWE

A. WSZYSTKIE USŁUGI UBEZPIECZENIOWE I POKREWNE

a) Usługi ubezpieczeń na życie, ubezpieczenia wypadkowego i zdrowotnego (CPC 8121)		
--	--	--

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
	1) Bez ograniczeń	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Usługi ubezpieczeniowe inne niż ubezpieczenia na życie (CPC 8129)		
	1) Bez ograniczeń, z wyjątkiem ubezpieczeń od ryzyka odnoszącego się do: <ul style="list-style-type: none"> (i) żeglugi morskiej i lotnictwa handlowego oraz lotów kosmicznych i frachtu (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie następujące pozycje: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nich wynikającą; oraz (ii) towary w tranzycie międzynarodowym 	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
c) Reasekuracja i retrocesja (CPC 81299*)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Usługi pomocnicze związane z ubezpieczeniami (łącznie z usługami pośrednictwa w zakresie ubezpieczeń) (CPC 8140 z wyjątkiem usług aktuarialnych)		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
Usługi aktuarialne (CPC 81404)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Doradztwo ubezpieczeniowe, usługi aktuarialne, ocena ryzyka oraz usługi realizacji roszczeń (CPC 814**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

B. USŁUGI BANKOWE I POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE (z wyłączeniem ubezpieczeń):

a) Przyjmowanie od ludności depozytów i innych funduszy podlegających zwrotowi (CPC 81115–81119)		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Bez ograniczeń	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek, włącznie z kredytami konsumpcyjnymi, hipotecznymi, usługami faktoringowymi i finansowaniem transakcji handlowych (CPC 8113)		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Bez ograniczeń	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
c) Usługi leasingu finansowego (CPC 8112)	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Bez ograniczeń	2) Bez ograniczeń
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Wszelkie usługi płatnicze i usługi transferu środków pieniężnych (wyłącznie usługi transferu środków pieniężnych) (CPC 81139**)	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń z wyjątkiem filii upoważnionych kantorów walutowych	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Gwarancje i poręczenia (CPC 81199**)	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
f) Zawieranie transakcji na własny rachunek lub na rachunek klientów, czy to na giełdzie, czy to na rynku wtórnym lub w inny sposób (CPC 81339**, 81333, 81321**)	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń dla dolarów bahamskich. Brak dla waluty obcej	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
h) Działalność maklerska na rynku pieniężnym (CPC 81339**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
i) Zarządzanie aktywami, takie jak zarządzanie gotówką lub portfelami aktywów, wszystkie formy zarządzania wspólnymi inwestycjami kapitałowymi (CPC 81323)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń dla aktywów w dolarach bahamskich. Brak dla waluty obcej	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
k) Usługi doradcze i inne pomocnicze usługi finansowe odnoszące się do wszystkich rodzajów działalności wymienionych w art. 103 ust. 2 lit. a) ppkt B, łącznie z analizą i zaleceniami kredytowymi, badaniami i doradztwem w przedmiocie inwestycji kapitałowych i portfeli aktywów finansowych, doradztwem w nabywaniu i restrukturyzacji przedsiębiorstw		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
l) Dostarczanie i przekazywanie informacji finansowej oraz przetwarzanie danych finansowych, udostępnianie związanego z nimi oprogramowania przez usługodawców świadczących inne usługi finansowe (CPC 8131)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
C. POZOSTAŁE		
Rejestracja przedsiębiorstw i funduszy powierniczych w strefach offshore (z wyłączeniem przedsiębiorstw ubezpieczeniowych i banków) do celów prowadzenia działalności poza granicami kraju		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
8. USŁUGI W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ (inne niż wymienione w pkt 1. A h-j)		
A. USŁUGI ŚWIADCZONE PRZEZ SZPITALA (CPC 93110)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
B. POZOSTAŁE USŁUGI W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA LUDZKIEGO (CPC 9319, inne niż 93191 i 93193)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi zdrowotne świadczone w obiektach zapewniających zakwaterowanie, innych niż szpitale (CPC 93193)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
C. USŁUGI W ZAKRESIE OPIEKI SPOŁECZNEJ (CPC 93311)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
9. USŁUGI TURYSTYCZNE, ZWIĄZANE Z PODRÓŻAMI I POKREWNE		
A. USŁUGI HOTELI I RESTAURACJI (łącznie z usługami przygotowywania i dostarczania żywności dla odbiorców zewnętrznych – catering)		
Hotele (CPC 641)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak dla hoteli liczących ponad 100 pokoi. Bez ograniczeń dla hoteli liczących mniej niż 100 pokoi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi wynajmu umeblowanych miejsc zakwaterowania (CPC 6419)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi gastronomiczne z pełną obsługą restauracyjną lub świadczone w placówkach samoobsługowych; catering (CPC 64210, 64220, 64230)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem restauracji specjalistycznych, dla smakoszy i etnicznych zlokalizowanych w hotelach, ośrodkach wypoczynkowych lub w pobliżu atrakcji turystycznych	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
Usługi w zakresie sprzedaży napojów do konsumpcji na miejscu oraz usług rozrywkowych (CPC 64310 i 64320)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

B. USŁUGI BIUR TURYSTYCZNYCH I ORGANIZATORÓW WYCIECZEK (CPC 7471)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

C. USŁUGI PRZEWODNIKÓW TURYSTYCZNYCH (CPC 7472)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

D. POZOSTAŁE

Usługi zagospodarowania hoteli		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
Usługi zarządzania hotelami		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi przystani dla łodzi		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Usługi ośrodków uzdrowiskowych		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

10. USŁUGI W ZAKRESIE REKREACJI, KULTURY I SPORTU (inne niż usługi audiowizualne)

A. USŁUGI ROZRYWKOWE (w tym przedstawienia teatralne, usługi cyrkowe i występy zespołów muzycznych) (CPC 9619)

	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
B. USŁUGI AGENCJI INFORMACYJNYCH (CPC 9621)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych.	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych.
C. USŁUGI BIBLIOTEK, ARCHIWÓW, MUZEÓW ORAZ POZOSTAŁE USŁUGI W ZAKRESIE KULTURY (CPC 963)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
D. USŁUGI W ZAKRESIE SPORTU I POZOSTAŁE USŁUGI REKREACYJNE (CPC 96411-3) (z wyłączeniem gier losowych)		
	1) Bez ograniczeń	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
E. POZOSTAŁE		
Najem i dzierżawa jachtów (CPC 96499**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
11. USŁUGI W ZAKRESIE TRANSPORTU		
A. USŁUGI W ZAKRESIE TRANSPORTU MORSKIEGO		
a) Usługi w zakresie morskiego transportu pasażerskiego (CPC 7211) (z wyłączeniem kabotażu)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Transport towarowy (CPC 7212) (z wyłączeniem kabotażu)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
c) Usługi wynajmu statków z załogą (CPC 7213) (z wyłączeniem kabotażu)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Konserwacja i naprawa statków (CPC 8868**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń poniżej 100 ton. Brak powyżej 100 ton	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
e) Usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7214)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wspólnych przedsiębiorstw z firmami bahamskimi	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
f) Usługi wspierające dla transportu morskiego		
Usługi ratownictwa wodnego i ściągnięcia statków z mielizny (CPC 74540)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Rejestracja statków do celów kontroli, regulacji i prawidłowego rozwoju żegluga handlowej		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

B. TRANSPORT ŚRÓDLĄDOWYMI DROGAMI WODNYMI

b) Transport towarowy (CPC 7222)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
d) Konserwacja i naprawa statków (CPC 8868)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
C. USŁUGI TRANSPORTU LOTNICZEGO		
b) Transport towarowy (CPC 732)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
c) Usługi wynajmu statków powietrznych z załogą (CPC 734)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Konserwacja i naprawa statków powietrznych (CPC 8868**)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Usługi wspomagające transport lotniczy (CPC 746**)		
Usługi systemu rezerwacji komputerowej (CRS)		

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
Zarządzanie lotniskami		
	1) Bez ograniczeń	1) Bez ograniczeń
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

E. USŁUGI TRANSPORTU KOLEJOWEGO

a) Transport pasażerski (CPC 7111)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Transport towarowy (CPC 7112)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
c) Usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7113)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
d) Konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego (CPC 8868)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Usługi wspomagające transport kolejowy (CPC 743)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

F. USŁUGI TRANSPORTU DROGOWEGO

a) Transport pasażerski (CPC 7121, 7122)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
b) Transport towarowy (CPC 7123)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych. Z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych dla CSS i IP	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
c) Wynajem użytkowych pojazdów drogowych z kierowcą (CPC 7124)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
e) Usługi wspomagające transport drogowy (CPC 7442)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Bez ograniczeń
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
H. USŁUGI POMOCNICZE DLA WSZYSTKICH ŚRODKÓW TRANSPORTU		
b) Usługi magazynowania i składowania towarów (CPC 742)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Bez ograniczeń	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych
d) Pozostałe usługi wspomagające i pomocnicze dla transportu (CPC 74900)		
Funkcjonowanie wolnego obszaru celnego		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych

Sektor lub podsektor	Ograniczenia w dostępie do rynku	Ograniczenia dotyczące traktowania narodowego
Usługi przeładunkowe (CPC 749)		
	1) Brak	1) Brak
	2) Brak	2) Brak
	3) Brak	3) Brak
	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych	4) Bez ograniczeń, z wyjątkiem wskazań w zobowiązaniach poziomych”

CENY PRENUMERATY w 2010 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 100 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie CD-ROM	w 22 językach urzędowych UE	1 200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	770 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie CD-ROM (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	400 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, CD-ROM dwa razy w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	300 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczym CD-ROM-ie.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratory informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Format CD-ROM zostanie w ciągu roku 2010 zastąpiony formatem DVD.

Sprzedaż i prenumerata

Prenumeratę różnych odpłatnych publikacji wydawanych okresowo, na przykład prenumeratę *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, można zamówić u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwia dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa oraz aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

